

Praktisk Veiledning

for

den vordende Bygmester,

nærmest med Hensyn til

Beregning af Omkostningerne ved Udførelsen
af en projecteret Bygning,

af

G. Hoffmann, Architect.

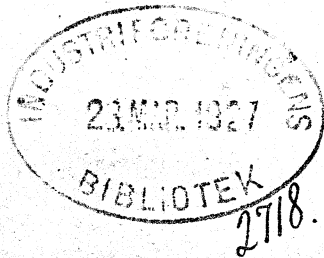

2det meget forøgede Dplag med tilhørende Trasnit og Lithographier
samt Aftryk af Byggelovene for Kjøbenhavn og Forstæder og for
samtlige Kjøbstæder i Kongeriget Danmark.

Kjøbenhavn. 1867.

Fr. Woldites Forlag.
Sølliggetøjstræde Sj. af Amagertorv 18.

Forord.

Da jeg ved den hurtige Affattning af 1ste Udgave af denne lille Bog indsaae at min Bestræbelse for at afhjælpe den totale Mangel paa en praktisk Lærebog i Bygningsfaget, ikke var forfeilet, har jeg opmuntret herved gjennemarbejdet samme og givet den en Forøgelse som jeg antager vil afgive den forønskede Nytte ikke alene for den yngre Architect men tillige for Haandværkeren og Bygherren.

Kjøbenhavn i Marts 1867.

G. Hoffmann.

Indhold.

	Side.
Om Grunden.....	1.
— Dylfferapparater	4.
— Udgravning af Grunden	4.
— Kampesteens Grundlægning.....	4.
— Pilotering	5.
— Betonfundament.....	5.
— Betontilberedning.....	6.
— Betongulv i Stalbe.....	6.
— Muurarbejdet.....	7.
— Muurmaterialier	8.
— Muurarbejdsløn.....	11.
— Opmaalning af Muurarbejde	14.
— At beklæde Vægge med Fajanceplader	14.
— Opførelse af Kampesteens Muurværk	15.
— Muurreparationsarbejde.....	16.
— Tømmerarbejdet.....	17.
— Tømmermaterialier	21.
— Tømmerarbejdsløn.....	26.
— Redbrydning af gamle Bygninger.....	42.
— Tømmerfagning	43.
— Snedkerarbejde	43.
— Dreier- og Gjørtlerarbejde	49.
— Smedearbejde	49.
— Malerarbejde.....	51.
— Tapetsererarbejde	52.

	Side.
Om Mængjøringsarbejde	53.
— Bliffenflagerarbejde	53.
— Kobbermedarbejde	54.
— Blytækkerarbejde	54.
— Stifferdækkerarbejde	55.
— Straatækkerarbejde	56.
— Glarmesterarbejde	57.
— Jernstøberarbejde	58.
— Asphaltarbejder	62.
— Steen- og Hartfugger- samt Bro læggerarbejde	64.
— Drainingsarbejde	66.
— Brøndgravning	67.
— Artefisk Brøndboring	67.
— Jordarbejde	68.
— Haveanlæg	68.
— Vandledning til private Bygninger	69.
— Gasledning til do. do.	69.
— Varmeapparat til store Localer	69.
— Baderequifiter	70.
Tabel til hurtig Overtagsberegning	71.
Formler for Beregning af forskjelligt formede Legemers Overflade og cubiske Indhold	74.
Ovadrat- og Cubik-Maal	76.
Noticer til Vagtberegning af de i Bygningsfaget anvendelige Metaller	77.
Overtag og Licitationsconditioner	78.
Bygningslov for Kjøbenhavn og Forstæder	106.
Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark	133.

Om Grunden.

Den til et Byggeforetagende valgte Grund undersøges ved Boring eller Gravning. Resultatet heraf vil da vise, hvilken Slags Fundamentering, der bør vælges.

a. Er Jordbunden fast eller, med andre Ord, bestaaer den af et Leerlag af antagelig Tykkelse, hvilket maa undersøges med Grundboret, da anvendes Kampsteen til Grundlægning af mindst 1 Alens Tykkelse. Disse lægges med Fladen nedad, stødes omhyggeligt med et 4 Mands Stempel og Mellemrummene udfyldes med mindre Stene. Det Hele formures med Cement eller hydraulisk Kalk. Til Fundamentsten undgaaes saameget som muligt rundkantede Sten; forefindes saadanne, maae de fløves.

b. Er Jordbunden løs, nemlig Mosebund eller Dp-fylkning, da vælger man Pilstøring.

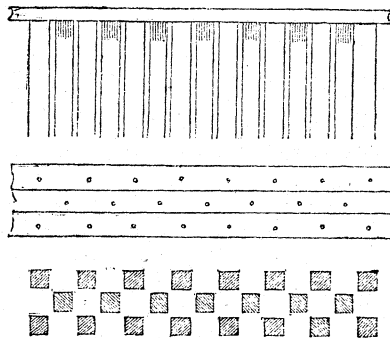
Pælens Længde og deres Behandling, kan først bestemmes, efter at der er nedrammet Prøvepæle paa forskjellige Steder af Grunden. Gaae disse uden Hindringer ned til den faste Bund, da behøve de blot at spidises. Møde derimod Pælene ved Nedramningen Stene af Betydning, da maa Spidsen af Pælen have en Jernsko. Den øverste Kant

af Pælen omgiver man med en Jernring for at forebygge, at Ramslaget spalter samme.

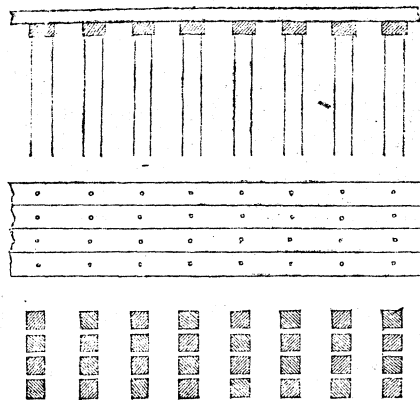
Naar et Ramslag af 600 T's Vægt, med en Faldhøide af 10 Fod, i 25 Slag ikke kan bringe Pælen til at synke mere end 6", da antager man at denne staaer fast.

Det Antal Pæle, som skal nedrammes, samt Stillingen af disse, er afhængig af den Muurmasse, der skal opføres herpaa.

Til en almindelig borgerlig Bygning bliver Pælernes Stilling til hinanden lig Feldterne paa et Dambrædt, og ovenpaa disse henlægges Strækholter, som fastplokkes til Pælene.

Til Bygninger med sværere Muurværk rammes Pælene i Rækker efter Bredden af Fundamentet, tæt til hinanden og med en Afstand af 2 Pæles Brede imellem hver Række. Over hver Række Pæle henlægges Jocker, som fastplokkes til dem, og over Jockerne, efter Længden af Fundamentet, henlægges Strækholter, hvilke ligeledes fastplokkes til Jockerne.

Pælene maae afstappes i en saadan Dybde at Grundvandet kan komme til at staae over Strækholterne, hvilket forebygger Træets Forraadnelse.

Omkring Pælene, og imellem Jocker- og Strækholter, faststammes Blaaleer.

Det almindelige Tommer som vælges til Nedramningspæle er enten pommerst eller kalmar Tommer, hvorimod der til Jocker og Strækholter alene anvendes pommerst Tommer.

c. Bestaaer Jordbunden af Sand, anvendes helst Beton. Hertil bruges enten Portlands-Cement eller hydraulisk Kalk.

Betonen formues da enten i Masse over hele Fundamentet, eller i Blokke, som støbes i dertil forfærdigede Forme.

d. Er den til Bygningens Opførelse bestemte Grund under Vandfladen, nedsaentes først et Lag store Granitsten, hvorpaa det hele Terrain udlignes med Beton, ved Hjælp af Dykkerapparater. Derpaa opsættes den udvendige Muur af tilhuggede Granitsten, som sammenføies med Jernklammer,

og udfuges med Portland=Cement. Det hele indvendige Rum udfyldes med Kampesteen, og Rummene imellem disse tattes derpaa med Cement. Hvor høi den ovenomtalte Granitmuur bør opføres, er afhængigt af den meer eller mindre stærke Sogang, Bygningen er udsat for.

En Dykker Brigade bestaaende af 2 Dykkere og 3 Arbeidere, med Maskiner paa indtil 8 Favne Vand, koster pr. Dag 14 Rd.

Omfostningerne ved de ommeldte forskjellige Fundamenteringsmaader ville blive følgende.

	Rdl.	ß.
Udgravning af Grunden.		
Denne beregnes pr. Cbjvn., med Transport af Jorden med egne Redskaber	1	16
Med Transporten til en Afstand af 100 Alen, ligeledes med egne Redskaber.....	1	64
Og for hver 100 Alen Afstanden voxer, forhøies Prisen pr. Cbjvn. med	»	16
1 Cbjvn. Jord indeholder 9 Vognlæs.		
Kampesteens Grundlægning.		
1 Cbjvn. Grundsteen	30	»
Lægningen af disse, samt Stødning med et 4 Mand's Stempel, beregnes i □ Maal af Grunden	»	16
Formuringen beregnes som almindeligt Muurværk, efter Fundamentets Tykkelse.		

Pillotering.

	Rdl.	ß.
Pæle af $\frac{3}{8}$ " pommerst Tømmer	pr. Al.	» 56
Do. af $\frac{3}{8}$ " kalmar Tømmer	pr. Al.	» 32
Jokker og Strækholter af $\frac{5}{10}$ " pommerst Tømmer.....	pr. Al.	» 51
Blaaleer.....	pr. Læs	2 »
Pælene at nedramme i circa 4 Alens Dybde, samt at kappe.....	pr. Stk.	» 60
Jokkerne at henlægge, bore og pløkke ...	pr. Stk.	» 12
Strækholterne ligeledes	pr. Al.	» 6
Blaaleer at nedstampe omkring Pælene, Jokkerne og Strækholterne	pr. Læs	» 48

Beton Fundament.

Materialier og Arbejds-løn beregnes pr. Cbjd. å » 48

Hertil bruges

1 Deel Portland=Cement,
6 Dele Sand,
12 Dele Stjærver.

Stal Betonen formes i Blokke, bruges

1 Deel Cement,
4 Dele Sand,
8 Dele Stjærver.

Hvor Betonen stal gydes i Vand, bruges

1 Deel Cement,
2 Dele Sand,
4 Dele Stjærver.

	Rdl.	ß.
1 Td. Portland-Cement = 4 Ebfd., koster		
5 Rdl. 48 ß. à.....	7	»
1 Ebsvn. Kampesteensfjærver	25	à 30 »
1 Td. Strandsand	»	20

Betontilberedning.

3 Kasser af 8 Fods Længde, 4 Fods Brede og 6 Tommers indvendig Høide, kommes først Skjærverne, derpaa Sandet, som blandes vel under Tilfætning af Vand, for bedre at kunne hefte til Cementen. Derpaa tilsættes Cementen, som spredes jævnt over det Hele, hvorpaa Vand paaflaaes og Massen dygtig gjenarbejdes, til den er fuldkommen jevn og har Udseende af Bælling.

Ved hver Bænk sættes 2 Bearbejdere med Spader paa hver Side, og en Mand skaffer Vand.

Den færdige Masse kastes derpaa hen paa det Sted, hvor den skal bruges, saaledes at den danner et Lag af 6 à 9" Tykkelse, og stødes med et Stempel. Rummet som skal optage Betonen omgives af en Ramme i Betonsfundamentets Høide.

Betongulv i Stalde,

af 6" Tykkelse koster pr. □ Alen 1 Rdl. med Materialier og Arbejds løn.

Blandingen er

- 1 Deel portlands-Cement,
- 4 Dele Skjælsand,
- 6 Dele Granitfjærver.

Behandlingsmaaden.

Cementen og Sandet blandes tørt, derpaa paagødes

Vand helst med en Vandkanne med Bruse, hvorpaa det vendes 3 Gange og hver Gang vel gennemflaaes med en Jernkølle. Der maa ikke komme mere Vand i Blandingen end der udfordres til at gjøre den saa klæbrig at den hænger sammen ved at trykkes imellem Hænderne. I denne Masse kommes derpaa Skjærverne, som maa være vassede, og omrøres saalænge indtil det Hele er fuldstændigt forenet. Derpaa henlægges det i fuld Tykkelse og stødes saalænge med et Stempel, til Vandet af sig selv kommer op og staaer over hele Overfladen. Naar dette er fuldbendt udliges det Hele og afrives med en Blanding af 1 Deel Cement og 2 Dele Sand.

Et saadant Gulv i en Hestestald bør, naar det skal være godt, henstaae i 6 Maaneder førend det tages i Brug og i en Kofstald i forholdsvis kortere Tid.

Om Murerarbeidet.

En omhyggelig Bygmester sørger for, om Efteraaret, hvor Leilighed gives, at lade et saa stort Quantum Kalk lædse, som udfordres til Arbejdet i det paafølgende Aar. Ved saaledes at overvintre den lædse Kalk, foreøger han betydelig dennes Godhed.

1 Ebsvn. Steenkalk at lædse koster 5 Rdl.

Af 1 Ebsvd. Steenkalk, erholdes 1½ Ebsvd. Kulekalk, naar det uopløste Gruus regnes fra. Er Kalken fæd, vindes dog ogsaa mere end 2 Ebsvd. Kulekalk af 1 Ebsvd. Steenkalk.

Det Stuur, hvori Mørtelen tillaves, bør opføres saaledes, at Kalkbænken staaer imellem 2 firkantede Rum af Bræder, der hver kan indeholde 1 Ebsvn. tillavet Mørtel, for at Arbejderen stadigt kan have et Forraad i det ene Rum til Afbenyttelse, imedens han er ifærd med at fylde det an-

det. Saa vel Banken, som Forraadskasserne, bør være under Tag. For at spare Arbejderens Tid, maa Kalkfulen være paa den ene Side af Skuret og Sandbunken paa den anden Side.

Der maa tillige sørges for, at Vand høves i Nærheden, som i Hender kan ledes til Kalkbanken.

1 Ebfvn. Mortel at tillave koster 1 Rdl. 48 f.

1 Læs Sand à 8 Tdr. at læsse og aflæsse koster 6 f.

Muurmaterialier.

Muursteen.	Længde.	Brede.	Tykkelse.		Rd.	f.
Afmindelige gule.....	8 $\frac{3}{4}$ "	4 $\frac{1}{2}$ "	1 $\frac{1}{2}$ "	pr. 1000	10	»
Do. Do.....	8 $\frac{3}{4}$ "	4 $\frac{1}{2}$ "	2"	—	12	»
Do. røde.....	»	»	»	—	14	»
Presfede gule.....	»	»	»	—	16	»
Do. røde.....	»	»	»	—	18	»
Alm. Munkesteen røde ...	10 $\frac{1}{2}$ "	5"	3 $\frac{1}{2}$ "	—	40	»
Presfede Do. Do. ...	»	»	»	—	50	»

Guloslifer

8 $\frac{3}{4}$ " i □, 3" tykke afmindelige gule pr. Stk. .... 10 f.

do. do. presfede do. — ..... 14 f.

11" Sttekantede 3" tykke gule med tilhørende blaa

Terninger..... pr. Par 16 f.

Brøndsteen, til en Brønd 2 Alen i Diameter 9" lange

4 $\frac{1}{2}$ " brede 2" tykke pr. 1000 Stk..... 14 Rdl.

Aldfaste Steen til Fyrsteder..... pr. Stk. 6 f.

Tagsteen.

Glacerede bedste Sort,..... pr. 1000 Stk. 75 Rdl.

— 2den Sort..... — — 48 —

— Dæksteen..... pr. 100 — 54 —

Røde Tagsteen..... pr. 1000 — 30 —

— Dæksteen..... pr. 100 — 4 —

— Munketagsteen..... pr. 1000 Par. 80 —

Til Formuring af 1000 Stk. Muursteen, medgaaer enten 1 Td. Kalk og 7 Tdr. Sand.

eller 2 $\frac{1}{2}$ Td. Portlands-Cement og
5 Tdr. Sand,

eller 2 $\frac{1}{2}$ Td. pulvoiseret hydraulisk Kalk (som erholdes i Fougstager indeholdende 5 Skp.) og dertil 2 Tdr. Sand til hver Fougstager.

Til Formuring af 1 Ebfvn. Kampesteen, beregnes 9 Tdr.

Mortel.

Til 1000 Stk. Tagsteen medgaaer
1 $\frac{1}{2}$ Td. Kalk og 10 Tdr. Sand.

Til 100 □ Alen Puds paa Muur
1 Td. Kalk 3 Tdr. Sand.

eller 2 Tdr. Cement og 3 Tdr. Sand.

Til 100 □ Alen Fugning,
1 $\frac{1}{2}$ Td. Cement,
1 Td. Sand.

Til 100 Alen Puds paa Bindingsværks Stillerum,
medgaaer

1 $\frac{1}{2}$ Td. Kalk,

10 Tdr. Sand,

1 $\frac{1}{2}$ Trave Gibsrør,

2 Pakker Nørjøm,

1 $\frac{1}{4}$ Ring Jerntraad.

Til 100 Loftpuds eller Brædesfillerum medgaaer

1 Td. Kalk, .

7 Tdr. Sand,

2 Traver Gibsrør,

8 Pakker Rørsøm,

1 Ring Jerntraad.

Til 1 Alen $\frac{1}{4}$ Steens Muurvært medgaaer af $1\frac{3}{4}$ "

Muursteen 60 Stfr.

Til 1 Alen $\frac{1}{4}$ Steens Muurvært medgaaer af 2"

Muursteen 50 Stfr.

Til 1 Alen $\frac{1}{4}$ Steens Muurvært medgaaer af $3\frac{1}{4}$ "

Muursteen 32 Stfr.

Til 1 Alen Tag, dækket med almindelige Tagsteen, medgaaer 7 Stfr.

Til 1 Alen Tag, dækket med Runke-Tagsteen, medgaaer 8 Par.

	Qdt.	ß.
Almindelig Steenkalk, ... pr. Td.	2	»
Hydraulisk Klintebjerg-Kalk (i Foustager) —	3	»
Portlands-Cement, ægte . . . . . —	7	»
Stettiner Do. . . . . —	5	48
Romerst Do. . . . . —	5	32
Bornholmst Do. rød . . . . . —	3	16
Do. Do. graa . . . . . —	2	48
Muursand . . . . . —	»	16
Pudsesand . . . . . —	»	32
1 Trave Gibsrør . . . . . —	»	64
1 Pakke Rørsøm . . . . . —	»	16
1 Ring Jerntraad . . . . . —	1	»

Muurarbejdsloen.

(Heri indbefattet Svendeløn, Haandlangere og Mestersalair.)

	Qdt.	ß.
1 ☐ Alen $\frac{1}{2}$ Steens Bindingsvært	»	8
1 ☐ Alen 1 — Muur	»	16
1 ☐ Alen $1\frac{1}{2}$ — —	»	21
1 ☐ Alen 2 — —	»	24
1 ☐ Alen $2\frac{1}{2}$ — —	»	27
1 ☐ Alen 3 — —	»	30 $\frac{1}{2}$
Dykkere Muurvært, beregnes bedre i Cubikmaal . . . . . pr. Cubikalen	»	34
1 løbende Alen $1\frac{3}{16}$ " Skorstensrør indvendig berappet	»	44 $\frac{1}{2}$
1 løbende Alen $\frac{9}{8}$ " Do. Do.	»	25
1 løbende Alen Enrør	»	19
1 Skorstenskappe, pr. ☐ Alen af Skorstens indvendige Fladeindhold	»	38 $\frac{1}{2}$
En almindelig $1\frac{3}{16}$ " Skorstenspipe af $\frac{1}{2}$ Steens Muur, indtil 2 Alen over Taget, at mure og afføre	3	91
For flere samlede Piber beregnes hver udvendig Side til	»	77
og hver indvendig Side til	»	3
En almindelig $\frac{9}{8}$ " Skorstenspipe af $\frac{1}{2}$ Steens Muur, indtil 2 Alen over Taget, at mure og afføre	2	38
For flere samlede Piber beregnes hver udvendig Side til	»	58
og hver indvendig Side til	»	13
En almindelig Skorstenspipe af 1 Steens Muur,		

	Rdl.	§.
indtil 2 Alen over Taget, at mure og affsure	4	77
Et Tagvindue, Flunkerne at udmure, udvendig at affsure og indvendig at berappe	1	83
1 ☐ Alen Muursteensgulo, at lægge paa Fladen i Sand, udgysse og affsure	»	10
1 ☐ Alen Muursteensgulo paa Høikant, ligeledes	»	14½
1 ☐ Alen Do. paa Høikant i Kalk, med et Underlag af et Skifte paa Fladen	»	19
1 løbende Alen glat Hovedgesims, at mure og trække, indtil 12 Tommers Høide	»	77
1 løbende Alen Do. indtil 18 Tommer	1	19
1 løbende Alen Do. indtil 24 Tommer	1	57½
Hovedgesimsen med Sparrehoveder, af samme Høide som fornavnte, tillægges pr. løb. Alen ..	»	25½
1 løbende Alen simpelt Gesims af 3 Platter, at mure og ffure	»	38½
1 løbende Alen muret og ffuret Friis, 3 à 4 Skifter høi	»	19
1000 Stkr. Tagsteen paa almindeligt Tag, at paahænge, indhugge og understryge	12	77
1000 Stkr. Tagsteen med Valmer = Skotrender etc. ligeledes	14	38
1 ☐ Alen Façade, at berappe og affsure glat ..	»	6
1 ☐ Alen Gavl Do. Do.	»	5
1 ☐ Alen Façade, at berappe og affsure med brændte Langfuger	»	12½
1 ☐ Alen Façade, at fuge med Pibefuger	»	44

	Rdl.	§.
1 ☐ Alen Façade, at udsætte i Fugerne, afstele og beffjære	»	12½
1 ☐ Alen Façade, at aspudse glat med Kalk ..	»	10
1 ☐ Alen Façade, ligeledes med Cement	»	11
1 løbende Alen indvendig Gesims uden Friis, at at pudse 4 à 6" høi	»	32
Hver Tomme Gesimsen er høiere, pr. løbende Alen	»	2
1 løbende Alen Friis under Gesimsen, for hver Tomme i Høiden	»	1
1 ☐ Alen Gibsdække eller Brædevæg, at pudse og filse	»	11
1 ☐ Alen glat pudfede Bægge med Kalk	»	7
1 ☐ Alen Do. med Cement	»	8½
1 ☐ Alen Bægge 1 Gang berappe og affoste ..	»	2½
1 ☐ Alen Do. 2 Gange Do.	»	3½
1 løbende Alen smaa Ornamenteer at opsætte ...	»	6
2 løbende Alen store Do. - - ...	»	9
Rosetter fra 12" til 24", at opsætte ... pr. Stk. {	1	31
Opsætning af udmurede Kaffelovne med Kørenes Indmuring	»	77
En enkelt Comfurindretning med Don, at opsætte	1	6
En enkelt Comfurindretning uden Don at opsætte	3	19
En enkelt Comfurindretning uden Don at opsætte	2	38
1 ☐ Alen Gibsdække, at hvidte	»	2
1 ☐ Alen Bægge, at hvidte	»	1½
1 ☐ Alen Indffud at belægge med Leer	»	2

Opmaalning af Muurarbejde.

Bed Muurarbejdet, multipliceres Hoiden med Bredden uden Hensyn til Vinduer og Døre.

Bed indvendigt Fudsarbejde ligeledes.

I Betalingen herfor er indbefattet Efterpudsning efter Snekkeren.

Vinduer og Døre kan ogsaa fraregnes naar Lysningen ikke pudses, men da maa Efterpudsningen særskilt betales.

Bed Bindingsværk regnes Dør- og Vinduesaabninger fra.

Bed Fugning regnes Vinduer og Døre med i Fladeindholdet.

Bed Veerbelægning paa Indslibud regnes Bjælkerne med i Fladeindholdet.

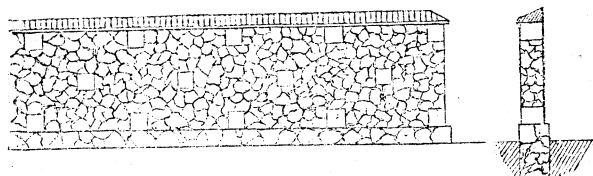
At beklæde med Vægge med
Fajanceplader.

	Rdt.	fb.
Exp. 1. Arbejdet udført med $7\frac{3}{4}$ " engelske Plader.		
280 □ Alen Vægge, at paasætte Pladerne à 5 $\mathcal{L}$	233	32
Haandlangerlon	58	16
24 Tdr. Cement	168	»
3000 Stkr. Plader..... à 30 fb.	937	48
Værktøi	20	»
Salt...	1417	»

	Rdt.	fb.
Expl. 2. Samme Arbejde udført af $7\frac{1}{4}$ " danske Plader.		
280 □ Alen Vægge, at paasætte Pladerne à 5 $\mathcal{L}$	233	32
Haandlangerlon	58	16
24 Tdr. Cement	168	»
3,360 Stkr. Plader..... à 18 fb.	630	»
Værktøi	20	»
Salt...	1109	48

En solid og tillige smuk Kampesteens Ringmuur opføres paa følgende Maade.

Sokkelen henses først i Vage af fløvede Steen og formures med Kalk. Derefter opføres Muren 21" tyk af fløvede Steen bindig paa begge Sider og formures ligeledes med Kalk, men saaledes at der imellem hver gennemgaaende Binder ikke er mere end 4 Alen paa Længden og 1 Alen paa Hoiden, saaledes:

Efterhaanden som Muren opføres, udfiles Fugerne saa tæt som muligt med Kampesteensffjærver, Kalken udkrasjes og naar Muren er opført og dækket med Tagsteen renses Kampestenene og det hele fuges med glat afstillede Fuger. Vælger man Sfjærverne af sort eller rød Granit, da afgiver dette i Modsatning til de graa Kampesteen et ret pynteligt Udseende.

Bekostningen ved en saadan Muur vil naar Bygherren selv leverer Kampesteen, Tagsteen, Kalk og Sand, blive i Arbejdsløn med Tillæg, af Alt øvrigt til Arbejdets Udførelse fornødne, tilligemed Grundens Gravning, Stenenes Flakning etc. .... pr. □ Alen 64 fb.

Alf 1 cub. Favn Kampesteen erholdes 30 □ Alen Muur af 21" Tykkelse.

Muurreparationsarbejde.

Muren renses, de daarlige Steen udhugges og istedetfor disse indfattes nye, Muren fuges.

Herfor i Arbeidsløn, med Tillæg af Stillads og Redskaber, pr. □ Alen 24 §.

Den løse Kalk affrabes, hele Muren afvaskes, udbedres med nye Stykker, saavel Muur som Puds, det hele hoidtes og farves.

Herfor i Arbeidsløn, med Tillæg af Stillads og Redskaber, pr. □ Alen 6 §.

	Rd.	§.
Bedligeholdelse af Tage dækket med Tagsteen, i Arbeidsløn..... pr. 1000 Stk.	1	64
1 Ballie Muurkalk.....	"	32
1 Id. —.....	"	72
1 Læs —.....	5	"
1 Id. Tagkalk.....	"	80
1 Spand Hvidtefalk.....	"	24
1 Ballie —.....	"	80
1 Stp. ildfast Leer.....	"	32
1 Lpd. Gibs.....	"	48

Gammelt Muurværk at nedrive, og Stenene at rense og stable, herfor pr. 1000 Muursteen 3 Rd.

Gammelt Tagsteenstag at nedtage, Stenene at rense, sortere og stable, herfor pr. 1000 Tagsteen 11 Rd.

Stillads kan beregnes pr. løb. Alen Ydermuur af et Genetages Huus til 1 Rd.; for hver Etage der kommer til regnes pr. løb. Alen 48 §. (heri indbefattet Sture, Kalkbænk 2c.); dog bemærkes herved at naar Arbeidet er færdigt, blive de dertil medgaaede Materialier Leverandørens Eiendom.

Om Tommerarbeidet.

Bed Valget af det til en Bygning fornødne Tommermateriale maa nødvendigviis tages Hensyn til den Capital, der er tilstede til at bygge for. Paa Grund heraf er Bygmesteren for en Deel bunden, og det vil da vise sig, om han med sine indskrænkede Midler forstaaer at vælge rigtigt, nemlig ikke alene billigt, men tillige forsvarligt, til det Brug, hvortil det skal anvendes.

Til Pilotering

ere Pæle af Bogetræ de stærkeste og bedste, men ogsaa de kostbareste og vanskeligste at erholde, da der hertil udfordres fuldkomment tort Træ. Det friske Træ vilde allerede efter nogle Kamslag spalttes. Efter Bogen kommer pommerst og kalmar Tommer. Det kalmarst Tommer er at foretrække til Pæle fremfor det pommerst, formedelst dets Seighed. Derimod giver det pommerst Tommer mere snorlige Pæle, men er undertiden meget skjort, og man har havt Tilfælde, hvor Pælen under Namningen er knækket over, et Par Alen under Ringen.

Til Bjelker

anvendes helst pommerst Tommer; det er snukkere Træ og fordrer kun liden Behugning, dog maa Træet noie undersøges, at det er fuldkomment slankt og ikke vredent, da de henlagte Bjelker i dette Tilfælde kunne vride sig 2, ja næsten 3" fra den ene til den anden Ende og det i et meget kort Tidrum.

I Tilfælde, hvor der udfordres Bjeller i Længder af over 20 Alen, er det en Nødvendighed at tage pommerst Tommer, hvorimod der til Bjeller under 20 Alen ligesaagodt kan anvendes halmstadsf Tommer, hvilket er et stærkt Materiale og noget billigere. Kalmarsf Tommer er ogsaa et meget brugbart Materiale til Bjeller, det er ikke lidet billigere, men i Qualitet underordnet de 2 foranævnte Sorter. Sundsvaldsf Tommer er aldeles ubrugeligt til Bjeller, da det ved sin Porositet indsuger Fugtigheden fra Ydermurene igjennem Bjelkeenderne og inden meget kort Tid kan forraadne. Til alt andet indvendigt Brug, som Skillerumstommer og Tagværk, er dette Materiale meget godt, det er tillige billigt og har et smukt stærktantet Udseende.

Efter Bygningsloven for Kjøbenhavn og Forstæder skal en Bjelke, der har mindre end $5\frac{1}{2}$ Alens Afstand imellem Understøtningerne, være mindst 6" bred og 6" høi, naar den er færdig, og for hver Fod, som denne Afstand tiltager, skal der lægges $\frac{1}{8}$ " til Siden i Bjelkens kvadratiske Tværsnit.

Man kan ogsaa vælge rectangulaire Tværsnit istedetfor kvadratiske, naar Bredden deri er mindst halv saa stor som Høiden, og Tværnittet i det Mindste har vundet halv saa Meget i Høide, som det har tabt i Brede.

Følgende Tabel viser i nogle Exempler Anvendelsen af denne Bestemmelse, idet de anførte Gjennemsnit ere de mindste, som man tør bruge ved de tilsoiede Afstande.

Understøtningernes Afstand.				Gjennemsnittenes Sider i Tommer.			
Fra 5	til henimod	$5\frac{1}{2}$ Alen.	$6\frac{1}{6}$	$7\frac{1}{4}$			
—	$5\frac{1}{2}$	— 6 —	$6\frac{1}{6}\frac{1}{3}$	$7\frac{1}{5}$	$7\frac{1}{4}$		
—	6	— $6\frac{1}{2}$ —	$6\frac{3}{6}\frac{1}{3}$	$8\frac{1}{4}$	$7\frac{1}{6}$		
—	$6\frac{1}{2}$	— 7 —	$7\frac{1}{7}$	$8\frac{1}{4}\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{5}$		
—	7	— $7\frac{1}{2}$ —	$7\frac{1}{7}\frac{1}{3}$	$8\frac{1}{5}$	$8\frac{1}{6}$		
—	$7\frac{1}{2}$	— 8 —	$7\frac{3}{7}\frac{1}{3}$	$9\frac{1}{5}$	$8\frac{1}{7}$		
—	8	— $8\frac{1}{2}$ —	$8\frac{1}{8}$	$9\frac{1}{5}$	$9\frac{1}{6}$		
—	$8\frac{1}{2}$	— 9 —	$8\frac{1}{8}\frac{1}{3}$	$10\frac{1}{5}$	$9\frac{1}{7}$		
—	9	— $9\frac{1}{2}$ —	$8\frac{3}{8}\frac{1}{3}$	$10\frac{1}{5}$	$10\frac{1}{6}$	$9\frac{1}{8}$	
—	$9\frac{1}{2}$	— 10 —	$9\frac{1}{9}$	$10\frac{1}{6}$	$10\frac{1}{7}$	$9\frac{1}{8}$	
—	10	— $10\frac{1}{2}$ —	$9\frac{1}{9}\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{6}$	$10\frac{1}{7}$	$10\frac{1}{8}$	
—	$10\frac{1}{2}$	— 11 —	$9\frac{2}{9}\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{6}$	$11\frac{1}{7}$	$10\frac{1}{9}$	
—	11	— $11\frac{1}{2}$ —	$10\frac{1}{10}$	$12\frac{1}{6}$	$11\frac{1}{7}$	$11\frac{1}{8}$	

Afstanden imellem Rægtterne til Skiftetag af Plader 24" lange, bliver fra Gesimsen til Overkant af den første Rægte 12" og derefter fra Overkant til Overkant af de øvrige Rægte 10 à $10\frac{1}{2}$ ".

Af Plader 22" lange bliver fra Gesimsen til Overkant af den første Rægte 10" og derefter fra Overkant til Overkant af de øvrige Rægte 8 à $8\frac{1}{2}$ ".

Afstanden imellem Rægtterne til Tegtag er $10\frac{1}{2}$ " fra Overkant til Overkant af disse.

Til et Fjettetag over en Bygning med en Spænding af 16 Alen anvendes til:

Bjælker	$\frac{5}{8}$ "	halmstads	Tømmer.
Hængesøiler	$\frac{7}{8}$ "	—	—
Sprængbaand	$\frac{5}{10}$ "	—	—
Fetter	$\frac{4}{8}$ "	—	—
Kopbaand	$\frac{4}{4}$ "	—	—
Tænger	$3\frac{1}{7}$ "	—	—
Muurlægter	$4\frac{1}{2}$ "	—	—
Knager	"	—	—
Spær	$\frac{3}{6}$ "	fundsvalls	—
Lægter	$1\frac{1}{2}$ "	—	—

Til et lignende Tag med en Spænding af 24 Alen, anvendes til:

Bjælker	$\frac{5}{8}$ "	halmstads	Tømmer.
Hængesøiler	$\frac{9}{10}$ "	pommerst	—
Sprængbaand	$\frac{7}{10}$ "	—	—
Fetter	$\frac{1}{9}$ "	—	—
Kopbaand	$\frac{6}{6}$ "	—	—
Tænger	$4\frac{1}{9}$ "	—	—
Muurlægter	$4\frac{1}{2}$ "	halmstads	—
Knager	"	—	—
Spær	$\frac{3}{6}$ "	—	—
Lægter	$1\frac{1}{2}$ "	fundsvalls	—

Til Muurlægter anvendes pommerst eller halmstads Tømmer.

Planker og Bræder af vestervigt Træ indtage 1ste Rang, men ere ogsaa de kostbareste.

Intet Tømmermateriale bør modtages til en Bygning, uden det er af en god og sund Besskaffenhed og af vinterfældet Træ, vinkelret og skarplattet behugget, samt idetmindste lige paa den ene Side, og det maa ikke have over $\frac{1}{2}$ Tomme Affald fra Rod til Top.

Man bør tillige forbeholde sig Ret til at undersøge Tømmeret med Boer eller Dre.

Tømmermaterialier.

	Rdl.	ß.
Pommerst Fyrretømmer.		
Bjælker $\frac{11}{12}$ à $\frac{13}{13}$ " tykke i $\square$ pr. Ebfd....	"	88
Spær $\frac{10}{11}$ à $\frac{11}{11}$ " — — — ...	"	72
— $\frac{9}{10}$ à $\frac{10}{10}$ " — — — ...	"	68
Pahlholt $\frac{6}{6}$ à $\frac{9}{9}$ " — — — ...	"	62
Sagnet Materiale af pommerst Fyrretømmer.		
Halotømmer af $\frac{12}{12}$ " Bjælker..... pr. Alen	"	94
— — $\frac{11}{11}$ " Spær..... —	"	66
— — $\frac{10}{10}$ " — ..... —	"	51
— — $\frac{9}{9}$ " Pahlholt..... —	"	39
— — $\frac{8}{8}$ " — ..... —	"	31
Krydstømmer 6" tykt i $\square$	"	48
— 5 $\frac{1}{2}$ " — — ..... —	"	34
— 5" — — ..... —	"	26
— 4 $\frac{1}{2}$ " — — ..... —	"	20
— 4" — — ..... —	"	16
Planker 4" tykke 12" brede	"	64
— 3" — " — ..... —	"	49
— 2 $\frac{1}{2}$ " — " — ..... —	"	44
— 2" — " — ..... —	"	33
— 1 $\frac{1}{2}$ " — " — ..... —	"	26

	Redl.	ß.
Planter 4" tykke 11" brede..... pr. Alen	"	53
— 3" — " —	"	39
— 2 $\frac{1}{2}$ " — " —	"	33
— 2" — " —	"	26
— 1 $\frac{1}{2}$ " — " —	"	21
— 4" — 10" —	"	44
— 3" — " —	"	32
— 2 $\frac{1}{2}$ " — " —	"	27
— 2" — " —	"	23
— 1 $\frac{1}{2}$ " — " —	"	18
Lægter 3" tykke 4" brede.....	"	13 $\frac{1}{2}$
— 3" — 3" —	"	9 $\frac{2}{3}$
— 2" — 3" —	"	6 $\frac{3}{4}$
— 1 $\frac{1}{2}$ — 3" —	"	5 $\frac{1}{3}$
— 1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$ " —	"	4 $\frac{3}{4}$
— 1 $\frac{1}{4}$ — 2 $\frac{1}{2}$ " —	"	4 $\frac{1}{4}$

Halmstads Fyrretommer.

Fra 16 til 18 Alens Længde.

9 $\frac{1}{9}$ " tykt, danst Maal.....	"	64
8 $\frac{1}{9}$ " — —	"	56
8 $\frac{1}{8}$ " — —	"	48
7 $\frac{1}{8}$ " — —	"	42
7 $\frac{1}{7}$ " — —	"	34
6 $\frac{1}{6}$ " — —	"	26

Under 16 Alens Længde.

9 $\frac{1}{9}$ " tykt, danst Maal.....	"	56
8 $\frac{1}{9}$ " — —	"	52
8 $\frac{1}{8}$ " — —	"	44

	Redl.	ß.
7 $\frac{1}{8}$ " tykt, danst Maal..... pr. Alen	"	38
7 $\frac{1}{7}$ " — —	"	30
6 $\frac{1}{6}$ " — —	"	23
Sauget Materiale af halmstadsst Fyrretommer under 16 Alen.		
Krydstommer af 9" danst Maal pr. Alen	"	16
— — 8 $\frac{1}{9}$ " — —	"	15
— — 8 $\frac{1}{8}$ " — —	"	13
Sundsvalds & Piteå ☐ Fyrretommer.		
10" tykt, svensst Maal..... pr. danst Alen	"	60
9" — —	"	48
8" — —	"	38
7" — —	"	26
6" — —	"	19
5" — —	"	14
Sauget Materiale af Sundsvalds & Piteå Fyrretommer.		
Krydstommer af 10" so. Maal pr. danst Alen	"	17
— — 9" — —	"	14
— — 8" — —	"	11
Lægter 1 $\frac{1}{2}$ " tykke 3" brede	"	3 $\frac{1}{2}$
— 1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$ " — —	"	3 $\frac{1}{4}$
— 1 $\frac{2}{3}$ — 2 $\frac{1}{2}$ " — —	"	3 $\frac{1}{4}$
— 1 $\frac{1}{4}$ " — 2 $\frac{1}{2}$ " — —	"	3
Kalmar Fyrretommer.		
9" svensst Maal..... pr. danst Alen	"	44
8" —	"	32

	Rdl.	ß.
7" svenskt Maal . . . . . pr. danst Alen	"	24
6" — . . . . . — —	"	16
Almindelige svenske og finske Sparrer.		
15 Alens fastmåla . . . . . pr. Stf.	2	"
" — Bonde . . . . . —	1	24
12 Alens fastmåla . . . . . —	1	40
" — Bonde . . . . . —	1	"
10 Alens Sparrer . . . . . —	"	64
Danziger Fyrreplanter 10 à 12" brede.		
2" . . . . . pr. Alen	"	32
1 1/2" engelsk Krongods . . . . . —	"	28
1 1/2" ordinaire . . . . . —	"	16
Wihburger & vestervigste 4 skaarne Fyrreplanter.		
3" tykke 9" brede engelsk Maal pr. Alen . . .	"	27
2" — — — — — . . .	"	18
Bjørneborg 1 1/2" 4 skaarne Fyrreplanter.		
11" brede, svenskt Maal . . . . . pr. Alen	"	17
10" — — — — — —	"	15
9" — — — — — —	"	13 1/2
8" — — — — — —	"	12
Andre svenske og finske Fyrreplanter.		
7 Alens 3 & 9" skaarne Planter pr. Tykt	16	"
Do. 2 & 9" — — — — —	11	"
Do. 3" ord. Plank. 7/8" brede —	11	"
Do. 2" — — — — —	10	"

	Rdl.	ß.
Vestervigste 4 skaarne Fyrrebræder.		
7 Alens 1 1/2 & 9" engelsk Maal pr. Tykt . .	11	"
Do. 1 1/2 & 8" — — — —	9	72
6 Alens 1 1/2 & 9" — — — —	9	48
Do. 1 1/2 & 8" — — — —	8	48
Vestervigste & Salmar Fyrrebræder.		
7 Alens 1 à 1 1/8" & 9/10" brede — ..	7	"
Do. Do. 8/9" — — — —	5	72
6 Alens 1 1/4 Bahlbræder 11/12" br. — ..	9	24
Do. 1 à 1 1/8" — — — —	8	72
Do. 1 1/4" Bræder 10/11" brede — ..	8	"
Do. 1 1/4" — 9/10" — — — ..	7	"
Do. 1 1/4" — 8/9" — — — ..	5	72
Do. 1 1/4" — 7/8" — — — ..	4	48
Do. 1 à 1 1/8" Bragbræder . . . . . — ..	3	72
Pernauße Fyrrebræder 1 Aar gamle.		
7 Alens 1 1/2 & 10" 4 skaarne . . . . . — ..	9	"
Do. — 9" — — — — ..	8	24
Do. — 8" — — — — ..	6	48
Do. 1 1/4 & 10" kanthovlede . . . — ..	7	"
Do. — 9" — — — — ..	6	16
Do. — 8" — — — — ..	4	64
Frederikshalds & Samnefunds Bræder 5/4" tykke.		
8" brede 4 skaarne fyrrer 144 Fod d. M. . . .	6	48
7" — — — — — . . .	6	"
Fyrre og Gran Rispebord.		
2den Sort . . . . . pr. 144 Fod d. M.	5	"
3die — — — — — —	4	"

	Rbd.	ß.
Bragbræder ..... pr. 144 Fod d. M.	3	"
— 3/4" tykke .. — — —	1	72
Finske Bragbræder og Lægter.		
Almindelige Sastmaals 6 Alens		
1" Bræder..... pr. Tylt.	1	80
Almindelige finske Smaabræder .... —	1	32
Do. hugne, saakalbede 12		
Alens Straalægter..... —	2	80

Commerararbejds løn,

heri indbefattet Svendeløn og Mesterjalair.

Bjælkelag med Muurlægter.

	Rbdl.	ß.
Bjælkerne huggede paa 2 Sider, paafjemmede, udnotede og oplagte, af		
12/12" Tommer pr. løbende Alen.....	»	19
11/11" — — —	»	18
10/10" — — —	»	17
9/9" — — —	»	15½
8/8" — — —	»	14½
7/7" — — —	»	13½
Bjælkerne huggede paa 4 Sider til Befkladning paafjemmede, udnotede og oplagte, af		
12/12" Tommer pr. løbende Alen.....	»	24½
11/11" — — —	»	23
10/10" — — —	»	21½
9/9" — — —	»	19½
8/8" — — —	»	18
7/7" — — —	»	16

	Rbdl.	ß.
Bjælkerne huggede paa 4 Sider, hovlede og afrettede paa de 3 Sider, paafjemmede, udnotede og oplagte, af		
12/12" Tommer pr. løbende Alen.....	»	34½
11/11" — — —	»	32½
10/10" — — —	»	30
9/9" — — —	»	28½
8/8" — — —	»	25½
7/7" — — —	»	24
For Bøxler i Bjælkelagene tillægges pr. Alen ...	»	3½
For Stikbjælker i Tagbjælkelagene, med Grater, Kehlter og Valme, tillægges pr. løbende Alen.	»	19½
For Udflinkning i Tagbjælkerne til Gesimsjer pr. Stk.	»	2½
Naar Bjælkerne ikke udnotes, fradrages pr. løbende Alen	»	2½
Bjælkehoveder at tjære og ombinde med Virkebart, Materialier og Arbejds løn pr. Stk.	»	24
Bjælkehoveder at ombinde med Asphaltpapir, Materialier og Arbejds løn pr. Stk.	»	24
For en hovlet og sammendryplet Portkæmpher til en 3 Steens Muur, pr. løbende Alen..	»	81½
— 2½/2 — — — ..	»	77
— 2 — — — ..	»	57½
— 1½/2 — — — ..	»	48
— 1 — — — ..	»	26½
For en ru, sammendryplet do.		
til en 3 Steens Muur, pr. løbende Alen..	»	48
— 2½/2 — — — ..	»	44

	Rdl.	ß.
til en 2 Steens Muur pr. løbende Alen ..	»	38½
— 1½ — — — ..	»	36
— 1 — — — ..	»	19½
For en høvlet, sammenstrøget og dyvlet Dør- eller Vinduesplanke,		
til en 3 Steens Muur ..... pr. Stk.	»	57½
— 2½ — — — ..	»	43½
— 2 — — — ..	»	38½
— 1½ — — — ..	»	21½
— 1 — — — ..	»	20½
For en ru, sammenstrøget og dyvlet do.,		
til en 3 Steens Muur ..... pr. Stk.	»	33½
— 2½ — — — ..	»	24½
— 2 — — — ..	»	23
— 1½ — — — ..	»	15
— 1 — — — ..	»	12

Tagforbindinger.

For Spær og Hanebjælter af 6/6" Tommer, Spærene huggede paa 1 Side og Hanebjælterne paa 2 Sider, at afbinde og reise pr. løbende Alen	»	6½
Samme Arbejde, hvor Spærene hugges paa 2 Sider	»	7½
Ligeledes hvor Spær og Hanebjælter hugges paa 4 Sider	»	10
Kommer i et Tag flere end een Hanebjælke, tillægges for hver Alen i hele Alenantalet	»	1½
3 Tagværker, hvortil anvendes 7/7" Tommer, tillægges pr. løbende Alen	»	1½

	Rdl.	ß.
3 Tagværker, hvortil anvendes skaaret Kryds-tommer, fradrages pr. løbende Alen	»	1½
For Bæjler i Hanebjælterne og Tagspærene, tillægges pr. løbende Alen	»	3½
For Kehl og Grahtspær betales i Tagværker af 6/6" Tommer, pr. løbende Alen	»	19½
Samme Arbejde af 7/7" Tommer	»	21½
For Tommer i Halvtagsbagvæg at tilhugge, afbinde og reise, med Paakjæmning af Hanebjælter, pr. løbende Alen	»	10
For Hugning af 6/6" Tommer til staaende Stole, Klemstykker og Buktstole med Fetter og Kopbaand, pr. løbende Alen	»	11
Dragerværker, hugne paa 4 Sider og afbundne, Opsætningen indbefattet, pr. løbende Alen af Drager og Stolpe:		
For en Alen Stolpe eller Drager		
af 11/11" Tommer	»	24½
— 10/10" —	»	22
— 9/9" —	»	18½
— 8/8" —	»	15½
Kopbaand at hugge paa 4 Sider, afbinde og reise med Forsætninger, pr. Stk.		
for et Kopbaand af 6/6" Tommer	»	46
— — — 7/7" —	»	50
— — — 8/8" —	»	58
3 Tilfælde hvor ingen Kopbaand andringes i Dragerstolpen, men i det Sted imellem Stolpen og Drageren en Fordobling afrundet for Enderne paa circa 1½ Alens Længde eller		

	Rdl.	ß.
derover, af Halvtømmer, samme Brede som Drageren, betales:		
for en Fordobling 11" bred	»	70
— — 10" —	»	63
— — 9" —	»	55
— — 8" —	»	48
Krydsforbandt i horizontalliggende Retning, paa-		
naglet af smaat Halvtømmer eller Planker		
pr. Alen	»	7
Do. overstrammet og paa-naglet af 4" Tykkelse		
under Bjelkerne..... pr. Alen	»	14½
Do. af sværere Tømmer med Kamme.. pr. Alen	»	19½
Døpfalker af Planker betales pr. Alen fra Spids		
til Spids med.....	»	9½
For Døpfalker af Spær, huggede paa 1 Side med		
de til samme hørende Trimpler..... pr. Alen	»	11
For Taglægning, Lægternes Opbringning indbe-		
fattet, betales pr. løbende Alen af Lægterne ..	»	1
For en □ Alen ru, strøget Stotrendeforskaling..	»	9½
For en □ Alen ru strøget Tagforskaling af		
Bræder	»	6
For en □ Alen ru, pløiet do.	»	8½
Afbindinger i Vægge.		
Bindingsværk med Stolper, Baand, Fod, Nigler		
og Klemstykke af skaaret 5/5" Tømmer at hugge,		
afbinde, opbringe og reise:		
for en Stolpe uden Nigler	»	24
for en do. med 1 do.	»	36
for en do. med 2 do.	»	48
for en do. med 3 do.	»	62

	Rdl.	ß.
Stolper af Halvtømmer betales med 1/4 Deel		
mere efter Løsholterne.		
For Stolper og Baand af Halvtømmer i sprængte		
Vægge betales 1/3 Deel mere efter Løsholternes		
Måtal.		
Naar Spærtømmer anvendes istedetfor Kryds-		
tømmer, og samme hugges, betales		
For en Stolpe uden Nigler	»	28½
for en do. med 1 do.....	»	44½
for en do. med 2 do.....	»	58½
for en do. med 3 do.....	»	75½
Stolpeværk af 6/6" og 7/7" Tømmer, hugget paa		
2 Sider.		
For en Stolpe uden Løsholter	»	38½
for en do. med 1 do.....	»	50½
for en do. med 2 do.....	»	73½
for en do. med 3 do.....	1	2½
Fod og Klemstykke ere indbefattede i foranførte		
Priser.		
Samme Arbejde, hugget paa 4 Sider.		
For en Stolpe uden Nigler	»	48
for en do. med 1 do.....	»	62½
for en do. med 2 do.....	1	2½
for en do. med 3 do.....	1	44½
Stolpeværk af 8/8" og 9/9" Tømmer, hugget paa		
2 Sider.		
For en Stolpe uden Nigler	»	50½
for en do. med 1 do.....	»	69½
for en do. med 2 do.....	1	»
for en do. med 3 do.....	1	21½

Samme Arbeide, hugget paa 4 Sider.

	Rdl.	fl.
For en Stolpe uden Nigel	»	62½
For en do. med 1 do.	»	91½
For en do. med 2 do.	1	24
For en do. med 3 do.	1	52½

Hvor en Stolpe kommer 2 Gange i Afbindingen, betales 1/3 Deel mere af Stolpebetalingen.

Indskud, Gulve og Forskalingen.

	Rdl.	fl.
Indskud pr. ☐ Alen, Bjælkerne indbefattet.		
For en ☐ Alen ru, stump sammenhugget Indskud	»	3
For en do. do. paa Lægter	»	3½
For en do. ru, ploiet Indskud	»	7
For en do. do. paa Lægter	»	7½
For en do. høvlet og ploiet Indskud	»	13
For en do. do. paa høvlede Lægter	»	15½

Gulve.

For en ☐ Alen Gulv af 3" Egeplanter, høvlet og stroget paa Egeunderlagene	»	55
Samme Gulve uden Lagere	»	48

Gulve af Fyrreplanter og Bræder ikke under 7½" Brede.

For en ☐ Alen ru, sammenstroget og dypvet Gulv af 3" Plante	»	15½
For en do. do. med Lager	»	19
For en ☐ Alen ru, fjedret Gulv af 3" Plante	»	19
For en do. do. med Lager	»	23

	Rdl.	fl.
For en ☐ Alen høvlet og fjedret Gulv af 3" Plante	»	26½
For en do. do. med Lager	»	30
For en ☐ Alen høvlet og ploiet Gulv af vestervigste 2" Planker med Lager	»	24
For en ☐ Alen do. do. uden Lager	»	20½
For en ☐ Alen do. af 1½" Planker med Friser paa alle fire Sider, samlet i Hjørnerne paa Gjering	»	21½
For en ☐ Alen do. do. uden Friser	»	17
For en ☐ Alen høvlet og ploiet Gulv af firkkaarne 1½" Bræder	»	12
For en ☐ Alen do. do. med Friser paa alle fire Sider	»	17
For Gulve af Bræder, som først maa hugges paa Kant, tillægges pr. ☐ Alen	»	2
Lægges Gulve paa Lagere, tillægges pr. ☐ Alen	»	2½

Løftforskalingen.

For en ☐ Alen ru afveiet Løftforskaling	»	4
For en ☐ Alen do. imellem Bjælkerne	»	5½
For en løbende Alen ru enkelt Gefimsbrædt	»	3½
For en ☐ Alen høvlet og ploiet Løftforskaling	»	14½
For en ☐ Alen høvlet og notet Forskaling, med en Høvl paa Kanten, opslaaet som svenff Paneel	»	17

Plankeskillerum.

For en ☐ Alen ru, fjedret 3" Plankeskillerum	»	26½
For en ☐ Alen do. høvlet paa 1 Side, samt fjedret	»	31

	Rdl.	§.
For en ☐ Alen do. høvlet paa begge Sider, samt fjedret	»	38½
For en ☐ Alen 2" Plankeskillerum, ru, ploiet eller fjedret	»	17
For en ☐ Alen do. høvlet paa 1 Side	»	21½
For en ☐ Alen do. høvlet paa begge Sider, samt ploiet eller fjedret	»	31
For Befklødning ovenover en Døraabning, som er over et Brædts Brede, betales særskilt	»	67
For samme af et Brædts Brede og derunder betales	»	29
Brædeskillerum.		
For en ☐ Alen ru, ploiet Skillerum	»	8½
For en ☐ Alen dobbelt, ru Skillerum, uden Bloining	»	8½
For en ☐ Alen do., hvor de lodrette Bræder ploies og derefter forskales	»	12½
For en ☐ Alen Skillerum med Notlister, høvlet paa 1 Side og ploiet	»	14½
For Befklødning ovenover en Døraabning, som er over et Brædts Brede, betales	»	38½
For samme, af et Brædts Brede og derunder, betales	»	14½
For en ☐ Alen Skillerum med Notlister, høvlet paa begge Sider, samt ploiet	»	24
Døraabninger med en flad falsket Plankesarm, af- fehlet som glat Gericht, pr. løbende Alen	»	19

	Rdl.	§.
Lægteskillerum, hvortil Lægterne leveres skaarne.		
For en ☐ Alen ru Skillerum med Liste foroven og foruden	»	3½
For en ☐ Alen do. med et Fodstykke, hugget paa 3 Sider og tappet paa Pæle	»	6
For en ☐ Alen høvlet do. paa et høvlet Fodstykke, tappet paa Pæle	»	11
For en ru Lægteskafitdør med Baand og Nøvler, indpæsset og beslaaet, tillægges, foruden at den regnes med i Skafittet	»	67
For en høvlet Skafitdør med Baand og Nøvler, indpæsset og beslaaet, tillægges ligeledes	1	»
For en høvlet og ploiet glat Dør med indskudte Nøvler, indpæsset og beslaaet	1	77
Tagvinduer.		
For et Tagvindue til 2 Kammer med Gesims og Frontspids, samt Opsætning og ud- og indvendig Forskalling	6	»
For et lignende Tagvindue til 3 Kammer	7	20
For et Tagvindue til 2 Kammer med Spær, Sternbrædt samt Vindbræder, lægtet til Tagsten, indvendig forskalet	4	18
For et lignende Tagvindue til 3 Kammer	5	38
Trapper med en Brede af 1½ à 2 Alen.		
For et Trin i en lige 2 Løbs Trappe, med en Nøpose, Møglere og udfehlet Fyrretræs Ge-		

	Rdl.	ß.
lænder til runde Sprokker, Opsætning og Forskaling indbefattet	1	86
Naar til samme Trapper anvendes dreiede Baulustre med Firkanter foroven og forneden, tillægges for disses Opfsjæring og Afretning pr. Trin	»	29
For et Trin i Trapper af under 1½ Alens Brede, af samme Vægfærdighed som foregaaende, betales pr. Trin mindre	»	48
For en ligeløbs Trappe uden Støbræder, med paa begge Sider høvlet samt ploiet Forskaling, eller en ligeløbs Loftstrappe indtil 1½ Alens Brede, med Støbræder og en Forskaling uden Gelænder pr. Trin	»	77
For en lignende Trappe, hvori anbringes Svingtrin, pr. Trin	1	20
For en Trappe med rund eller oval Nabning med 2 Løb i hver Etage, med Forskaling og Næpser, pr. Trin	2	77
For hvert krumt Støbrædt tillægges	»	29
For lignende Trapper, med krumme For- og Bagvanger, pr. Trin	4	»
For Vindeltrapper med Møglere og Støbræder samt lige Bagvanger og under Trinene Forskaling, pr. Trin	2	20
Trapper til Stalde, Pakhuse &c., uden Støbræder og Forskaling, med Svingtrin og Lægtegelænder, pr. Trin	1	»
Lignende Trapper med lige Løb, pr. Trin	»	67

Plankeværker.

	Rdl.	ß.
For en Plankeværkstolpe hugget paa 1 Side med 2 Stivere i Jorden samt Dækplade af 6/6" eller 7/7" Tommer	»	38½
af 8/8" Do.	»	42
For en □ Alen ru, kantsroget Væklædning af fuldkantede Bræder paa Klink med Affasning, og med et lodret Brædt i hvert Jag	»	7
Stulle Bræderne hugges paa Kant tillægges pr. □ Alen	»	2
For Udnotning af Plankeværkstolper pr. løb. Al.	»	5
For en løbende Alen høvlet Hammer af Halvtommer tappet paa Stolper, med Vanduaeser, Affraaning samt Not for Bræderne	»	24
Høvlede Dækplanter paa Stolperne istedetfor Hammer af Halvtommer betales .... pr. løb. Al.	»	13
Ru Løsholter af Extommer eller firkantet 5/5" Tommer	»	12
For en □ Alen Brædevæklædning, ploiet, samt høvlet paa den ene Side	»	12
For en □ Alen do., høvlet paa begge Sider, tillægges	»	7
For en □ Alen ru, kantsroget Væklædning, eet paa to, med Affasning	»	7
For en □ Alen do., høvlet paa 1 Side og affaset, Kanterne paa Undersiden af Dækbrædt afrettede	»	14½
Samme Arbejde, høvlet paa 2 Sider	»	19
For en □ Alen, paa 1 Side, høvlet og affaset Væklædning paa Klink	»	17

	Rdl.	ß.
For en ☐ Alen af samme Arbeide, høvlet paa begge Sider.....	"	21½
For en ☐ Alen Plankeværk paa 1 Side at tjære 3 Gange med finst Tjære.....	"	8
For 1 Alen ru Sternbrædt.....	"	9½
For 1 Alen høvlet do.....	"	14½
For 1 Alen ru Vindskede med Dækliste.....	"	12
For 1 Alen høvlet do. med do. og udsvæifede Ender.....	"	21½
For 1 ru ploiet Port i 2 Dele med Revler og Baand, indpasset og beslaaet indtil et ☐ Indhold af 16 Alen.....	4	20
For en lignende Port i 3 Dele eller med en Laage.....	5	38
Bliver disse Portes ☐ Indhold større eller mindre, tillægges eller fradrages pr. ☐ Alen.....	"	9½
For en paa 1 Side høvlet og ploiet Port i 2 Dele, indpasset og beslaaet med Revler og Baand af 16 ☐ Alens Indhold.....	5	38
For en lignende Port i 3 Dele eller med Laage Bliver disse Portes ☐ Indhold større eller mindre, tillægges eller fradrages pr. ☐ Alen.....	6	58
For 1 Port i 2 Dele, med Revler og Baand, høvlet paa begge Sider, indpasset og beslaaet, af 16 ☐ Alens Indhold.....	7	20
For en lignende Port i 3 Dele eller med Laage Bliver disse Portes ☐ Indhold større eller mindre, tillægges eller fradrages pr. ☐ Alen.....	8	38
For 1 Portstolpes Afbinding i Krydsfod med Stiver i Jorden, samt Opsætning.....	2	"

Stolpernes Hugning og Høvling betales efter følgende Priser.

Tømmer at hugge paa en Side pr. løbende Alen.

	Rdl.	ß.
af 12/12".....	"	2½
- 11/11".....	"	2½
- 10/10".....	"	2½
- 9/9".....	"	2
- 8/8".....	"	1½
- 7/7".....	"	1½
- 6/6".....	"	1½
- 5/5".....	"	1½

Tømmer at hugge, høvle og afrette pr. løbende Alen.

af 12/12".....	"	6½
- 11/11".....	"	5½
- 10/10".....	"	5½
- 9/9".....	"	5
- 8/8".....	"	4½
- 7/7".....	"	4
- 6/6".....	"	3½
- 5/5".....	"	3½

Stafitter.

For en ru Stafitstolpe med 2 Stiver i Jorden, samt Opsætning af samme.....	"	20
For en ru Stafitstolpe hugget paa 4 Sider, sfracat affskaaret foroven, et Dækbrædt, to Stiver i Jorden, samt Opsætning.....	"	36
For overstrammede Løsholter, med Paanagling af		

	Rdl.	ß.
tilspidsede Lægter, betales pr. løbende Alen af hele Stakittet.....	»	17
For en paa 4 Sider høvlet Stolpe af 6 à 7" Tommer og 2 Alens Høide over Jorden med 2 Stiver, foroven affaaet til 2 Sider, samt Opfætning.....	»	58
Anbringes paa den affraaede Overflade en Dæklade, afkehlet, som Gesims, tillægges.....	»	42
For en løbende Alen Stakitværk, firkantede Løsholter, hověde og affraaede, eller hověde Grøsholter, indstemte og afborede med Paanagling af hověde og tilspidsede Lægter.....	»	50
Anbringes under Lægterne et paa begge Sider høvlet og paa Overkanten afkehlet Forbrædt, betales pr. løbende Alen.....	»	12

Stakitpørte og Laager.

For en dobbelt ru Stakitport tillægges, foruden den anførte Betaling for Stakittet, endvidere for Baand, Indpasning og Beslaaning.....	1	40
For en ru Stakitlaage tillægges ligeledes.....	»	66
For en dobbelt, høvlet Stakitport tillægges ligeledes.....	2	40
For en høvlet Stakitlaage ligeledes.....	1	20

Stalde.

For 1 løbende Alen sammennaglet, høvlet Hestekrybbe, af 2 og 3" Planker med de fornødne Afdelingsstykker, samt Opfætning.....	»	34
---	---	----

	Rdl.	ß.
For 1 løbende Alen høvlet, sammenstemt Høhæfte.....	»	38
For et høvlet Spiltoug med en rund, høvlet, fritstaaende Spiltougsstolpe af 7 eller 8" Tommer, afblundet med 3 Stiver og Krybsfod i Jorden med høvlet, udnotet og afrundet Fodstykke, samt høvlet og udnotet Spilbom og Krybstolpe, paa begge Sider høvlet og strøget Plankbeflødning eller dobbelt Brædebeflødning, det Heles Opfætning indbefattet.....	9	58
For et Spiltoug, hvori Stolpen staaer paa Spiltougsfodstykke paa Pæle og gaaer op i et Remstykke, høvlet Spilbom og Krybstolpe, Opfætning indbefattet.....	6	»
For et lignende Spiltoug med ru Brædebeflødning.....	6	58
For et do. med høvlet Beflødning.....	7	86

Stiger.

For en høvlet og sammenstemt Brandstige pr. Trin	»	34
For almindelige hověde og sammenstemte Stiger pr. Trin.....	»	19

Bolværker

af $\frac{9}{8}$ eller $\frac{10}{10}$ " Tommer.

For en Lodpæl at tilhugge, spids, ringe, anbringe Skoe og være behjælpelig ved Ramningen...	1	58
For en Stormpæl at tilhugge, hověde, spids, ringe, anbringe Skoe og være behjælpelig ved Ramningen.....	2	»

	Rdl.	ß.
For en løbende Alen Vandlist at tilhugge, høvle, sammenblade og oplægge	»	29
For et Jordanker med Kryds og de til samme hørende Pæle	4	77
For 1 □ Alen stroget 2½" eller 3" Plankebeflådning	»	17
For 1 □ Alen Spidsplankebeflådning	»	12
For 1 løbende Alen Hammer at tilhugge, høvle, sammenblade og oplægge	»	77
For en løbende Alen høvlet, afrundet og indladt Dæklist i Hammeren	»	34
For en løbende Alen ru, pløiet Vandlistebeplåning	»	29
For en løbende Alen Fodplanke i Jordens Overkant paa Spidsplanterne	»	7
Til 1 □ Alen Gulv af 8" brede Bræder regnes 10 Som.		

Til en løbende Alen Lægning regnes 1¼ Som.

Til hvert Bjælkelag med Undtagelse af Bjælkelaget over Kjalderetagen regnes 1 Muuranter paa hver 3 Alen Façade og 1 do. paa hver 5 Alen Gavl, som bør være saa langt, at det kan befastiges i den 2den Bjælke.

Nedbrydning af gamle Bygninger.

For et Bjælkelag, heri indbefattet Gulv, Indsfud og Forfaling, beregnes pr. □ Alen af Gulvet	»	5½
For et Bjælkelag alene af 8 à 10" Tommer pr. løbende Alen	»	2

	Rdl.	ß.
For Skillerum pr. □ Alen	»	2
For □ Alen af Tag, heri indbefattet Spar, Hanebjælker og Lægter	»	2½
For Spar alene pr. løbende Alen	»	1
For Lægter naar de ikke bruges igjen pr. løbende Alen	»	⅓
Naar disse skal bruges og blive rensede for Som pr. løbende Alen	»	¼
For □ Alen af 2 à 3" Plankegulv at opbryde	»	2½
For □ Alen af Brædegulv at opbryde	»	1½
For Gulvbræder som skal bruges igjen og renses for Som pr. løbende Alen	»	1½
Opbrydning af gamle Gulve og Omlægning af disse, med Efterpløining, beregnes pr. □ Alen som for nye høvlede og pløiede Gulve.		
Heri beregnet Transport og Opstabling af Materialerne.		

Tommerfangning

betales med Summen af Snittenes Brede i
 Tomme × Snittenes Længde i Alen × $\frac{3}{8}$ ß.
 Ex. 14 Alen × 12 Tommer × 3 Snit × $\frac{3}{8}$ ß.
 = 1 Rdl. 93 ß.

Om Smedkerarbeidet.

Hovedsagen ved Smedkerarbeidet er at paase, at samme bliver udført af fuldkommen tørt Træ, og at der i dette ikke forefindes den blaa Spint eller Marvridser. Af Tjørretæ vælger man helst det bedste vestervigste Træ.

Alt Arbeidet bør, saasnart som muligt efter at det er fuldfærdigt, males med Grundfarve, da det ellers i fugtigt Veir modtager Fugtigheden, eller i meget tørt Veir let slaæer Ridsjer, hvilket i begge Tilfælde er til Skade for Arbeidet.

Priser paa Smedkerarbeidet:

	Rdl.	ß.
En indbefattet Materialier, Arbejds løn, Indpasning og Beslaaning.		
En dobbelt Port med Laage, rundbuet Karm, med Bindue over. Porten 6 Al. 12" høi, 4 Al. 12" bred	120	"
En do. do. med fladbuet Karm	100	"
En dobbelt fladbuet Port uden Bindue og uden Karm, 4 Al. 6" høi, 3 Al. 6" bred.....	50	"
Alle med Fyldninger og Kehlflod.		
En dobbelt Port med Laage, rundbuet Karm, med Bindue over. Porten 6 Al. 12" høi, 4 Al. 12" bred. Porten med dobbelt Beklædning, nemlig: paa Forsiden afkhelede Bræder paa Høikant med paastruede Hængselornamenter og Kofetter, og paa Bagsiden Fyldingsport..	110	"
En do. med fladbuet Karm, af samme Beskaffenhed.....	90	"
En dobbelt, fladbuet Port uden Bindue og uden Karm, ligeledes 4 Al. 6" høi, 3 Al. 6" bred.....	40	"
Udvendige Fyldingsdøre i Blokkarm.		
En dobbelt Dør i fladbuet Karm, med Bindue over Døren. 5 Alen høi, 2 Al. 18" bred. Dørens Høide 3 Al. 15".....	40	"

	Rdl.	ß.
En dobbelt Dør i fladbuet Karm med Bindue over Døren, 5 Al. 6" høi, 2 Al. 6" bred. Dørens Høide 3 Al. 18"	36	"
En enkelt Dør i fladbuet Karm, 3 Al. 6" høi, 1 Al. 18" bred.....	14	"
En do. do., 3 Al. 6" høi, 1 Al. 6" bred..	12	"
En dobbelt Dør med lige Døerstykke 4 Al. 6" høi, 2 Al. 6" bred	30	"
En do. do. 4 Al. høi, 2 Al. bred.....	26	"
En do. do. 3 Al. 12" høi, 2 Al. bred.....	23	"
En enkelt do. 3 Al. 9" høi, 1 Al. 9" bred.	12	"
Udvendige Døre i Blokkarm med dobbelt Beklædning, som foransført ved Portene.		
En dobbelt Dør i fladbuet Karm med Bindue over Døren, 5 Al. høi, 2 Al. 18" bred. Dørens Høide 3 Al. 15"	36	"
En do. i do. med do., 5 Al. 6" høi, 2 Al. 6" bred. Dørens Høide 3 Al. 18"	32	"
En enkelt Dør i fladbuet Karm, 3 Al. 6" høi, 1 Al. 18" bred.....	12	"
En do. uden Karm.....	9	"
En do. i fladbuet Karm, 3 Al. 6" høi, 1 Al. 6" bred.....	10	"
En do. uden Karm.....	7	"
Glatte Døre med Revler, i Blokkarm med lige Døerstykke.		
En dobbelt Dør 3 Al. 12" høi, 2 Al. bred.	13	"
En enkelt do., 3 Al. 9" høi, 1 Al. 9" bred	9	"

Indvendige Døre i Brædefarmer med afteglede Fyldinger og Chambranler.

	Rdl.	ß.
En dobbelt Dør, 4 Al. 12" høi, 2 Al. 8" bred	20	»
En do. do., 3 Al. 18" høi, 2 Al. 4" bred..	18	»
En do. do., 3 Al. 12" høi, 2 Al. bred....	15	»
En enkelt Dør, 3 Al. 18" høi, 1 Al. 18" bred.....	12	»
En do. do., 3 Al. 12" høi, 1 Al. 14" bred	9	»
En do. do., 3 Al. 12" høi, 1 Al. 9" bred..	8	»

Vinduer med rundbuet Øverstykke.

Et Vindue med 4 Kammer, 4 Al. høit, 2 Al. bredt.....	12	»
Et do. med do., 3 Al. høit, 1 Al. 20" bredt	10	»
Et do. med 2 Kammer, 2 Al. 9" høit, 1 Al. 3" bredt.....	7	»
Et do. med 1 Kamme, 2 Al. 6" høit, 21" bredt.....	4	48
Et do. cirkelrunt, 1 Al. 18" i Diameter...	8	»

Vinduer med fladbuet Øverstykke.

Et Vindue med 4 Kammer, 4 Al. høit, 2 Al. 18" bredt.....	9	»
Et do. med 2 Kammer, 2 Al. 12" høit, 1 Al. 21" bredt.....	5	»
Et do. med do., 1 Al. 9" høit, 2 Al. bredt	4	48
Et do. med do., 18" høit, 1 Al. 21" bredt.	4	»

Vinduer med lige Øverstykke.

Et Vindue med 4 Kammer, 3 Al. 12" høit, 2 Al. bredt.....	7	»
--	---	---

	Rdl.	ß.
Et Vindue med 4 Kammer 3 Al. 6" høit, 2 Al. bredt.....	6	»
Et do. med do., 3 Al. høit, 1 Al. 20" bredt	5	»
Et do. med do., 3 Al. høit, 1 Al. 18" bredt	4	32
Et do. med 2 Kammer, 2 Al. 12" høit, 1 Al. 20" bredt.....	4	»
Et do. med do., 1 Al. 9" høit, 2 Al. bredt	3	48
Et do. med do., 18" høit, 1 Al. 20" bredt..	3	32
Et do. med 1 Kamme, 1 Al. 9" høit, 1 Al. bredt.....	3	32
Et do. med do., 1 Al. høit, 18" bredt.....	2	64

Paneler.

Sammenploiet glat Paneel, aftehlet paa Kanten ved Fugerne.....pr. □ Al.	»	48
Sammenploiet saakaldet svenskt Paneel pr. do.	»	56
Fyldingspaneel.....pr. do.	»	64
Gammelt Paneelværk i Børelser at nedtage, reparere og igjen at opsætte....pr. □ Al.	»	24
Fodpaneel, 12" høit, med Fod og Dæklist pr. løb. Al.	»	40
Do., 10" høit, med do. og do.... pr. do.	»	32
Do., 8 à 9" høit, uden Dæklist, fehlet paa Øverfanten..... pr. do.	»	20
Fodlister.....pr. do.	»	4
Postamentlister.....pr. do.	»	8
Lister om Kaffelovnspladser....pr. do.	»	6
En almindelig Kjøkkenindretning med Kjøkkenbord med Skabe, Hylde og Tallerkner.....	30	»

	Rdl.	
Et Spisekammer, afdeelt fra Kjøkkenet med 15 □ Alen Brædevæg, hvori en Fyldingsdør med Tremmer foroven. Væggen sammen- sløiet og høvlet paa begge Sider. 3 Spise- kammeret de behørigte Hylde.....	24	"
Trappegælandere, med Mahognitræes Haandlist og dreiede Va- lustre..... pr. Iøb. Al.	3	48
med Fyrretræes Haandlist og dreiede Valustre pr. Iøb. Al.	2	48
med Fyrretræes Haandlist og udsvæftet Bræde- gælander..... pr. Iøb. Al.	3	"
med Mahognitræes Haandlist alene pr. Iøb. Al.	2	"
Vatrinindretninger. En Dør i Brædefarm, 3 Al. høi, 1 Al. 6" bred, med Jaloufier foroven.....	5	48
Sædet med Forstykke.....	4	"
Til Kirker. Et Alter af Egetræ..... fra til høiere Priser.	150	"
Et Alter af Fyrretræ..... fra til høiere Priser.	80	"
En Prædikestol af Egetræ..... fra til høiere Priser.	200	"
En do. af Fyrretræ..... fra til høiere Priser.	120	"
Kirkebænke..... pr. Iøb. Al.	2	"
Et Forstykke til samme af Egetræ.....	6	"

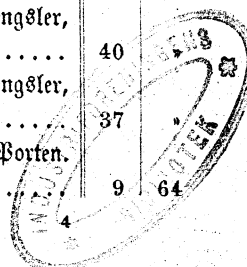
	Rdl.	ß.
Et Forstykke til samme af Fyrretræ.....	4	"
En Nummertavle med de dertil hørende Num- merbræder af Fyrretræ.....	8	"

Dreier- og Gjortlerarbeide.

Dørgreb af farvet Træ..... pr. Sæt 76 ß. à	"	92
do. med Hornklapper paa Skilterne pr. Sæt 1 Rdl. 4 ß. à.....	1	12
Horngreb.....	1	80
Ibenholtgreb.....	1	32
Klokketræk af Horn.....	"	36
Paasætning af ovennævnte..... pr. Sæt	"	16
Ibenholt- og Messinghaandtag.....	2	"
Messinghaandtag.....	1	8
do. simplere.....	"	72
Gadedørshaandtag af Palisander og Messing...	4	64
Messing-Klokkestaal.....	4	"
Valustre til Trappegælandere af Fyrretræ pr. Stk. 12 ß. à.....	"	16

Smedearbeide.

Bestag til en dobbelt Port i muret Fals, be- staaende af indmurede Stabler, Hængsler, Studrigler og Laas.....	40	
Do. til en do. i Blokarm, bestaaende af Hængsler, Studrigler og Laas.....	37	
Do. til en Laage, naar samme forefindes i Porten. Hertil Hængsler og Laas.....	9	64

	Rdl.	ß.
Beslag til en dobbelt Stakitport, bestaaende af 8 Stabler med Ringe, Struer og Møttriffer, 8 Hængsler, 16 Bolte, 2 Blikker og 2 Kramper	19	32
Do. til en dobbelt fæloslukkende Dør, bestaaende af Hængsler, Rjæder med tilhørende Tridser og Gliprigler med Haandtag.....	25	"
Do. til en Skydedør, bestaaende af 2 Pøkkenholts Tridser med Gasler, en Skinne med Ankere, en rund Løbestang, 2 Styreblikker og en Stophage.....	5	16
Do. til en enkelt Dør, Hængsler og Laas.....	2	32
Do. til en dobbelt Dør, Hængsler, Kantrigler og Laas.....	4	64
En dirkesfri Smællaas, med 2 Nøgler.....	2	48
En Jerndør, 3 Al. høi, 1 Al. 8" bred, af tyk Plade, nittet paa en smedet Kamme, med Hængsler og Klinke.....	18	48
En støbt Karm hertil, 14" dyb, med smedede Stabler.....	11	48
Vinduesbeslag beregnes for hver Kamme.....	"	48
Espagnolet Beslag til et Vindue med 2 Kammer, med tilhørende Nøgle.....	2	"
Beslag til Vinduesffodder.		
Laas.....	1	48
Hængsler pr. Par.....	"	56
En Jerntækrude med Tilpasning.....	2	48
Et Klokketræk med Nør.....	3	"
Muurankere..... pr. Stk. 36 ß.	"	56
Epidsflammer.....	"	12
Steenflammer.....	"	10

	Rdl.	ß.
Hængejern og Bolte..... pr. T	"	8
8" Spiger, smedede..... pr. 100	2	48
7" do. do.	2	"
6" do. do.	1	8
4" Som eller Dylker, smedede.... pr. 1000	3	72
3" do. do. do.	2	48
2" do. do. do.	1	44
4" do. do. massinklippede	2	16
3" do. do. do.	1	32
2" do. do. do.	"	60
1" do. do. do.	"	24
Raffelovnsrør..... pr. T	"	16
For hvert Rør.....	"	16
For hver Rensedor.....	"	6
Guloplader foran Raffelovne og Comfurer, pr. T	"	16

Malerarbejde.

Gensfarvet Oliemaling:

En dobbelt Dør at male 3 Gange 2 Rdl. 48 ß. à	3	"
En enkelt Dør, ligeledes..... 1 — 64 - à	2	32
Et Fag Vinduer med 4 Kammer.. 1 Rdl. à	1	48
Et Fag do. med 2 Kammer..... 64 ß. à	1	"
Et Fag Vinduesffodder.....	1	"
En Dvißt med 2 Kammer.....	1	48
Fodpanel..... pr. løb. Al.	"	12
Fodlister.....	"	6
Raffelovnslister..... pr. Stk.	"	16
Vindingsværk..... pr. løb. Al.	"	6
Tagrender.....	"	6

	Rdl.	ß.
Alt øvrigt i større Flader, beregnes pr. ☐ Alen		
3 Gange malet	"	9
Maling af Trapper beregnes:		
Gelænder med Balustre, malet, lakeret og bronceret	pr. løb. Al.	24
Trin af circa 2 Alens Bredde med Vange pr. Trin	"	18
Egetræs eller andre Træsorters Maling og Lakering beregnes	pr. ☐ Alen.	16
En Gang Lakering beregnes	—	4
To Gange do.	—	6
Med en Pot god Lak kan overstruges 32 ☐ Alen.		
Maling med Rimsfarve.		
Ensfarvet Maling	pr. ☐ Alen.	4
Kaffelovnspladse marmorerede	pr. Stk.	80

Tapetsererarbejde.

For Beliming og Betrækning paa bar Muur betales pr. Stk. af Tapetpapiret	"	18
For Beliming af Muren, Paasætning af Grundpapir og derefter af Tapetpapiret betales pr. Stk. af Tapetpapiret	"	26
For at sje og opslaae Lærred og derpaa betrække med Papir	pr. Stk.	28
Et Stykke Tapetpapir, 13 Al. langt, 18" bredt, dækker 8 ☐ Alen Bæg.		

Reengjøringsarbejde

efter Haandværkerne.

	Rdl.	ß.
For 10 ☐ Alen Gulve at vadsfe, med Tillæg af Sæbe, Klude og Skrupper betales	"	24

Blikkenslagerarbejde.

Belgift Zinktag, Ristesystem, uden Rister og Skruer	pr. ☐ Al.	1	26
Almindeligt Zinktag, sammenfaldet og loddet	—	"	88
Skotrender	—	"	72
Grater og Rhygning at dække med Zinkplade 12" bredt	—	"	48
Zinkstykker 12/6" til Inddækning ved Muur	pr. Stk.	"	10
Hængerender af 12 T's Plade	pr. løb. Al.	"	56
Do. af 10 T's Plade	—	"	48
Til hver 1 1/2 Alen Rende bruges 1 Rendejernsboile, galvaniseret		"	28
Redløbsrør af 12 T's Plade, 3" i Diameter pr. løb. Al.		"	40
Do., 4" i Diameter	—	"	56
Redløbsrør fra Vadsfe, 3 3/4" foroven, 6" foruden	—	"	80
Til hver 5 Al. Rør bruges en Stift med Bøile		"	12
Et Druetæne	2 Rdl. 48 ß. &	3	"
En Svanehals		1	"

	Rdl.	ß.
Et Lustrør med Zinkhætte og Zinktagsteen til et Locumstag	4	"
Zinkfrandsje til Locumsfæder	1	"

Kobbersmedarbejde.

Dækning af Kobbertage, Materiale og Arbejdsløn pr. □ Al. 5 Rdl. 48 ß. à	6	"
Arbejdsløn for Falsning og Opdækning, med Tillæg af Kit	"	26
Nyt Kobber	"	56
For gammelt Kobber gives	"	36
For samme gives, naar det ombyttes med Nyt	"	40
En 5/8" Lynildsafløder	"	48
Kobberrør, 5" i Diameter, à 6 $\mathcal{R}$ pr. Alen	6	48
Kobberknører	1	16

Blytækkerarbejde.

Til Bedækning af Altaner, Taarnomgange, Platformer etc. anvendes Plader à 32 $\mathcal{R}$ pr. □ Alen.		
Til et fladt Tag à 25 $\mathcal{R}$	pr. □ Alen	
Til et Vinkeltag à 20 $\mathcal{R}$	—	
heri regnet Falsene med.		
Blyplader koste	pr. $\mathcal{R}$ 14 ß. à	" 16
For gammelt Bly gives		" 8
Arbejdsløn og Materialier.		
Exp. Til at dække 66 □ Alen Platform medgaaer:		

2112 $\mathcal{R}$ Blyplader à 16 ß... 352 Rdl. " ß.		
16 $\mathcal{R}$ Kobdetin à 48 ß... 8 — " -		
8 Skjapper Trækul à 16 ß. 1 — 32 -		
32 $\mathcal{R}$ Kit " 16 ß..... 5 — 32 -		
1000 Stfr. Plathoveber og		
100 Muurhager	4 — 32 -	
Arbejdsløn og Transport 30 — " -		

Salt... 401 Rdl. " ß.

eller pr. □ Alen .....

Blytude til Badste .....

Rdl.	ß.
6	74
4	"

Skiferdækkerarbejde.

For en □ Alen Skifertag, lagt i Serkanter, med Tillæg af Skifersteen og Kobbersøm	"	60
For en □ Alen almindelig Skiferlægning med samme Tillæg	"	56
Arbejdsløn for Lægning af 1 □ Alen Skifertag	"	6
For en □ Alen Understrygning af Skifertag med en Blanding af Dreblod og Meeltalk	"	3
For en løbende Alen Rygning at belægge med dertil dannede Rygningssteen, med Tillæg af Steen, Kit og Skruer	1	"
Dvistslunker, dækkede med 1/2" Skiferplader, med Tillæg af Steen, Kit og Skruer pr. Dvist... 1	48	
Til 1 □ Alen Skifertag medgaaer 4 Stk. Skifersteen og 8 Stk. Kobbersøm.		
Taggskiferplader	pr. 1000 Stk.	120
Kobbersøm, 1 1/2" lange, af Vægt 4 1/2 $\mathcal{R}$ pr. 1000 Stfr.	pr. $\mathcal{R}$	" 92

	Rdl.	ß.
1/2" tykke Stiferplader til Dækning af Kamme af 16" Brede pr. Al.	1	32
af 11" — —	1	"
3/4" tykke do. til Solbænke ..... pr. □ Al.	2	"
1/4" tykke do. til do.	2	48
3" tykke do. til Trappetrin, afrundede paa Forskanten og paa Underfladen en Not til Sætsstufen, med tilhørende Sætsstufe, 4 1/2" høje, 1/2" tykke ..... pr. lob. Al.	3	48
2" tykke do. do. med tilhørende do. —	2	48

Straatækkerarbejde.

Til Dækning af en □ Alen Straatat medgaaer		
1 $\mathcal{L}$ Langhalm,		
1 1/2 Lod Tættegarn,		
1 1/4 Tættefjæp.		
Til Dækning bruges ogsaa Kor istedetfor Langhalm, og heraf medgaaer til en □ Al. Tag		
1/9 Trave Kor.		
En Trave Tættekor koster	1	48
Et $\mathcal{L}$ Langhalm	"	16
Et $\mathcal{L}$ Tættegarn	4	48
100 Stfr. Tættefjæppe	"	48
1 Par Njugningstræer	"	12
Arbejds løn pr. Bind at tække	"	5
En Dvift at tække	2	"
Sammentekning af Skotrender pr. Stf. ...	2	48

Glarvæstearbejde.

Maat Spejlglas.				Slebte Spejlglas.	Rdl.	ß.
Engelsk Maal.	1/4" tykt.	3/8" tykt.	1/2" tykt.			
	ß.	ß.	ß.			
14" × 10"...	27 1/2	33 1/2	38	10" × 12"	"	72
1 □ Fod.....	31 1/2	36 1/2	41	10" × 24"	1	64
2 — pr. □ F.	33 1/2	38	43 1/2	16" × 20"	2	24
3 — —	33 1/2	40	45 1/2	16" × 24"	3	16
4 — —	35	43	48 1/2	18" × 22"	3	24
5 — —	35 1/2	45	50 1/2	18" × 27"	4	8
6 — —	37	46	51 1/2	22" × 56"	14	16
7 — —	38	46 1/2	52 1/2	22" × 60"	15	64
8 — —	39	47 1/2	53	22" × 72"	20	80
9 — —	40	48	53 1/2	24" × 36"	9	16
10 — —	40 1/2	49 1/2	55	24" × 48"	13	8
12 — —	41 1/2	50	55 1/2	36" × 64"	38	8
15 — —	42	50 1/2	57	36" × 72"	43	8
18 — —	42 1/2	51 1/2	57 1/2	40" × 50"	29	"
21 — —	44	52 1/2	59	44" × 50"	32	80

Ruder af irregulært Form beregnes efter den Rigtigste, hvorefter de ere skære.

Ruder af hvidt Tafelglas beregnes for 8 □		
Tommer	"	1
eller, Summen af Glasjæt i □ Alen × 72 giver Hovedsummen i ß.		
Ruder til Kirkevinduer 9/16", indfattede i Bly, beregnes med Bly og Glas... pr. Rude	"	10
1 Glasstagen almindelig Tykkelse	"	48
Tykkere do.....	"	64

Jernstøberarbejde.

	Rdl.	§.
Trapper.		
Trin og Neposer . . . . . pr. □ M.	4	"
Sæstuf . . . . . —	2	48
Samling af samme . . . . . pr. løb. M.	"	72
Opfætning af samme . . . . . pr. løb. M. 24 §. à eller:	"	48
pr. A 6 §. og Samling 2 à 3 Rdl. pr. Trin.		
Trappegange med Gelænder, pr. M. 6 Rdl. 48 §. à	9	"
Vindeltrappe med Gelænder til Træhaandlist, pr. Trin	10	"
Trappebalustre til Trævanger, pr. Stk. 56 §. à	1	"
Gelændere, malede og broncerede, pr. løb. Alen 5 Rdl. 48 §. à	6	48
Laas og Hængsler hertil	5	"
Sokkel	2	"
Gelændere foran Kældernedgange, malede og broncerede . . . . . pr. Stk.	4	"
Indstrifter . . . . . pr. Stk. 12 §. à	"	72
Fodskraberister, 14" bred, 36" lang	5	48
Soiler beregnes . . . . . pr. A	"	6
Altaner med Consoller . . . . . 75 Rdl. à	180	"
Consoller alene . . . . . pr. Stk. 13 Rdl. à	25	"
Blomsteraltaner med Consoller — 25 — à	40	"
Consoller alene . . . . . — 3 — à	4	48
Binduer til Kældere med Karm		
24" brede, 12" høje . . . . . pr. Stk.	2	48
50" — 16" — . . . . . —	5	48
Binduer til Hængsler med 2 Trærunder med Laas, 44" brede, 24" høje	12	72

	Rdl.	§.
Binduer til Kirker, 96" høje, 36" brede	21	"
88" — 50" —	40	"
Tagvinduer til Tegltag.		
1 Steens med 1 Rude	1	32
2 — — 2 —	1	80
4 — — 4 —	2	84
6 — — 4 —	3	80
8 — — 6 —	4	56
9 — — 6 —	4	88
12 — — 9 —	6	72
16 — — 16 —	18	"
Tagvinduer til Skifer eller Straatag med 1 Rude	1	60
— 2 —	2	20
— 4 —	4	16
— 6 —	4	88
— 9 —	6	72
Tagrender.		
Hængerender, 5" . . . . . pr. løb. M.	"	60
Nedløbsrør, 3" . . . . . —	1	24
Vænder til Rødestene med Fals til Dækbræt, 6" høje, 4" brede . . . . . —	1	48
En Slamkumme med Lud og en Kist over samme . .	5	48
Et forziret Muuranter	3	48
Hængselsforziringen . . . . . pr. Stk. 56 §.	1	64
Kaffeloone (runde)		
56" høje, 13" i Diameter	18	"
61" — 14" —	24	48
62" — 15" —	27	48
69" — 15½" —	34	48

	Rdl.	β.
Kaffelovne (runde)		
66" høie, 16" i Diameter	37	48
73" — 16" —	39	"
74" — 16 $\frac{1}{2}$ " —	44	"
75" — 17" —	46	"
76" — 17" —	50	"
79" — 17 $\frac{1}{2}$ " —	55	"
Comfurindretninger med Vandfjedel, Forplade med Indspringsdør, Sideplade og den tilhørende Rist.		
Overpladen, 30" lang, 18" bred	13	48
— 34" — 21" —	17	32
— 34" — 24" —	19	32
— 38" — 24" —	21	"
— 44" — 24" —	23	64
Comfurindretninger med For- og Sideplader m. v., samt Stegeovn med Pande og Plade.		
Overpladen, 30" lang, 21" bred	32	32
— 34" — 27" —	37	48
— 38" — 27" —	40	"
— 44" — 27" —	43	48
— 44" — 33" —	50	"
— 38" — 37" —	58	"
— 60" — 30" —	60	"
— 60" — 33" —	64	"
Storsteensdæk, smedet, med Klap og Stang pr. A	"	20
Do., støbt, 24" □, med Dør 18" □, og En- klap med Stang.....	4	24
En støbt Storsteensføie med Plade og dobbelte støbte Storsteensankere.....	8	48

	Rdl.	β.
Støbte Rør, 18" lange, 4 $\frac{1}{2}$ " i Diameter.....	"	88
6" —	1	64
24" — 4 $\frac{1}{2}$ " —	1	24
6" —	2	"
30" — 4 $\frac{1}{2}$ " —	1	72
6" —	2	48
Snæror..... 4 $\frac{1}{2}$ " —	1	"
6" —	1	32
for hvert Spjæld.....	"	20
for hver Hensjedør.....	"	12
Støbte Rørboesinger til 4 $\frac{1}{2}$ " Rør.....	"	24
til 6" —	"	32
Raminrammer med Dør, 9" høie, 9" brede...	1	48
18" — 9" — ...	3	"
18" — 16" — ...	3	48
18" — 18" — ...	4	"
Emklapper med Stang, 6" høie, 6" brede....	"	72
9" — 6" —	1	8
11" — 8" —	1	32
Vadffe, 16" lange, 16" brede, 6" dybe.....	2	64
22" — 16" — 6" —	3	64
24" — 20" — 8" —	6	"
36" — 24" — 8" —	8	72
39" — 20" — 8" —	10	"
Do. med Vandlaas pr. Stk. mere.....	"	72
Vadffestkaale til at befæste i Muren, 14" i Dia- meter.....	1	64
Do., emailerede.....	3	32

	Rdl.	ß.
Luftventiler, $4\frac{1}{2}$ " i Diameter	»	80
6" —	1	»
8" —	1	16
9" —	1	32
Frostfrie Pomper til en Brønd af 7 Alens Dybde	78	»
Lygtepæle	15 Rdl. à	20
Lygtearme	7 — à	10
Højætte	3	»
Krybber	6	»

Om Anvendelse af Asphalt til Bygningsarbejder.

Asphalten anvendes i fugtige Kældere baade til Belægning af Gulvene og til Bestrygning af Ydermurene.

I første Tilfælde brolægges først Gulvene og derpaa udstryges herover et Lag Asphalt af $\frac{1}{2}$ " Tykkelse.

Bekostningen herved er 5 Mk. pr. □ Alen.

I andet Tilfælde overstryges Muren i Høide med den udvendige Jordoverflade med Goudron eller flydende Asphalt, og for at kunne pudse derpaa faster man skarp Gruus i det paastrøgne Asphalt, hvilket maa skee saa hurtigt som muligt, imedens Asphalten endnu er flydende. Naar den paastrøgne Masse da bliver haard, danner denne en ru Flade, som er modtagelig for Pudsjen.

Bekostningen herved er 16 ß. pr. □ Alen.

For at forebygge, at Fugtigheden fra Grunden skal stige op i Bygningen igennem Muurværket, belægges man Murens

Overflade noget over Jordfladen med et Lag Asphalt af $\frac{3}{8}$ " Tykkelse.

Bekostningen herved er 4 Mk. pr. □ Alen.

Asfaltpap anvendes ogsaa til Tagdækning, enten i Tavler af 30" i □ à 20 ß., eller i Muller af $1\frac{1}{2}$ Alens Brede og fra 2 til 20 Alens Længde à 16 ß. □ Alen.

For at kunne anvende dette Dækningsmateriale maa man først dække Taget med Forskalingsbræder og ovenpaa denne Beklædning fastslaae Tagpapperne med Plathoveder.

Naar hele Taget er dækket, overstryges samme med Asphalt-Steenlak, som gjøres flydende ved en let Opvarmning og overstrøes med tørt Sand.

Bekostningen herved er følgende.

Exp. Til Dækning af 25 □ Alen Tag medgaaer:

25 Tavler Tagpap à 20 ß.	5 Rdl. 25 ß.
1500 Stk. Plathoveder	» — 56 —
25 $\mathcal{H}$ Asphalt Steenlak	» — 75 —
$\frac{1}{4}$ Td. tørt Sand	» — 8 —
Arbejdsløn	» — 48 —

Salt... 7 Rdl. 20 ß.

eller pr. □ Alen 27 $\frac{17}{25}$ ß.

Asphalten anvendes ogsaa til Belægning af Gulve i Badelokaler, Badskerier, Slagterier ic. Til dette Brug blandes den smeltede Asphalt med skarp Gruus og udstryges derpaa over det forud med Brosteen eller Muursteen belagte Gulv i $\frac{1}{2}$ " Tykkelse.

Bekostningen herved er 5 Mk. pr. □ Alen.

Steen- og Hartsluggerarbejde samt Broelæggerarbejde.

	Rdl.	ß.
Sokkelsteen af Vornholmsk Granit.		
16" høie, pr. løb. Al.	2	32
14" — —	2	"
12" — —	1	64
Trappesteen af samme Materiale,		
7/12" .... pr. løb. Al.	3	"
7/10" .... —	2	8
Kinnakulla Fliser, 3" tykke, 14 à 15" brede, pr. løb. Al.	"	72
Stofte Fliser..... pr. ☐ Fod	"	36
Norskire do., slebne	"	72
do. do., riflede	"	56
Smaa Fliser 16 ß. billigere pr. ☐ Fod.		
Bremer Fliser, 2" tykke	2	"
Nexo do. 2" —	"	58
Fra Vornholm leveres til Havnedæmninger frit i Kjøbenhavn:		
Løber og Bunder af Granit, 18" høie, med ru Bagside..... pr. løb. Fod	3	72
Løber og Bunder, 18" høie, med tilhugget Bagside	4	24
For Hugning af hvert Ankerhul	"	16
Fra Nexø Steenbrud leveres:		
Udspaltede raee Granitsteen paa Brudbet, pr. Cub. Fod	"	52
Grovhuggede do..... —	1	48
Frugt til Kjøbenhavn	"	28

	Rdl.	ß.
Fra Nexø Sandstensbrud leveres poudserede Sandsteen i Nexø	pr. Cub. Fod	" 48
Frugt til Kjøbenhavn.....	—	" 30
Den raee Bremerfandsteen, som den gaaer i Handelen, koster..... pr. Cub. Fod	1	64
Arbejdsstøn, Værktoi og Mesterfalair	1	"
En ☐ Alen Overflade af en Havnedæmning hersteds, belagt med klovede Granitsteen af 1 Fods Tykkelse, kan regnes at have kostet:		
1/20 Deel Cub. Faun Sofsteen à 16 Rd.		" Rdl. 77 ß.
Rosning og Borning heraf, regnet 2 Rd. 24 ß. pr. Cub. F.	" — 11 —	
Flakning af 1/60 Cub. Faun Sofsteen til Skarver à 5 Rd. pr. Cub. Faun.....	" — 8 —	
Transport af udklovede Steen m. m.	" — 50 —	
Regulering af Underlaget og Opfætning af Profiler m. m.	" — 30 —	
Udflovvning og Lægning.....	1 — 48 —	
Talt for 1 ☐ Alen		
Broelægning af 1ste Sort Brosten pr. ☐ Faun	10	"
Do. af 2den Sort do.	8	"
Do. af 3die Sort do.....	5	"
En Kopsstensliste at sætte med Tillæg af Steen, Sand og Jern pr. løb. Alen	6	"
En Udløbsliste med samme Tillæg pr. løb. Alen	1	16
Gammel Bro at omlægge med Tillæg af Sand	1	64

	Rdl.	ß.
En løbende Alen Kendersteen at onlægge med Tillæg af Sand	»	28
Kendersteensbund af tilhuggede Granitsteen pr. løbende Alen	»	64
Tagvandsstaale af samme Materiale, pr. Stk...	1	48
Macadamisering, med Tillæg af 4" Bundsteen, 4" Kampsteensfjærver og 2" Gruus pr. ☐ Favn	4	»
Granitfjærver..... pr. Cub. Favn	30	»
Muursteensfjærver	—	28
Kullesteen	—	25
Macadamisering med Granitfjærver alene pr. ☐ Favn	1	48

Drainingsarbeide.

Hvor det lader sig gjøre, bør Grunden under enhver Bygning, naar samme ikke er fuldkommen tør, drained; ligger Bygningen saaledes, at der fra Drainingen ikke findes noget naturligt Aflob for Grundvandet, er man nødsaget til at grave en Brønd, hvorhen man kan lede dette.

Prisen for almindeligt Drainingsarbeide i 2 Alens Dybde er for Udgravning og igjen Paafylldning pr. Favn.... 6 ß.

For Nedlægning af Rørene pr. Favn ..... 1 -
1 Tommes Fald paa 10 Favne er tilstrækkelig.

Prisen paa de forskjellige Dimensioner af Drainrør er følgende:

Almindelige Drainrør.

1 ¹ / ₂ " Rør ... pr. 1000 Stkr. ...	10 Rdl.	» ß.
2" — ...	14	— » -

2 ¹ / ₂ " Rør ... pr. 1000 Stkr. ...	20 Rdl.	» ß.
3" — ...	30	— » -
4" — ...	45	— » -
5" — ...	80	— » -
6" — ...	100	— " -

Glacerede Rør, 1 Alen Lange.

2" Rør ..... pr. Stk.	» Rdl.	32 ß.
3" — ..... —	»	— 36 -
4" — ..... —	»	— 44 -
6" — ..... —	»	— 64 -
9" — ..... —	1	— 24 -
12" — ..... —	2	— " -

Brøndgravning.

En Brønd, 2 Alen i Diameter, gravet og sat med Muursteen, koster pr. Alen af Dybden 4 Rdl.

For at sikke sig den fornødne Vandmængde, bør enhver Brønd graves i den tørre Aarstid.

Artesisk Brøndboring

koster pr. Alen circa 10 Rdl.

Den almindelige Betaling er følgende:

En Formand pr. Dag .... 2 Rdl.

Nedskaberne — .... 2 —

3 Arbeidere à 1 Rd. .... 3 —

Fernforingsrørene pr. Alen.. 4 — 48 ß.

Fri Rejse for Mester og Formand.

For hver Boring, der lykkes, har Mesteren et Honorar af 200 Rdl., og for hver Boring, der mislykkes, 100 Rdl.

Jordarbejde.

	Rdl.	ß.
For Udgravning i almindeligt Jordsmon til Nedlægning af Drainrør i 2 Alens Dybde betales pr. Favn.....	»	6
heri indbefattet Paafylningen efterat Korne ere nedlagte.		
Keoling koster ..... pr. □ Favn	»	12
Gravning koster	»	1½
Seergulv at lægge og klappe, med Tillæg af Materialier ..... pr. Cub. Fod	»	4

Haveanlæg.

Exp. Et Terrain af 7000 □ Men at grave og beplante, hertil medgaaer:		
200 Stkr. Hirtreer og Buske	32	»
3 Stkr. Ornamentreer	4	48
760 Hvidtjørnsplanter til Hæk	10	32
6 Lpd. Raigræsfrø	12	»
8 Læs Strandgræs	16	»
50 Læs Muldjord	75	»
Arbejdsløn	48	»
Salt...	197	80

Vandledning til private Bygninger.

	Rdl.	ß.
1½" Støbejernsledning i Jorden..... pr. Fod	»	60
1" Smedejernsledning i Huset.....	»	48
1½" Stophane i Jorden med Spindel, Røgle og Dækfel.....	18	»
1" Stophane paa Hunsledningen.....	9	»
Taphaner.....	2	64

Gasledning til private Bygninger.

1¼" Støbejernsledning i Jorden..... pr. Fod	»	60
1¼" Stophane med Røgle	5	48
1¼" Gasledning ..... pr. Fod	»	60
1" —	»	48
½" —	»	36
¾" —	»	32
¼" —	»	28
Dysætning af en 10 Lysmaaler med tilhørende Blyrør, Messingsforbindelser og Maalerhulde..	7	48
½" Maalerhane af Metal med Tap og Lining..	12	»
½" Afspærringshane.....	1	48

Varmeapparat

til et stort Locale, for Exempel en Kirke, indeholdende 500,000 Cub. Fod Luft.

Et Varmeapparat til med Damp at opvarme et saadant Locale, bestaaende af Støbejerns Rørsledninger med Afløbsrør, Støbejerns Riste, en Dampkedel med complet Armatur, et forsvarligt Vandforsyningsapparat, samt Forbindelsesrør

imellem Barmeapparatet og Dampfledten, for-
øvrigt anlagt efter nærmere Anvisning og ind-
rettet saaledes, at det kan opvarme Localet til
en Temperatur af 15°, exclusive Muur-, Tommer-
og Jordarbejde, komplet opstillet paa Stedet..

Rdl. 4500
»

Den Kulmængde, som vil medgaae for at vedlige-
holde denne Temperatur, vil udgjøre c. $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{3}$
Tønde Steenkul pr. Time

Forholdet imellem de forffjellige Brændematerialiers
Barmegrad.

Bøgebrænde	0,862.
Tørø	1,000.
Kul fra Bornholm	1,500.
— — Skaane	1,600.
— — Færøerne	1,670.
— — England	2,256.
— — Skotland	2,387.

Lige Vægtdele af hver Slags.

5 Tdr. engelske Kul svarer til 1 Cub. Favn
Tørø, eller til 1 Favn Bøgebrænde.

Baderequisiter.

Badekar af Fajance med tilhørende Ventil til en vozen Person	86 Rdl. à	90	»
Do. af Egetræ med Ventil	30	30	»
Do. af Zink, malet og lakkeret som Egetræ, med Ventil	26	26	»
Regn- og Styrtebade med 2 Ventiler, Pumpe og Messinghane	36	36	»
Do. do. uden Pumpe, samme Størrelse	30	30	»
Do. do. uden Pumpe, mindre	24	24	»

Tabel,

hvorefter hurtigt kan beregnes et omtrentligt Overlag over Omkostningerne ved Opførelsen
af en ny Bygning.

Bygning af Grundmuur til Korsiden Resten af Muur og Bindings- værk.	Rdl.	»	»	»
Bygninger af Grundmuur for og Beskæft og Bindings- værk Waale.	Rdl.	520	480	400
Bygninger af Grundmuur til alle Sider.	Rdl.	560	147	114
				72
				72

En til Behøvelse vel indrettet Gaard eller et Huns
paa 19 à 20 Alens Dybde, 3 Etager høi,
med Kjølder under, samt Vinkeltag, Etagerne
beregne til 5 à 6 Alens Høide fra Døvertant
til Døvertant af Bjelkerne, efter det Maal der
haves til Gaden .....

For en Etage mere eller for en Etage mindre
kan blive tillagt eller fraregnet pr. løb. M.
For en Mangardtage .....

	Bygninger af Grundmuur til alle Sider.	Bygninger med grundmurede For- og Bagsider og Bindingsværks Gavl.	Bygninger af Grundmuur til Forinden. Resten af Muur- og Bindingsværk.	Bygninger af Bindingsværk til alle Sider.
	Rd.	Rd.	Rd.	Rd.
En Bygning, som er 17—18 à 19 Alen dyb, af samme Høide som foranfærtede . . pr. løb. Al.	528	490	451	376
For en Etage mere eller mindre .. —	150	139	128	107
For en Manzardetage .. —	75	67	67	67
En Bygning, 15 à 16 Alen dyb, ellers som foran beregnet .. pr. løb. Al.	480	445	411	342
For en Etage mere eller mindre .. —	136	126	117	98
For en Manzardetage .. —	67	59	59	59
En Bygning 13 à 14 Alen dyb, som forhen .. —	448	416	384	320
For en Etage mere eller mindre .. —	128	118	109	91
For en Manzardetage .. —	64	56	56	56
En Bygning 10 à 12 Alen dyb.... —	400	371	342	286

72

For en Etage mere eller mindre .. —	114	106	98	82
For en Manzardetage .. —	56	48	48	48
Et Side- eller Baghuus paa 3 Etager med Kjælder eller 4 Etager uden Kjælder samt med Halvtag, 9 à 10 Alen dyb .. pr. løb. Al.	288	262	246	205
For en Etage mere eller mindre... pr. løb. Al.	82	74	70	58
For en Manzardetage .. —	40	32	32	32
En Bygning af samme Slags, 7 à 8 Alen dyb .. —	256	237	219	182
For en Etage mere eller mindre .. —	72	67	62	51
For en Manzard .. —	35	27	27	27
En lignende Bygning, 5 à 6 Alen dyb .. —	224	208	192	168
For en Etage mere eller mindre .. —	64	69	54	42
For en Manzard .. —	32	24	24	24

73

Formler

for

Beregningen af forskjelligt formede Legemers Overflade og cubiske Indhold, fremsatte for de i Bygningsfaget forekommende Tilfælde. For de med mathemathiske Benævnelser mindre bekendte, er her anvendt de i daglig Tale mere brugelige.

1. En Cirkelslades Omkreds,
er Diametren $\times 3\frac{1}{7}$.
2. En Cirkelslades $\square$ Indhold,
er Cirkelens Radius quadreret $\times 3\frac{1}{7}$.
Expl. Er Radius 4 Alen, da er Cirkelsladens $\square$ Indhold,
 $4 \times 4 \times 3\frac{1}{7} = 50\frac{2}{7} \square$ Alen.
3. En Cylinders krumme Overflades $\square$ Indhold,
er Grundsladens Omkreds $\times$ Cylinders Høide.
Expl. Er Grundsladens Diameter 3 Alen og Cylinders Høide 10 Alen, da er den krumme Overflades $\square$ Indhold,
 $3 \times 3\frac{1}{7} \times 10 = 94\frac{2}{7} \square$ Alen.

4. En ret Kegles krumme Overflades $\square$ Indhold,
er det halve af Grundsladens Omkreds $\times$ Sidelinien.
Expl. Er Grundsladens Diameter 6 Alen og Sidelinien 12 Alen, da er den krumme Overflades $\square$ Indhold,
 $\frac{6 \times 3\frac{1}{7}}{2} \times 12 = 113\frac{1}{7} \square$ Alen.
5. En affortet ret Kegles krumme Overflades $\square$ Indhold,
er (den store Radius + den lille Radius) $\times$ Sidelinien $\times 3\frac{1}{7}$.
Expl. Er den store Radius 3 Alen, den lille Radius 2 Alen og Sidelinien 7 Alen, da er den krumme Overflades $\square$ Indhold
 $(3 + 2) \times 7 \times 3\frac{1}{7} = 110 \square$ Alen.
6. En ret Pyramides sraa Overflades $\square$ Indhold,
er det halve af Grundsladens Omkreds $\times$ den Linie, der trækkes fra Toppunktet vinkelret ned paa Grundsladens Sidelinie.
Expl. Er Grundsladens Omkreds 20 Alen og den trufne Linie 15 Alen, da er den sraa Overflades $\square$ Indhold
 $\frac{20}{2} \times 15 = 150 \square$ Alen.
7. En Kugles Overflades $\square$ Indhold,
er Storcirkelens Radius quadreret $\times 3\frac{1}{7} \times 4$.
Expl. Er Storcirkelens Radius 2 Alen, da er Overfladens $\square$ Indhold
 $2 \times 2 \times 3\frac{1}{7} \times 4 = 50\frac{2}{7} \square$ Alen.

8. En halvcirkelformet Kuppels Overflades $\square$ Indhold er altsaa = Storcirkelens Radius kvadreret $\times 3^{1/7} \times 2$.
9. En Ellipseformet Kuppels Overflades $\square$ Indhold, er Storcirkelens Radius kvadreret $\times$ Ellipsens Høide $\times 3^{1/7}$.

Expl. Er Storcirkelens Radius 4 Alen og Ellipsens Høide 8 Alen, da er Overfladens $\square$ Indhold $4 \times 4 \times 8 \times 3^{1/7} = 402^{5/7} \square$ Alen.

10. En Cylinders Cubik Indhold, er Grundfladens Radius kvadreret $\times$ Cylinderens Høide $\times 3^{1/7}$.

Expl. Er Radius 3 Alen og Cylinderens Høide 6 Alen, da er Cylinderens Cub. Indhold $3 \times 3 \times 6 \times 3^{1/7} = 169^{5/7}$ Cub. Alen.

11. En Regles Cub. Indhold, er en Trediedeel af (Grundfladens Radius kvadreret) $\times$ Reglens Høide $\times 3^{1/7}$.

Expl. Er Radius 6 Alen og Reglens Høide 8 Alen, da er Reglens Cubik Indhold

$$\frac{6 \times 6}{:3} \times 8 \times 3^{1/7} = 301^{5/7} \text{ Cub. Alen.}$$

Quadrat og Cubik Maal.

- 1 $\square$ Fod = 144 $\square$ Tommer.
- 1 $\square$ Alen = 4 $\square$ Fod = 576 $\square$ Tommer.
- 1 $\square$ Favn = 9 $\square$ Alen = 36 $\square$ Fod = 5184 $\square$ Tommer.
- 1 Cub. Fod = 1728 Cub. Tommer.

- 1 Cub. Alen = 8 Cub. Fod = 13824 Cub. Tommer.
- 1 Cub. Favn = 27 Cub. Alen = 216 Cub. Fod = 373248 Cub. Tommer.
- 1 Td. indeholder $4^{1/2}$ Cub. Fod.
- 1 Cub. Favn indeholder 48 Tdr.

Noticer til Vægtberegning af de i Bygningsfaget anvendelige Metaller.

1	Cub. Tomme	Støbejern	veier	$8^{5/8}$	Fod.
1	—	Smedejern	—	9	—
1	—	Robber	—	$10^{1/4}$	—
1	—	Zink	—	$8^{1/8}$	—
1	—	Tin	—	$8^{3/4}$	—
1	—	Bly	—	$13^{1/8}$	—
1	—	Messing	—	$9^{1/2}$	—

Overflag

samt

Licitations-Conditioner.

Beregning over Omkostningerne ved Opførelsen af en Beboelsesbygning med tilhørende Udhuse, Indhegning af Gaardsrum og Have, Gaardens Brolægning, Brøndgravning og Anbringelse af en Pumpe, Havens Gravning og Beplantning m. m. Alt efter vedlagte Tegning og Beskrivelse.

I. Beboelsesbygningen.

a. Naar Grunden er udgravet henlægges et Kampesteens-Fundament. Ydermuren opføres indtil Overkanten af Gulvet i Stueetagen af 2 Steens Muur, deraf indtil Overkant af Gesimsen af $1\frac{1}{2}$ Steens Muur og Gavlene af 1 Steens Muur. Skillerummene opmures i Kjalderen af 1 Steens Muur og i Stueetagen af $\frac{1}{2}$ Steens Muur uden Bindingsværk. Entreebygningen samt Drivhuset opføres fra Grunden af 1 Steens Muur. Omkring hele Bygningen indmures en Kampesteensjokkel og foran Indgangen henlægges 2 Kampesteenstrin. I Ydermuren i Høide med Overkant af Steensjokkelen henlægges Stiffersteensplader i Cement. Gulvene i Kjalderen belægges med Muursteensgulv paa Fladen. En Comfurindretning tilligemed alle Kaffelovnene opmures. Ydermurene som opføres indtil Overkant af Stuegulvet af røde

Muursteen fuges udvendigt med Portlands Cement, Facaderne indtil Gesimsen samt begge Gavlene pudses, ligeledes med Portlands Cement. Gesimsen opmures med røde Muursteen, Entreebygningen ligeledes. Størsteenspiberne fuges med Cement. Indvendigt pudses alle Loft og Vægge med Kalk. Kjøkkenet og Spikekammeret hvidtes og farves.

b. Over Kjalder og Stueetagen henlægges Bjælker af $7\frac{1}{2}$ " halmstads Lømmen. Til Muurlægter anvendes $4\frac{1}{2}$ " pommerst Lømmen. Alle Bjælkehovederne tjæres og ombindes med Birkebark. De fornødne Muurantere og Spidsklammer anbringes. Til Tagværket anvendes $\frac{5}{8}$ " sundsvals Lømmen. Til Lægter $1\frac{1}{2}$ " skaarne sundsvals Lægter. Hovlede og ploiede Gulve henlægges af gode 1ste Sort norffe Fyrebæder. Forstalling og Indstud af 1" fastmaals Bræder. Paa alle Indstuddene henlægges Leer, som stemples fast imellem Bjælkerne. Trapperne forfærdiges af vestervigfte 3" Planker. Paa Loftet opsættes dobbelte Brædestillerum.

c. Alle Døre og Vinduer forfærdiges af bedste vestervigft Træ. I alle Beboelsesværelserne anbringes Vindues- og Lydningspanel samt 8" hoit Fodpanel med Dækliste. I Kjøkkenet opsættes en fuldstændig Kjøkkenindretning og i Spikekammeret de fornødne Hylde. Til Trappen forfærdiges et Mahognitræes Gelænder med dreiede Vallustre. Verandaen forfærdiges og opsættes. Et Espalier anbringes paa den søndre Gaard, samt Vinduesrammer til Drivhuset.

d. Alt det fornødne Beslag til Vinduer og Døre forfærdiges af bedste Sort svenskt Jern og til alle Dørene leveres Hornhaandtag. Muurantere, Spidsklammer etc. af engelsk Jern, og foran alle Kaffelovnene paaflaas Plader af stærkt svenskt Pladejern.

e. Alle Dørene males som Egetræ, Vinduer og Lyd-

ningspanel ligeledes. Derimod males Vinduer, Fodpanel, Kjøffendretning med Hylber, Trapper samt Verandaen med eensfarvet Oliefarve. Loftene males med Viimfarve og Kalkelovnspladserne marmoreres. Væggene i alle Beboelsesværelserne tapetseres.

f. I alle Vinduerne samt Havestuedøren indsættes Ruder af smukt hvidt Taffelglas, og i Tagvinduerne og Drivhuset af ordinært Glas.

g. Kalkelovne med tilhørende Kor leveres til alle Værelserne i Forhold til disses Størrelse. Endvidere leveres en Comfurindretning med Stegeovn, en Vask, 6 Rensedøre, 4 Rustrister, 1 9=Steens og 4 6=Steens Tagvinduer.

h. Taget dækkes med Skiffersteen og de fornødne Tagrender med Nedløbsrør af stærk Zink anbringes.

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Grundarbeidet.				
Grunden at udgrave og Jorden at borttransportere, i Alt. 29 $\frac{3}{4}$ cub. Favne	1	Rdl. 16	ß. 68	
Til Fundamentet medgaaer:				
4 cub. Favne Kampesteen à 25 Rdl. disse at lægge og støde.	100	"	17	"
			151	68
Muurarbeidet.				
Hertil medgaaer:				
85,500 Stkr. 2" røde Muursteen à 14 Rdl.	1197	"		
112 Tdr. Steenkalk . . . . . à 2 Rdl.	224	"		
10 Tdr. portlands Cement à 7 Rdl.	70	"		
Pateris	1491	"	151	68

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport	1,491	"	151	68
598 Tdr. Muursten . . . . . à 16 ß.	99	64		
223 Tdr. Pudsensand . . . . . à 32 ß.	74	32		
Kor, Som og Jerntraad	17	64		
Muurarbejdsloen med Tillæg af Haandlangere, Stillads og Redskaber	635	"	2,317	64

Tømmerarbeidet.

Hertil medgaaer:

322 Men $\frac{7}{8}$ " halmstads Tømmer à 34 ß.	114	4		
60 Men $\frac{4}{3}$ " pommersk Tømmer . . . . . à 20 ß.	12	48		
425 Men $\frac{5}{5}$ " sundsøvs Tømmer à 14 ß.	61	94		
1000 Men $\frac{1}{2}$ " skaarne sundsøvs Lægter . . . . . à 3 $\frac{1}{4}$ ß.	33	82		
Tømmerarbejdsloen med Tillæg af Som, Tjære og Birkebark	120	"		

Endvidere:

406 □ M. hovlede og ploiede Gulve. Materialier og Arbejdsloen à 64 ß.	270	64		
90 □ M. ru ploiet Gulv Do. Do. à 40 ß.	37	48		
406 □ M. Indsfud Do. Do. à 19 ß.	80	34		

Pateris	730	86	2,469	36
-------------------	-----	----	-------	----

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport . . .	730	86	2,469	36
526 □ M. Forskalling Materiale og Arbejds løn . . . . . à 20 ß.	109	56		
191 □ M. dobbelt Brædefillerum Do. Do. . . . . à 64 ß.	127	32		
Trappen i Entreen samt Trappen fra Kjælderen op til Loftetagen med Neposer og Trappen fra Kjælderen op til Gaarden. Materiale og Arbejds løn	83	88		
En løs Stige til Hanebjælke loftet. Materiale og Arbejds løn	3	"		
406 □ M. Leerbelægning paa Indskuddene . . . . . à 2 ß.	8	44		
			1,063	18
Snedkerarbejdet.				
1 udvendig dobbelt Glasdør i Blokfarm	20	"		
1 indvendig dobbelt Dør i Brædefarm	15	"		
2 udvendige enkelte Døre i Blokfarm à 10 Rdl.	20	"		
12 indvendige enkelte Døre i Brædefarm . . . . . à 7 Rdl.	84	"		
6 indvendige enkelte Døre i Brædefarm . . . . . à 6 Rdl.	36	"		
3 store Fag Vinduer . . . . . à 10 Rdl.	30	"		
3 Fag Vinduer med 4 Kammer à 6 Rdl.	18	"		
3 Fag Vinduer med 2 Kammer à 4½ Rdl.	13	48		
Vateris . . .	236	48	3,532	54

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport . . .	236	48	3,532	54
3 mindre Fag Vinduer med 2 Kammer . . . . . à 2½ Rdl.	7	48		
4 Fag mindre Vinduer med 1 Kammer . . . . . à 2 Rdl.	8	"		
6 Fag Vindues- og Lysningspaneel à 6 Rdl.	36	"		
99 lob. M. Fodpaneel med Daktlister à 40 ß.	41	24		
147 lob. M. Fodpaneel uden Daktlist à 20 ß.	30	60		
56 lob. M. Lister om Skafelovnspladsene à 6 ß.	3	48		
En Kjøkkenindretning samt Hylde i Spisefammeret	36	"		
12½ M. Mahognitræs Gelænder med dreiede Vallustre . . . . . à 4 Rdl.	50	"		
Verandaen at forfærdige og opstille med Tillæg af Materialier	150	"		
13¼ M. Espalier at opsætte. Materiale og Arbejds løn	13	24		
3 Stk. Drivhuusvinduer	12	"		
			624	60
Smedearbejdet.				
Beslag til 2 dobbelte Døre med Hornhaandtag . . . . . à 6½ Rdl.	13	"		
Beslag til 20 enkelte Døre med Hornhaandtag . . . . . à 4 Rdl.	80	"		
Vateris . . .	93	"	4,157	18

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...	93	"	4,157	18
Beflag til 3 store Fag Binduer à 3 Rdl.	9	"		
Beflag til 3 Fag Binduer med 4 Kammer ..... à 2 Rdl.	6	"		
Beflag til 3 Fag Binduer med 2 Kammer ..... à 1 Rdl.	3	"		
Beflag til 3 Fag Binduer med 2 Kammer ..... à 64 ß.	2	"		
Beflag til 4 Fag Binduer med 1 Kamme ..... à 48 ß.	2	"		
Muurankere og Spidsklammer.....	8	48		
7 Stkr. Plader af jøenst Jern at paa- saae foran Kaffelovnene.. à 24 ß.	1	72		
			125	24
Malers og Tapetsererarbeidet.				
En dobbelt Glasdør at male som Ege- træ	4	"		
En dobbelt Fyldingsdør, ligeledes ...	5	"		
7 enkelte Fyldingsdøre, ligeledes à 3 Rdl.	21	"		
6 Fag Bindues- og Lysningspaneel, ligeledes..... à 1 Rdl. 48 ß.	9	"		
3 store Fag Binduer at male med eensfarvet Oliefarve... à 2 Rdl.	6	"		
13 enkelte Døre, ligeledes à 1 Rdl. 64 ß.	21	64		
3 Fag Binduer med 4 Kammer, li- geledes..... à 1 Rdl.	3	"		
Vateris...	69	64	4,282	42

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...	69	64	4,282	42
3 Fag Binduer med 2 Kammer at male med eensfarvet Oliefarve à 64 ß.	2	"		
4 Fag Binduer med 1 Kammer, lige- ledes ..... à 48 ß.	2	"		
3 Stk. Drihvæsvinduer, ligeledes à 1 Rdl.	3	"		
99 lob. Al. Fodpaneel ligeledes malet med eensfarvet Oliefarve.. à 12 ß.	12	36		
147 lob. Al. Fodpaneel, ligeledes à 10 ß.	15	30		
56 lob. Al. Lister om Kaffelovnsplad- sene, ligeledes	1	64		
En Kjøkkenindretning samt Hylde i Episefammeret, ligeledes.....	5	"		
Verandaen og Espalieret, ligeledes ...	15	"		
271 □ Al. Løfter at male med Lim- farve..... à 4 ß.	11	28		
6 Stk. Kaffelovnspladse at marmore à 5 Rdl.	5	"		
352 □ Al. Vægge at tapetsere, hertil medgaaer: 44 Stk. Tapetpapir à 64 ß.	29	32		
Papirets Paasætning pr. Stk.. 16 ß.	7	32		
224 □ Al. Vægge at tapetsere, hertil medgaaer: 28 Stk. Tapetpapir à 32 ß.	9	32		
Paasætningen pr. Stk..... 16 ß.	4	64		
Vateris...			192	94
			4,475	40

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...			4,475	40
Glarmesterarbeidet.				
Ruder i samtlige Vinduer og Havestue- døren at indsætte af hvidt Tafelglas	49	48		
Ruder i Tagvinduerne samt Drihuns- vinduerne af ordinært Glas.....	8	80		
			58	32
Jernstøberarbeidet.				
1 Kaffelovn	44	"		
2 do..... à 30 Rdl.	60	"		
4 do..... à 20 —	80	"		
En Comfurindretning med Stegeovn .	40	"		
En Badst med Blytub.....	6	64		
6 Kænstedøre..... à 1 Rdl. 48 ß.	9	"		
4 Rustrister	"	48		
1 9=Steens Tagvindue	6	72		
4 6=Steens do..... à 4 Rdl. 88 ß.	19	64		
			266	56
Skiferdækkerarbeidet.				
414 □ Alen Skifertag at dække, med Tillæg af Steen og Kobbersøm à 56 ß.	241	48	241	48
Bliffenslagerarbeidet.				
43½ lob. Alen Tagrender af stærkt Zink med tilhørende Kændejern à 4 Mk.	29	"		
37 lob. Alen Nedløsrør med Kor- stifter	16	18		
4 Stk. Druknæ.... à 2 Rdl. 48 ß.	10	"		
			55	18
Lateris ...			5,097	2

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...			5,097	2
Steen- og Hart huggerarbeidet.				
41½ lob. Alen Granit. Soffesteen à 1 Rdl. 64 ß.	69	16		
4 lob. Alen Granit Trappesteen à 3 Rdl.	12	"		
			81	16
			5,178	18
Udhvnsbygningerne.				
II. Staldbygningen.				
Ydermuren opføres af Grundmuur paa et Kampesteens Fundament, Skille- rummene af Bindingsværk med ud- murede Tavler paa Kampesteens Under- lag. Saavel over Hestestalden som Køstalden mures Hvelving imellem Bjelkerne af Muursteen paa Pladen og over Bjelkerne henlægges et ru ploiet Gulv. Taget dækkes med Straa. 3 Staldene henlægges Betongulv og i de øvrige Localer Kampesteens Bro- lægning. Muurværket afføres ud- vendigt og udrappes og afføstes ind- vendigt.				
Grundarbeidet.				
Grunden at udgrave og Jorden at borttransportere — i Alt 5½ cub. Favne..... à 1 Rdl. 16 ß.				
	6	40		
Lateris...	6	40		

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...	6	40		
Til Fundamenterne medgaaer:				
2 cub. Favne Kampesteen à 25 Rd..	50	"		
disse at henlægge og støde	10	"	66	40
Muurarbeidet.				
Hertil medgaaer:				
42,500 Stk. 2" gule Muursteen				
à 12 Rd.	510	"		
50 Td. Steenkalk	100	"		
à 2 Rd.				
350 Td. Sand	58	32		
Muurarbeidsløn med Tillæg af Haand-				
langere, Stillads og Redskaber....	260	"	928	32
Tømmerarbeidet.				
Hertil medgaaer:				
220 Alen $\frac{9}{16}$ " halmstads Tømmer à 52 ß.	119	16		
79 Alen $\frac{9}{16}$ " do. do. à 23 ß.	18	89		
70 Alen $\frac{43}{44}$ " do. do. à 16 ß.	11	64		
814 Alen $\frac{5}{5}$ " fundssvals do. à 14 ß.	118	68		
1,628 Alen skaarne $\frac{1}{2}$ ₂₃ fundssvals				
Lægter	55	11		
à $3\frac{1}{4}$ ß.				
2 Tylster $1\frac{1}{2}$ Bræder à 6 Rd. 48 ß.	13	"		
Tømmerarbeidsløn med Tillæg af Søm,				
heri iberegnet Spiltouge, Kofrybber,				
Brædebeklædning i Staldene, Trappen				
til Loftet samt Vindskeder og Dug-				
ningsbræder	155	"		
Kateris...	491	56	994	72

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...	491	56	994	72
Endvidere:				
20 □ Alen hovlet og pløiet Gulv				
à 64 ß.	13	32		
306 □ Alen ru pløiet Gulv à 40 ß.	127	48	632	40
Snedferarbeidet.				
1 dohb. glat Port uden Karm	25	"		
6 enf. udv. glatte Døre med Blokkarm				
à 8 Rd.	48	"		
3 indv. glatte Døre med Brædekarm				
à 6 Rd.	18	"		
3 Lemme, udv. med Karm. à 5 Rd.	15	"		
1 do. indv. med do. .... à $4\frac{1}{2}$ Rd.	4	48		
13 Fag Vinduer med 2 Kammer				
à $4\frac{1}{2}$ Rd.	58	48	169	"
Smede- og Jernstøberarbeidet.				
Beslag til en Port	40	"		
Do. til 9 Døre	21	"		
à 2 Rd. 32 ß.				
Do. til 4 Lemme	8	"		
à 2 Rd.				
Do. til 13 Fag Vinduer ..	13	"		
à 1 Rd.				
Krybber, Høhætte etc.	33	"		
Muurankere og Epidsklammer	18	"	153	"
Malerarbeidet.				
1 Port at male med eensfarvet Olie-				
farve.	4	"		
Kateris...	4	"	1,929	16

	Rdl.	fl.	Rdl.	fl.
Transport...	4	"	1929	16
9 Døre ligeledes ... à 1 Rd. 64 fl.	15	"		
4 Lemme ..... à 80 fl.	3	32		
13 Fag Binduer ..... à 64 fl.	8	64		
Bindesfeder med mere udvendigt Træværk, ligeledes.....	5	"		
			36	"
Glarmesterarbeidet.				
Ruder af godt hvidt Glas i samtlige Binduer			15	"
Straatakkerarbeidet.				
560 □ Men Straatag af 10" Tykkelse med Materialier og Arbejds løn ...			133	40
Brolæggerarbeidet.				
3 Staldene 13 □ Favne Betongulv 6" tykt. Matr. og Arbl. à 9 Rd.	117	"		
3 de andre Localer 16 □ Favne Steenbro af 3die Sort Brosten. Matr. og Arbl. .... 5 Rd.	80	"		
			197	"
			2,310	56

III. Brændehus og Locum.

Bygningen opføres af Bindingsværk med udmurede Tav. Taget dækkes med Asfaltpapir. Brænderummet brolægges med Kampesteen. 3 Afdelingen for Locummet indrettes 2de Latriner.

	Rdl.	fl.	Rdl.	fl.
Muurarbeidet.				
Til Fundamentet medgaaer:				
1/4 Cub. Favne Kampesteen.. à 25 Rd.	18	72		
disse at lægge og støde	3	72		
af Muurmateriale medgaaer:				
3,000 Stkr. 2" gule Muursteen à 12 Rd.	36	"		
3 Tdr. Steenkalk ..... à 2 Rd.	6	"		
21 Tdr. Sand ..... à 16 fl.	3	48		
Muurarbejds løn med Tillæg af Haandlangere, Stillads og Medskaber....	15	"		
				83
Tømmerarbeidet.				
Hertil medgaaer:				
178 Men 3/5" jundsvals Tømmer à 14 fl.	25	92		
132 Men 1 1/2" skaarne jundsvals Lægter à 3 fl.	4	12		
Tømmerarbejds løn med Tillæg af Som	7	"		
				37
				8
Snedkerarbeidet.				
Til Brænderummet forvædges en enkelt glat Dør med Revler, i Brænderum	6	"		
1 Bindue med 1 Kamme.....	3	"		
2de Latriner indrettes..... à 5 Rd.	10	"		
Imellem disse opsættes et Brædesillerum, pløiet, og høvlet paa begge				
Latris....	19	"		
				120
				8

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...	19	"	120	8
Eider. Gulv og Loft henlægges af hovelede og ploiede Bræder.....	16	"		
2de Fyldingsdøre med Jaloufster.....	11	"	46	"
Smede-, Maler- og Glar- mesterarbejde.				
Beslag til 3 enkelte Døre à 2 Rdl. 32 ß.	7	"		
do. til et Vindue med 1 Ramme...	"	48		
3 Døre og 1 Vindue at male med eensfarvet Oliefarve	5	64		
3 Vinduet at indsætte Ruder af hvidt Glas.	1	"	14	16
Tagdækningsarbeidet.				
Spærene paanægles Forskalingsbræder, hertil medgaaer:				
3 1/2 Tylt fastmaals 6-Alens 1/4" Bræder..... à 1 Rdl. 80 ß.	6	40		
Arbejds løn med Tillæg af Som.....	2	48		
Taget, i Alt 50 Alen at dække med Tagpap.				
Hertil medgaaer:				
50 Tavler Tagpap à 20 ß. 10 Rdl. 50 ß.				
3,000 Etkr. Plathoveder 1 - 16 -				
50 T Asphalt Steenlaf. 1 - 54 -				
1/2 Td. Sand		16		
Arbejds løn	1	"		
	14	40		
			23	32
Kateris...			203	56

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...	.....	..	203	56
Bro-lægningsarbeidet.				
1 1/2 □ Fjerne Steenbro i Brænderummet at lægge af 3die Sort Brosten. Matr. og Arbl... à 5 Rdl.	8	32		
Foran de 3 Døre henlægges Rampestens Trin, i Alt 4 1/2 Alen à 2 Rdl.	9	"	17	32
			220	88
Indbegning af Gaardsrum og Have.				
Gaardsrummet indhegnes med et 3 1/2 Alen høit Plankeværk paa de med a i Situationsplanen betegnede Steder, med en dobbelt Port ud imod Veien.				
IV. Heraf bliver det Stykke som vender imod Veien af hovelede og ploiede Bræder samt affasede Stolper og Porten med Fyldinger. Plankeværket 15 Alen og Porten 4 Alen.				
Hertil medgaaer af Materialier:				
6 Stolper à 5 Al. af 7/7" pommerst Tommer	13	72		
pr. Alen 44 ß.				
14 Stivere 1 1/2 Al. af 6/6" Kalmar Tommer.....	3	48		
à 16 ß.				
1 Hammer 15 Alen af 4/5" pommerst Tommer	6	9		
à 39 ß.				
Kateris...	23	33		

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport...	23	33		
Beklædningen 24 Stk. $1\frac{1}{9}$ " 7 Alens vestervigste Bræder pr. Tylt 11 Rd.	22	"		
3 Arbejdsløn heraf, for				
6 Huller at grave til Stolperne à 24 ß.	1	48		
6 Stolper at tilदानe og opsætte à 1 Rd. 12 ß.	6	72		
15 Alen Hammer at tilदानe og lægge ..... à 24 ß.	3	72		
52 $\frac{1}{2}$ □ Alen Beklædning à 26 ß.	14	21		
Den dobbelte Port med Tjeldinger.	35	"		
153 □ Alen Plankeværk og Port at male 3 Gange med Oliefarve à 8 ß.	12	72		
Smedebeslag til Porten	37	"		
			156	30

V. Den øvrige Deel af Plankeværket, som vender imod Marken, bliver at opsætte af ru Bræder, 3 $\frac{1}{2}$ Alen høit. Plankeværkets Længde er 40 $\frac{1}{2}$ Alen.

hertil medgaaer af Materialier:

13 Stolper à 5 Alen af halmstads $7\frac{1}{4}$ " Tommer, pr. Alen ... 30 ß.	20	30
26 Stivere 1 $\frac{1}{2}$ Alen af $\frac{6}{8}$ " kalmar Tommer pr. Alen	6	48
Lateris...	26	78

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport..	26	78		
Beklædningen 5 $\frac{1}{2}$ Tylt $1\frac{1}{8}$ " 7 Alens pernauer Bræder, pr. Tylt 4 Rd. 64 ß.	25	64		
$\frac{1}{2}$ Tylt Dækbræder, $1\frac{1}{9}$ " 7 Alens pernauer Bræder, pr. Tylt 8 Rd. 24 ß.	4	12		
100 Stk. 6" Som, pr. Stk. 1 ß.	1	4		
850 Stk. 4" Som, pr. 100 36 ß.	3	18		
3 Arbejdsløn heraf, for				
13 Huller at grave til Stolperne, à 24 ß.	3	24		
13 Stolper at hugge paa 1 Side og opsætte..... à 48 ß.	6	48		
142 □ Alen ru Beklædning at nagle paa Klink paa Stolperne à 6 $\frac{1}{2}$ ß.	9	59		
40 $\frac{1}{2}$ Alen Dækbrædt at oplægge à 7 ß.	2	91		
Plankeværket at tjære paa begge Sider, i Alt 284 □ Alen ..... à 8 ß.	23	64		
			106	78

VI. Omkring Indfjørsjelen til Gaarden, imellem Haven og Veien og imellem Gaarden og Haven opsættes et høvet Løgstakit med 2de Porte. Den samlede Længde af Stakit udgjør i Alt 162 Alen.

Materialier og Arbejdsløn pr. løb. Alen	24	Rd. 405
Lateris ..	405	"

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Transport..	405	"		
Smedebeslag til Portene.....	38	64		
Malning af Stakittet	80	"		
			523	64
VII. Omkring Haven imod Marken opfattes en Muur af klovede Kampesteen i en Høide af 2½ Alen og 21" Tykkelse. Stenene formures med Kalk og Muren dækkes med Tagsteen.				
Den hele Muurlængde udgjør i Alt 125 Alen.				
Hertil medgaaer:				
10½ cub. Favne Kampesteen à 25 Rdl.	262	48		
10½ Td. Steenkalk ..... à 2 Rdl.	21	"		
74 Tdr. Muursand ..... à 16 ß.	12	32		
875 Stkr. røde Tagsteen, pr. 1000 30 Rdl.	26	24		
Muurarbejds løn med Udgravning, Stenenes Flakning zc., pr. □ Alen 64 ß.	208	32		
			530	40
VIII. Gaardsrummet, som i det Hele udgjør 163 □ Favne, belægges med Steenbro af 3die Sort Brosten. Materialier og Arbejds løn, pr. □ Favne.....5 Rdl.				
			815	"

IX. I Gaardsrummet graves en Brønd 9 Alen dyb, denne opmures med Brøndsteen, med en indvendig Diameter af 2 Alen. I Brønden anbringes en Jernpumpe, og over Brønden henlægges et Dække af 3" Planker.

Hertil medgaaer:

for Gravning af Brønden 9 Alen dyb, à 2 Rdl.....	18	"		
2,000 Stkr. Brøndsteen. à 14 Rdl.	28	"		
for Sætning af Muurværket.....	9	"		
En Jernpumpe med 9 Alen Sugarør Plantebefædningen over Brønden, Materialier og Arbejds løn	60	"		
	5	"		

120

X. Det til Eiendommen udlagte Stykke Have bliver at reole, Gangene at belægge med Strandsand, Plainerne at besaae med Græs og beplante, samt Blomsterbedene at forsyne med fornødne Planter. De i Tegningen antydede Havebænte blive at forfærdige og hense.

Det hele Terrain udgjør i Alt 3,850 □ Alen..... à 2½ ß.	110	27		
Havebæntene, med Materialier og Arbejds løn	15	"		

125 27

Recapitulation.

	Rdl.	ß.	Rdl.	ß.
Post I.....	5178	18		
— II.....	2310	56		
— III.....	220	88		
— IV.....	156	30		
— V.....	106	78		
— VI.....	523	64		
— VII.....	530	40		
— VIII.....	815	"		
— IX.....	120	"		
— X.....	125	27		
			10,087	17
Hertil i Bygmestersalair for Tegninger, Overflag og Tilsyn med Arbeidets Udførelse 3 pCt.....			302	61
Conducteurlon i 4 Maanedes à 60 Rd.....			240	"
Transport af forskellige Materialier anslaaes til.....			150	"
Summa....			10,779	78

Kjøbenhavn, den ..... 1867.

N. N.
Bygmester.

Betingelser

hvorefter N. N. lader udbyde til Licitation, Opførelsen af en Beboelsesbygning med tilhørende Udhus, Indbegning af Gaardsrum og Have, Gaardens Brolagning, Brøndgravning med Anbringelse af en Jernpumpe, samt Havens Gravning og Beplantning, Alt efter vedlagt Tegning og Beskrivelse. — Byggepladsen er beliggende $\frac{1}{4}$ Mil fra Kjøbenhavn.

Bygningsarbeidet vedkommende.

I. Beboelsesbygningen.

Grunden udgraves og Fundament henlægges af fløvede Kampesteen. Til Muurværket anvendes velbrændte 2" røde Muursteen overalt imod Ydersiden, til det indvendige Muurværk kan bruges halvbrændte Steen. I Ydermuren i Høide med Overkant af Steensokkelen henlægges Støberstensplader i Cement. Det hele Muurværk formures med Kalk. I Kjælderen belægges Gulvene med Muursteen paa Fladen. Omkring hele Bygningen indmures en Kampesteens Sokkel og foran Indgangen henlægges 2de Kampesteenstrin. En Comfurindretning tilligemed alle Kalkelovnene opmures. Ydermuren fra Sokkelen til Overkanten af Stuegulvet fuges med Portlands Cement, — Gæljensen samt Skorsteenspiberne ligeledes, hvorimod den øvrige Deel af Bygningen pudses med samme Cement. Entrebbygningen fuges fra Sokkelen til Taget med Cement. Indvendig pudses alle Loftet og Vægge med Kalk. Kjøkkenet og Episkammeret samt Føllesue

hvidtes og farves. De øvrige Lokaler i Kælderen udrappes og aftøstes.

Over Kjælder og Stueetagen henlægges Bjælker af $7\frac{1}{2}$ " halmstads Tommer. Til Muurlagter anvendes $1\frac{1}{2}$ / $1\frac{1}{2}$ " pommerst Tommer. Alle Bjælkehovederne tjæres og ombindes med Birkebarf. De fornødne Muurankere og Spidsklammer anbringes. Til Tagværket anvendes $\frac{5}{8}$ " sundsvals Tommer. Til Lægter $4\frac{1}{2}$ " skaarne sundsvals Lægter. Gulvene henlægges af gode norske Fyrrebræder. Forskaling og Indstud af 1" fastmaals Bræder. Paa alle Indstuddene henlægges Leer som stemples fast imellem Bjælkerne. Trapperne forfærdiges af vestervigste 3" Planker. Paa Loftet opfattes dobbelte Brædesillerum.

Alle Døre og Vinduer forfærdiges af bedste vestervigst Træ. I alle Beboelsesværelserne anbringes Vindues- og Lysningspaneel samt 8" høit Fodpaneel med Dæklister. I Kjøkkenet opfattes en fuldstændig Kjøkkenindretning og i Spisekammeret de fornødne Hylde. Til Trappen forfærdiges et Mahognitræs Gelænder med dreiede Ballustrer. Verandaen forfærdiges og opstilles. Et Espalier anbringes paa den søndre Gavl, samt Vinduer til Drivhuset.

Alt det fornødne Beslag til Døre og Vinduer forfærdiges af bedste Sort svenskt Jern og til alle Dørene leveres Hornhaandtag. Muurankere, Spidsklammer etc. af engelskt Jern og foran alle Kaffelovnene paaflaas Plader af stærkt svenskt Pladejern.

Alle Dørene males som Egetræ, Vindues- og Lysningspaneel ligeledes. Vinduer, Fodpaneel, Kjøkkenindretning med Hylde, Trapperne samt Verandaen med eensfarvet Oliefarve. Loftene males med Rødfarve og Kaffelovnspladserne marmoreres. Væggene i alle Beboelsesværelserne tapetjeres.

I alle Vinduerne samt Havestuedøren indfattes Ruder af smukt hvidt Glas. I Tagvinduerne indfattes Ruder af ordinært Glas.

Kaffelovne med tilhørende Rør leveres til alle Værelserne i Forhold til disses Størrelse, endvidere en Comfurindretning med Stegeovn, en Jernvask, 6 Rensedøre, 4 Lustrister, 1 $\frac{9}{16}$ Steens og 4 $\frac{9}{16}$ Steens Tagvinduer.

Taget dækkes med Skifersteen og de fornødne Tagrender med Redlobror af stærkt Zink anbringes.

Udhjnsbygningerne.

II. Staldbygningen.

Udmurene opføres af Grundmur paa et Kampsteens Fundament, Skillerummene af Bindingsværk med udmurede Tavler paa Kampsteens Underlag. Saavel over Hestestalden som Kostalden mures Hvalving imellem Bjælkerne af Muursteen paa Glæden og over Bjælkerne henlægges et ru ploiet Gulv. Taget dækkes med Straa. I Staldene lægges Betongulv, i Karlekammeret Brædegulv og i de øvrige Rum Kampsteens Brolægning. Muurværket afføres udvendigt og udrappes og aftøstes indvendigt. Til Muurværket anvendes 2" gule Muursteen.

Til Bjælker, Stolper etc. i Staldene, anvendes halmstads Tommer, til Tagværket sundsvals Tommer og til Gulvene, Trappen, Rindfæder, Rygningsbræder etc. norske Bræder.

Port, Døre, Lemme og Vinduer leveres af bedste vestervigst Træ.

Beslaget hertil af svenskt Jern. Krybber og Søjlette af Støbejern.

Alt udvendigt Træværk males med Oliefarve. Ruder indfattes i alle Binduer af godt hvidt Glas.

Taget dækkes med Straa af bedste Sort Rughalm.

III. Brændhuus og Locum.

Bygningen opføres af Bindingsværk med admurede Tavi, paa et Kampesteens Underlag. Murværket afføres udvendigt, udrappes og affostes indvendigt. Taget belægges med Aephaltpap. 2de Latriner indrettes.

Gulvet i Branderummet belægges med 3die Sort Brosteen.

Indhegning af Gaardsrum og Have.

IV. Gaardsrummet indhegnes med et $3\frac{1}{2}$ Alen høit Plankeværk paa de med a i Situationsplanen betegnede Steder, med en dobbelt Port ud imod Veien. Heraf bliver det Stykke som vender ud imod Veien af hvalde og pløiede Bræder samt affasede Stolper og Porten med Tjldinger. Plankeværket er 15 Alen langt og Porten 4 Alen bred. Til Stolperne anvendes $7\frac{1}{2}$ " pommersk Tommer. Til Stivere $\frac{5}{6}$ " kalmar Tommer, og til Beklædningen $1\frac{1}{2}$ " vesterdiggste Bræder. Til Porten leveres det fornødne Beslag og hele Plankeværket males med eensfarvet Oliefarve. Stiverner samt den Deel af Stolperne som kommer i Jorden tjæres.

V. Den øvrige Deel af Plankeværket som vender imod Marken bliver at opstaa af ru Bræder. Plankeværket er $40\frac{1}{2}$ Alen langt.

Til Stolperne anvendes halmstads Tommer.

Til Stiverner kalmar Tommer.

Til Beklædningen $1\frac{1}{8}$ " pernauer Bræder.

Til Dækbræder $1\frac{1}{9}$ " pernauer Bræder.

Det hele tjæres.

VI. Omkring Indkjørselen til Gaarden imellem Haven og Veien og imellem Gaarden og Haven opfattes et hovlet Lægtestakit med 2de Porte. Den hele Længde er 162 Alen.

Stakitet males med Oliefarve og til Portene leveres det fornødne Beslag.

VII. Omkring Haven imod Marken opfattes en Muur af kløvede Kampesteen i en Høide af $2\frac{1}{2}$ Alen og 21" Tykkelse. Stenene formøres med Kalk og Muren dækkes med Tagsteen. Den hele Længde er 125 Alen.

VIII. Gaardsrummet som udgjør 163 $\square$ Favne belægges med Steenbro af 3die Sort Brosteen.

IX. I Gaardsrummet graves en Brønd 9 Alen dyb. Denne opmures med Brøndsteen, med en indvendig Diameter af 2 Alen. I Brønden anbringes en Jernpumpe og over Brønden lægges et Dække af 3" Planker.

X. Det til Eiendommen udlagte Stykke Have i Alt 3,850 $\square$ Alen, bliver at reole, Gangene at belægge med Strandgrus, Plainerne at besaae med Græs og beplante og Blomsterbedene at forsyne med de fornødne Planter. De i Tegningen antydede Havebænke blive at levere.

Specielle Bestemmelser.

- a. Entreprenøren som overtager dette Arbejde har i Gæt og Alt at rette sig efter de fremlagte Tegninger, de foransatte Betingelser samt de af Bygmesteren eller dennes Conducteur giene Ordre og nærmere Forklaringer.

- b. Alle til dette Foretagende fornødne Materialier og Redskaber har Entreprenuren at levere. Bliver nogen Deel af disse Materialier kasserede, maa de strax bortskaffes fra Byggepladsen og andre antagelige leveres.
- c. Uduelige Arbeidere eller saadanne som udvise en upassende Opførsel er Entreprenuren pligtig til strax at fjerne fra Byggepladsen.
- d. Skriftlige Tilbud paa ommeldte Arbeide indleveres forseglede paa Bygmesterens Contoir inden d..... Kl. 12 Formiddag, paa hvilken Tid samtlige Tilbud vil blive aabnede i Overværelse af de Vedkommende.
- e. De bydende have at stille Selvsfyldnercaution og maa staae ved deres Bud indtil Approbationen indløber, hvilket iøvrigt kan forventes i Løbet af 8 Dage. Tilslag gives ikkun paa nærmere Approbation.
- f. Arbeidet paabegyndes strax efter at Tilbudet er antaget og Entreprenuren er pligtig til at sætte saa stor Kraft paa Arbeidet som Bygmesteren maatte forlange, ligesom han ogsaa er pligtig at udføre Alt solidt og godt. I andet Tilfælde er Bygmesteren berettiget til at lade Arbeidet fuldføre af en Anden paa Entreprenurens Regning.
- g. Det hele Arbeide maa ikke overskride 4 Maaneder fra Approbationsdagen, i modsat Tilfælde har Entreprenuren at erlægge en Mulkt af 10 Rd. daglig for hver Dag det overskrides.
- h. Under Bygningernes Opførelse og indtil disses Antagelse, hvilket skeer ved skriftlig Meddelelse fra Bygmesteren, staaer Bygningen i alle Maader for Entreprenurens Regning og Risiko, dog kan naar Byg-

ningerne ere reiste og forsikrede i Brandassurancen, udbetales ham et passende Forstud efter Bygmesterens Etjøn og Resten, naar det Hele er afleveret i complet Stand.

- i. I Tvivlstilfælde maa ingen Rets sag reises, men afgjøres ved Boldgift af 2 uwillige Mand, valgte 1 af Bygmesteren og 1 af Entreprenuren, og kunne disse 2 Boldgiftsmand ikke blive enige, vælge de sig en Opmand, som afgjør Spørgsmaalet. I Tilfælde af Entreprenurens Død ansætter Voet strax en Mand, som i dettes Sted overtager Ledelsen og afgjør alle de af Entreprenuren indgaaede Forpligtelser.

Intet Extraarbeide maa paabegyndes, for Bygmesterens skriftlige Approbation er indbentet.

Kjøbenhavn den .. . . . . 18..

N. N.
Bygmesteren.

At jeg har overtaget fornavnte Arbeide til Udførelse for den samlede Sum ..... Rd. .. f. skriver ..... Rd. .... f. og forpligter mig til i Gæt og Alt at opfylde de anførte Forpligtelser, tilstaaes herved.

Kjøbenhavn den ..... 18..

N. N.
Bygningseentreprenur.

Til Bitterlighed.
N. N. N. N.

Bygningslov

for

Kjøbenhavn og dens Forstæder,

Radfæstet

af Hans Majestæt Kongen den 17. Marts 1856.

Inddeelt i Afsnit efter sit Indhold og forsynet med et fuldstændigt Sagregister.

I. Om Lovens Omraade.

§ 1. Nærværende Bygningslov er gjældende for Staden Kjøbenhavn, derunder dog ikke indbefattet Citadellet Frederikshavn og Nyholm, samt for dens Forstæder (§ 2), dog, hvad disse angaar, med de i §§ 84—91 indeholdte nærmere Bestemmelser.

§ 2. Til Forstæderne henregnes i denne Lov kun de Dele af Stadens Grund, som ligge indenfor den ældre Demarcationslinie, saaledes som denne findes affat paa det denne Lov vedhæftede Kort. Paa de Bygninger, som opføres paa Stadens Grund udenfor denne Linie, finde denne Lovs Forrifter, med Undtagelse af Bestemmelsen i § 91, ingen Anvendelse, men de kunne opføres efter de for Landet gjældende Regler. Kongen kan dog udvide Loven, enten i det Hele, eller for endeel, efterhaanden som den tiltagende Bebyggelse maatte gjøre det nødvendigt, til denne Deel af Stadens udenbys Grund.

II. Om Sikkerhedsforanstaltninger ved Opførelse eller Nedbrydelse af Bygninger.

§ 3. Ved Opførelse af nye eller Nedbrydelse eller Hovedreparation af ældre Bygninger, som ere beliggende ved Gade eller offentlig Vej, skal anbringes Plankeværk eller anden Indhegning, og træffes de øvrige Foranstaltninger, som af Politiet findes nødvendige til Forebyggelse af Ulempe for de Forbipasserende.

§ 4. Naar der til et Bygningsarbeides Udførelse udfordres Stilladser, Løsebroer, Afspioninger m. m., skulle disse have tilstrækkelig Styrke, retteligen anbringes samt af duelige og paalidelige Følt benyttes.

III. Om Hegn.

§ 5. Ubebyggede Pladse, der benyttes enten til Gaardsrum, Have eller til lignende Brug, skulle afhegnes mod Gaden eller Veien med Grundmuur, Plankeværk eller Stakværk. Høiden af saadant Hegn maa ikke være under $2\frac{1}{2}$ eller, forsaavidt det opføres af Træ eller Muur, ikke over 6 Alen. Med Hensyn til de tilgrændsende Grunde bliver Indhegningen et privat Naboforhold, dog at Hegnets Høide ikke her maa overstige $4\frac{1}{2}$ Alen. Indhegningen af Tomter, som opstaae efter Ildbrænde eller ved Nedbrydelse af Bygninger og i længere Tid henligge ubeboede, skal være samme Regler undergivne.

IV. Om Hjørnebygninger, udvendige Trapper og Nedgange samt Fremspring.

§ 6. Hjørnebygninger skulle have afrundte Hjørner af idetmindste 4 Alens Brede med ligestore Vinkler med Sidesladerne; dog kunne Hjørnerne ogsaa afrundes, men i saa Fald maa Vægen ikke springe mere end 12 Tommer ud fra den ovenfor bestemte Linie. Hvor locale Forhold eller Stilen i Bygningens Ydre taler derfor, kan Bygningscommissionen tilstaae Dispensation fra den her givne Forfrist.

§ 7. Kældernedgange og udvendige Trapper maae for Eftertiden ikke gives længere Fremspring fra Huslinien end 18 Tommer, og dette kun under Forudsætning af, at der bliver 2 Alen mellem Nedgangen eller Trappen og Vordurstenens Yderside, saa at Passagen paa ethvert Sted er mindst 2 Alen bred. Trapperne skulle derhos gives afrundede Hjørner. Saadanne Op- og Nedgange maae ikke fra Nyt af anbringes, eller Kældervinduer sættes uden Vrolægningsvæsenets Samtykke. Hvor Kældernedgange eller Trapper med et større Fremspring nu forefindes, skulle de, i Tilfælde af Fortougets Omlægning, forandres i Overensstemmelse hermed, hvorfra dog Bygningscommissionen kan meddele Dispensation, naar dette ikke kan ske uden en væsentlig Forandring ved Bygningen.

§ 8. Ligesom nye Karnapper og udbuede Vinduer for Fremtiden ikke maae anbringes paa nogen Bygningsfacade ud over Gaden, saaledes maa ingen Deel af Bygningen springe udenfor Linien af Byggegrunden ud mod Fortouget. Herfra undtages dog saadanne Fremspring, der ere begrundede i Bygningens Construction eller dens Forzjring, saasom: aabne Altaner, Gesimser, Vaand m. m., naar de ere anbragte i en Høide af mindst $3\frac{1}{4}$ Alen fra Gaden, og overhovedet Udladninger, der ikke overstige 2 Tommer. Ligeledes forbydes det at indrette Porte og Døre til at aabne udad, hvilket ogsaa gælder om Hærdervinduer og Vinduer i Stueetager ud mod Gaden, naar deres Underkant ikke er holdt i den nysangivne Høide. Fra Forbudet i denne Paragraph undtages dog større offentlige Bygninger, saasom Kirker, Theatre, og andre, der med dem kunne sættes i Klasse.

V. Om Fundament og Mure.

§ 9. Enhver ny Bygning skal opføres paa et Fundament, som er forsvaret i Forhold til Bygningens Størrelse og Bestemmelse samt til Befæstningen saavel af selve Bygningen som af Jordsmønet.

§ 10. Alle udvendige Mure paa Bygninger, være sig Forhuse, Side-, Mellem- eller Baghuse og lukkede Skure, uden Hensyn til, om disse Mure ere fritstaaende eller støde op til tilgrænsende Bygninger, skulle opføres af Grundmur.

§ 11. Ved almindelige Vaaningshuse samt ved de dertil hørende Udhus, saasom Stalde, Vadsferhuse m. m. bliver Tykkelsen af Muren at bestemme saaledes:

Muurtykkelsen i Formurene, saavel til Gade som til Gaard, skal i den øverste Etage være $1\frac{1}{2}$ Steen, i de to nedenfor liggende Etager 2 Steen, i de to paafølgende Etager $2\frac{1}{2}$ Steen, og i enhver nedenfor liggende Etage gives et Tillæg af $\frac{1}{2}$ Steen. Naar een af Etagerne gives en større Muurtykkelse, end her er fastsat, maae ogsaa Muurtykkelserne, saafremt Stadsbygmesteren finder det fornødent, i de nedenfor værende Etager forøges saaledes, at Stigningen i Muurtykkelsen nedester vedligeholdes i det her angivne Forhold.

§ 12. I disse Mure kunne anbringes Vinduer med 1 Steens Bryningsblanding. Vinduesaabningernes Brede i udvendigt Maal tør tilfammen ikke overstige Totrediedele af Bygningens Brede.

§ 13. Muurtykkelsen i Ende- og Bagmurene eller i de saaldte Gable skal være $1\frac{1}{2}$ Steen med 1 Steens Blandinger i den Strækning, der er over det øverste Bjælkelag, samt igjennem de to øverste Etager; i den derefter følgende Etage $1\frac{1}{2}$ Steen uden Blandinger; og i alle de andre 2 Steen med $1\frac{1}{2}$ Steens Blandinger. Pillerne maae ikke være under 18 Tommers Brede og skulle forbindes med Buer. Bredden af Blandingerne maa ikke være over $3\frac{1}{2}$ Alen. Ved Endegavle af ringe Udstrækning, saavel som naar nye Etager agtes paaforte ældre Bygninger, kan Stadsbygmesteren tilstaae Dispensation fra den her angivne Regel, ligesom han, naar Omstændighederne tale derfor, kan tillade Vinduer i Gable, naar disse ikke kunne henregnes til de i § 35 omhandlede Brandgavle.

VI. Om Bjælker, Tagværkstømmer og Skillerum.

§ 14. Bjælkerne i de heromhandlede Bygninger skulle have et Tversnit af mindst 6 Tommer i Kvadrat, naar Afstanden mellem Understøtningerne ikke er over 5 Alen. For hver Fod, som denne Afstand tiltager, skal der lægges $\frac{1}{8}$ Tomme til Siden i Bjælkens kvadratiske Tversnit.

Man kan ogsaa vælge rectangulære Tversnit istedetfor kvadratiske, naar Bredden deri er mindst halvt saa stor som Høiden, og Tversnittet idetmindste har vundet halvt saa meget i Høide, som det har tabt i Brede.

§ 15. To Bjælkers Afstand maa i Gjennemsnit ikke være over $1\frac{1}{2}$ Alen fra Midte til Midte, og idetmindste en Trediedeel af Bjælkerne maa være gennemgaaende og forsynes med et forsvaret Anker i begge Ender, saaledes at disse Ankers Afstande ikke overstige $4\frac{1}{2}$ Alen, hvilket ogsaa maa iagttages ved Endegavlens Tilslutning med Ankere til Bjælken.

§ 16. I ethvert Bjælkelag, der adskiller Etager med Beboelsesleiligheder enten i begge eller i den ene, skal indskydes en Flade af Bræder, der belægges med et 2 Tommer tykt Leerlag. Hvor Bjælkerne ere smallere end 7 Tommer, maae Bræderne dog ikke indskydes i selve Bjælkerne, men skulle hvile paa Legter, fastgjorte paa disse.

§ 17. Tagværkets Tommer maa ikke have en ringere Gjennemsnitsflade end 5 Tommer i Kvadrat, og dette kun, naar Afstanden

imellem Undersjottelsespuncterne ikke er over 5 Alen. For større Afstande beregnes Tykkelsen paa samme Maade som ved Bjællerne, kun at Afstandene maales for de sraatsaaende Stykkers Bedkommende ikke paa Stykket selv, men paa dets horizontale Projection.

§ 18. Hovedskillerum og alle saadanne Skillerum, som straffe sig lodrette igjennem flere Etager i en Bygning, skulle i Kjælderetagens fulde Høide være af 1 Steens Grundmur, men kunne i de andre Etager være af Bindingsværk med udmurede Tav. Andre Skillerum, der ikke have Undersjottelse fraenden af, kunne være af Planker eller af dobbelte Bræder med udvendig Kalfpuds.

VII. Om særegne Bestemmelser for visse Bygninger.

§ 19. Pakhuse, Bryggerier, Branderier, Laboratorier, alle større Fabrik- og Værkstedbygninger, samt andre lignende Bygninger maae, foruden at være de i §§ 10—18 fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter saadanne specielle Bestemmelser, som Stadsbygmesteren i hvert enkelt Tilfælde anseer fornødne. Ligeledes afgjør Stadsbygmesteren, om den i § 16 omhandlede Indstudsflade undtagelsesviis skal anbringes i saadanne Bygninger, naar der i dem findes Ildsteder.

§ 20. Kirker, Theatre, Udstillings- og Forlystelseslocaler og andre Bygninger, der ere beregnede paa i store Rum at samle en betydelig Mennekestamme, skulle opføres efter Bygningscommissionens Bestemmelser.

VIII. Om særegne Constructioner og Materialier.

§ 21. Hvor særegne, ikke i det foregaaende omhandlede Constructioner agtes anvendte, eller andre Materialier agtes brugte, f. Ex. Stobejern, Smedejern, hule Muursteen, hugne Steen m. m., skal Stadsbygmesterens Approbation herpaa forud indhentes, som han dog er pligtig at meddele, naar deslige Constructioner saavel med Hensyn til Styrke og Brandsikkerhed, som og i sanitair Henseende ikke staae tilbage for den i de foregaaende Paragrapher omhandlede Byggemaade.

IX. Om Materialier.

§ 22. Ethvert Bygningsarbejde skal udføres paa forsvarlig Maade og dertil anvendes gode og paalidelige Materialier. Anvendelsen af raae Steen, Leer eller Sæbegrus forbydes aldeles.

§ 23. Med Hensyn til de i denne Lov fastsatte Muurtykkelser er en Muursteen sjedje regnet at have en Længde af $8\frac{1}{2}$ Tomme.

X. Om Vandledninger.

§ 24. Ved nye Bygningers Opførelse er den Byggende pligtig at underkaste sig de Regler, som Vandledningernes hensigtsvarende Anbringelse gjør fornøden.

XI. Om Gaders Brede m. v.

§ 25. Ingen ny Gade tør anlægges med en Brede mindre end 20 Alen.

§ 26. Om der i Gader under 12 Alens Brede, istedetfor afbrændte eller nedbrudte Bygninger, maa opføres nye Bygninger, afgjøres af Communalbestyrelsen efter Bygningscommissionens Indstilling, og bestemmes det i bekræftende Fald af Bygningscommissionen, paa hvilken Maade og til hvilken Høide der igjen maa bygges. Derfor det forbydes Eieren at bygge paany, eller det findes fornødent som Betingelse for Gjenopførelsen at paalægge ham Indskrænkninger i Henseende til Bygningsmaaden, som gaae udenfor, hvad der ellers i Almindelighed er foreskrevet, skal han være berettiget til at forlange Grunden overtaget af Staden imod Erstatning af dennes Kasse efter de for Afstaaelse af Eiendom til det Offentlige i Almindelighed gjældende Regler. Den samme Ret tilkommer ham, naar det paalægges ham at bygge i en mindre Høide end den, der svarer til Gadens Brede efter den i § 28 givne almindelige Regel.

§ 27. De, Private tilhørende Grunde og Bygninger i Kjøbenhavn og dens Forstæder (§§ 1—2), der ere til Hindrer for en bedre Ordning af Stadens Gader og de udenbys Veie, skulle, naar Communalbestyrelsen derpaa gjør Fordring, afstaaes mod Erstatning efter de for Afstaaelse af Eiendom til det Offentlige gjældende almindelige Regler. Dog skal det staae Bedkommende frit for at begjære Spørgsmaalet om Afstaaelsens Nødvendighed indstillet til Justitsministeriets Afgjørelse.

XII. Om Bygningers Høide.

§ 28. Ingen Bygning, som fremtidig opføres, være sig Forhæng, Side-, Mellem- eller Vaghuus, maa have større Høide end Gadens Brede med et Tillæg af en Fjerdedeel (sef. dog § 32).

§ 29. Den til Gader af 20 Alens Brede svarende Bygningshøide af 25 Alen er tillige den Grændse, som ikke maa overstrides paa Torve og aabne Pladse eller i Gader af over 20 Alens Brede (se dog § 32); Qvist til Bavers Opheisning, der kun have den dertil fornødne Størrelse, maae dog overalt opføres over den normerede Høide.

§ 30. Bygningshøiden regnes fra Fortouget til Overkanten af Gesimsen, maakt paa Midten af Bygningen.

Gadebredden udfor en Bygning maaes efter den Linie, som, dragen fra Midten af Bygningen, danner samme Vinkel med Gaden som Sider paa dette Sted. Ved Hjørnebygninger regnes Høiden efter den Gades Brede, hvortil de have den længste Side, og, naar de have en lige lang Facade ud til Gader af forskjellig Brede, beregnes Høiden efter den bredeste af disse.

Den Omstændighed, at en Gade støder lodret imod en Bygning, berettiger ikke til at opføre denne højere end ellers efter Bredden af den Gade, hvori den ligger.

XIII. Om Tages Høide og Reisning.

§ 31. Intet Tag eller nogen Deel af samme maa danne en større Vinkel med Horizontalplanen end 45 Grader. Bygningen af Halmtage maa i intet Tilfælde ligge mere end 8 Alen over Facadehøiden, og Høiden af andre Tage maa ikke overstige Bygningens halve Dybde.

§ 32. Naar et Tag gives en mindre Reisning, end det ifølge § 31 maa have, kunne de i § 28 fastsatte Bygningshøider forøges med Halvdelen af den Størrelse, som Tagrygningen derved kommer til at ligge lavere.

§ 33. Naar Tagqviste agtes anbragte, maa deres Høide vælges saaledes, at Rammens Høide ikke bliver højere end 2 Alen; deres uøvede Brede maa ikke overstige $2\frac{1}{4}$ Alen, Mellemvidden af 2 Tagqviste maa ikke være mindre end Bredden af den bredeste af dem, og Afstanden fra Hujets Gavlfælle ikke være mindre end Halvdelen af en saadan Mellemvide. Saadanne Tagqviste skulle derhos ligge mindst 1 Alen 9 Tommer tilbage fra Murens Overside; deres Tag dækkes med et uforbrændeligt Materiale og deres Sideslader behandles paa lignende Maade eller udmures.

XIV. Om Undtagelser fra Bestemmelserne i §§ 28—31.

§ 34. Med Hensyn til de i § 20 omhandlede Bygninger kan Bygningscommissionen dispensere fra Bestemmelserne i §§ 28—31. Ligeledes kan Commissionen meddele Dispensation fra Bestemmelserne i § 31 for andre Bygninger, naar en særegen Stil eller andre Omstændigheder gjøre Saadant onskeligt; dog at Tagrygningen ikke derved kommer højere end ved en Bygning med normal Høide og 45 Graders Tag.

XV. Om Brandgavle.

§ 35. Enhver Gavlfælle, der adskiller en Bygning fra Naboeiendommen, skal være en Brandgavlfælle, og som saadan have følgende Egenskaber:

- a. Den skal have mindst de Tykkelser, der ere fastsatte i § 13 for Gavle i Almindelighed.
- b. Den skal overalt række $\frac{1}{2}$ Alen op over Taget.
- c. Deri maa ingen Drager, Bjælke, Muurlægte eller andet Træværk lægges dybere end 1 Sten fra Oversiden, og i det Hele maa den intet Sted være af ringere Tykkelse end 1 Sten.
- d. Vinduer eller andre Abninger maae kun anbringes deri efter særlig Tilladelse af Bygningscommissionen og under de i § 80 fastsatte Betingelser.

§ 36. Ingen Bygning maa deles i flere særskilte Eiendomme, medmindre disse adskilles ved en Brandgavlfælle.

§ 37. En Brandgavlfælle kan være fælles for to til hinanden stødende Eiendomme, naar den, foruden at opfylde de i § 35 fastsatte Betingelser, er forparligen forbunden med begge Bygninger, og der ved thinglæste Declarationer er erhvervet Sikkerhed for, at den ikke kan borttages af nogen af Eierne, saalænge en af Bygningerne endnu staaer.

§ 38. Naar sammenstødende Bygninger ønskes satte i en midlertidig Forbindelse med hverandre, kan Bygningscommissionen give Tilladelse til, at der i de mellemliggende Brandgavle anbringes Jernkarm med Jernbøre til begge Sider, som maae slutte tæt i Karmen, og have mindst en Afstand af 9 Tommer fra hverandre.

§ 39. Ved Omdannelsen af 2 eller flere Bygninger til een

kunne de Brandgavle, der adskille disse, af Bygningscommissionen tillades borttagne.

XVI. Om Tagmaterialet, Tagrender, Udlæggere og Ruger.

§ 40. Alle Tage skulle være dækkede med nantændeligt Materiale, og hvor det Modfatte endnu maatte finde Sted paa ældre Bygninger eller Skure, skulle disse Tage inden en af Bygningscommissionen bestemt kort Frist forandres i Overensstemmelse hermed. Forsaavidt Rogen vil benytte Asphalt til Tagbedækning, forholdes dermed efter Placat af 29de Januar 1845.

§ 41. Tagrender af Træ, saavel til Gade som til Gaard, ere for Fremtiden aldeles forbudne. Det Samme gjælder om udvendige Gesimser, dog kan Bygningscommissionen undtagelsesviis tillade Tragesimser, hvor Forbud mod dem vilde medføre særegne Vanskeligheder, i hvilket Fald de enten skulle være og gibses eller dækkes med andet usforbrandeligt Materiale. Ved Reparation af ældre Bygninger blive Gesimser og Rrender at forandre i Overensstemmelse hermed.

§ 42. Forsaavidt Udlæggere til Værers Opbejning anbringes af Træ, skulle de paa alle Sider beklædes med nantændeligt Materiale.

§ 43. Træluger, som aabnes udad, skulle indrettes saaledes, at de, naar de ere tilslukkede, udgjøre en Plan med Ydersiden af Bygningens Muur, saa at ikke nogen Deel af Muren staaer udenfor Rugen eller nogen Deel af Rugen udenfor Muren. Derfor Rugen aabnes indad, forsynes den med et Skraabrædt, hvis yderste Kant, naar Rugen er lukket, ligger i den yderste Deel af Murens Plan og saaledes aldeles dækker Karmen, hvorhos dette Skraabrædt bliver at bedække med Jernblik, der tillige anbringes noget op paa Rugen over sammes Forbindelse med Skraabrættet. Dog skal Bygningscommissionen efter de locale Forhold kunne fordrø anbragt enten Ruger beklædte med Jernplader eller endog Ruger af fuldt Jern. Rugernes Hængsler indrettes saaledes, at Rugerne, naar de aabnes, ikke kunne løstes af Etablerne.

XVII. Om Trapper.

§ 44. I enhver ny Bygning skal anbringes 2 Trapper, hvis Brede imellem Bangerne skal være for den ene mindst 1 Alen 9 Tommer, og for den anden mindst 1 Alen 3 Tommer, og skal den Gang,

der forbinder den større Trappe med Gade eller Gaard, have en Brede af mindst 2 Alen. Disse Trapper maae anbringes i passende Afstand fra hinanden, eller være adskilte ved en Brandmuur, og skal der fra hver Beboelsesleilighed være Udgang til dem begge. Naar en Bygning ved Brandmuur adskilles i flere Dele, skal enhver af disse forsynes med 2de saadanne Trapper. Dog kan Bygningscommissionen, hvor særegne Omstændigheder tale derfor, og hvor det derhos, navnlig i Bygninger af ringe Høide, findes uden nogen væsentlig Betænkelighed at kunne stee, meddele Dispensation fra disse Forrifter. Trapperne skulle forsynes med behørigt Raskværk og i det Hele være saaledes indrettede, at det ikke er forbundet med Fare at passere dem, hvorhos de ikke maae mangle fornøden Lys og Luft.

XVIII. Om Bindingsværks og Træes udvendige Anvendelse.

§ 45. Ligesom al Anvendelse af Bindingsværk og Træværk til Bygningers og Skures ndvendige Vægge er forbudt, saaledes forbydes det at anvende Træ eller andet brandbart Materiale til Altaner, Svaler, udvendige Trapper og overhovedet til nogen Deel af eller Tilfoining til Bygningen, der ligger udenfor Ydermuren. Ei heller maae de Beklædninger, Gavle, Skure, Svaler og Altaner af Bræder eller Træ, som endnu findes her i Staden, herefter istandsattes, naar de blive brostfaldige, hvorimod de da, naar de ikke ganske borttages, skulle opføres af fuldt Muurværk. Dog kan Bygningscommissionen i høist fornødne Tilfælde meddele Dispensation fra sidstnævnte Bestemmelse med Hensyn til ringere Reparationer, ligesom den kan tillade Anbringelsen af aldeles aabne Skure, hvilende paa Træpiller, naar de locale Omstændigheder maatte tale derfor. Latinhuse, der ikke ere over 4½ Alen høie, og som alene benyttes som saadanne, kunne opføres saavel af Bindingsværk som af Tommer og Bræder.

XIX. Om Skorsteensrør.

§ 46. Skorsteensrør, der tjene til Afledning af Røg fra Støkkensildsteder, Raskelovne og Kaminer, skulle, naar de ved Mensningen maae passeres af Skorsteensfejeren, være overalt af mindst ½ Steens Grundmuur og have et indvendigt Gjennemsnit af 18 Tommer i Kvadrat, eller af respective 16 Tommer og 20 Tommer, naar en

rectangulair Form foretrakkes, samt være forsynede med en i enhver Henseende forsvaerlig Kænsleder af samme Lysning.

§ 47. Naar Røret passerer igjennem Bjælkelaget og Forstallingen, skal dets indvendige Side holdes mindst $8\frac{1}{2}$ Tomme fjernet fra alt Tømmerværk, ligesom et saadant Rør ikke maa paneles, forskaales eller gives Betrak paa Blindlister.

§ 48. Røret maa være opført enten fra Grunden af eller hvile paa en Hvalving mellem 2 Grundmure, og i intet Tilfælde kunne komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udtrage disse Rør fra en Grundmur, naar denne af Bygningsinspectøren erkjendes stærk nok dertil.

§ 49. Naar Rørene trækkes i en skraa Retning, skulle deres verticale Sider være understøttede af en Stol, forsynet med en tør Muursteen paa Pladen mellem Stolen og Røret; dog maa den skraa Retning ikke danne en mindre Vinkel end 45 Grader med Horizonten.

§ 50. Snevre Rør, der skulle reuses med Snoreapparater, skulle enten have en Rectangel eller en Cirkel som Gjennemsnit. Iøvrigt kan der gives dem den Størrelse, som den Byggende anseer for tjenligst, kun at Cieren, naar Gjennemsnittet ikke er enten 6 eller 9 Tommer i Kvadrat, eller en Cirkel med Diameter af 6 eller 9 Tommer, da for egen Regning anskaffer, vedligeholder og opbevarer de til enhver Tid af Brandvæsenet for slige Rørs Rensning foreskrevne Apparater til Skorstensfejrens Afbenyttelse.

§ 51. Muurtykkelsen for saadanne Rør maa være mindst $4\frac{1}{2}$ Tomme. De ere underkastede de samme Bestemmelser med Hensyn til Anlægget og til Hjærnelsen fra Tømmerværk med mere, som ere foreskrevne i §§ 46—49 for de andre Skorstensrør.

§ 52. For hvert Rakkellovnrør, der indledes i en saadan snæver Skorstene, skal en Jernbøsning med en indvendig fremspringende Rand indmures, saaledes, at Munden forhindrer Enden af Rakkellovnrøret i at trænge ind i Skorstenen.

§ 53. Naar snævre Skorstensrør ikke opføres lodrette, men gives Bøininger, maae disse kun anlægges efter de samme Regler, som gjælde for Rør af 18 Tommers Lysning, men de Hjørner, som opstaae ved Rørets forandrede Retninger, maae indvendig afrundes i en Bue af mindst 3 Fods Radius. Rørene forsynes med de for

Rensningen fornødne Sideaabninger, der lukkes med Jerndøre, og hvor slige Rør anvendes, maa en Aabning anbringes i Taget med bekvem Adgang for Skorstensfejeren til Skorstensmunden.

Alle Skorstensrør skulle være opførte mindst $1\frac{1}{4}$ Alen i Høiden over Tagets Rygning.

XX. Om Ildsteder, Rakkellovne, Kjøller, Ovne og Tørrestuer.

§ 54. Kjøfkenildsteder sunderes fra Grunden, gives murede Kapper, hvis Røsgang fortsattes som Skorstensrør, enten som særskilt Rør for hvert Ildsted, og da mindst af $\frac{9}{16}$ Tommer i Lysning, eller som et fælles Rør, hvori Røgen fra flere Ildsteder indledes, og hvis Lysning kan være mindst $\frac{18}{16}$ Tommer. Stiger Lysningen over dette Maal, maa Røret gjøres 1 Steen tykt.

§ 55. Hvor Luften kan spille paa aabne Ildsteder, skulle disses Bægge være 1 Steen tykke. Skorstensaanlere skulle være af Jern, og Trædøre maae ikke anbringes foran Ildsteder. Gulvet foran dem skal i 18 Tommers Afstand fra dem være dækket med uantandeligt Materiale.

§ 56. Slukte eller aabne Ildsteder, anlagte paa Bjælkelag, forbydes aldeles. Lukkede Ildsteder, eller de saakaldte Røgeindretninger, kunne af Stadsbygmesteren tillades anlagte paa Bjælker, men maae dog aldrig anbringes i Loftstager.

§ 57. Med Hensyn til Rakkellovne og Kaminer gjælde følgende Regler:

- 1) Rakkellovne og Kaminer maae ikke anbringes nærmere ved alt Træværk end 6 Tommer.
- 2) Rakkellovns- og Kaminfødder skulle være af Steen eller Jern.
- 3) Gulvet, saavel under Rakkellovne eller Kaminer som i en Afstand af 18 Tommer fra Indsyringen, skal være belagt med uantændeligt Materiale.
- 4) Alle Rakkellovnrør skulle ledes ind i Skorstene og maae ikke føres igjennem Vinduer og Bægge ud i Luften.
- 5) Alle Rakkellovnrør skulle være forsynede med Spjæld og saaledes anbragte, at de ikke komme nærmere til Loftet end 6 Tommer, og hvor de passere forbi eller igjennem Træværk, være fjernede fra samme i en Afstand af 6 Tommer.

§ 58. Alle større Ildsteder, saasom i Dampbrænderier, Bryggerier, Sæbespinderier og Fabrikker, hvis Røgmasse er saa stor, at den af Bygningscommissionen antages at ville blive til Besvær for de tilgrændsende Eiendomme, skulle have Skorstene af en Høide af mindst 35 Alen over Jordfladen. Det overlades til Bygningscommissionen at bestemme, hvorvidt de i § 46 omhandlede Rør maae anvendes til Røgasledning fra større Ildsteder, eller om dertil skal anvendes Rør af særegen Construction.

§ 59. Alle Kjøller skulle være af Grundmura rundt om, mindst 1 Steen tyk, og hvælvede. Grisen skal overalt være af samme Tykkelse, og Kjøllen være forsynet med Metalslagger, saa at Alt i, ved eller omkring Kjøllen bliver af Mura eller Metal. Til Ildstedets og Ildkanalernes Construction og Veligheden skal indhentes Stadsbygmesterens Approbation.

Samle uhvælvede Kjøller maae sikkes derved, at der uden omkring Grisen i nogle Tommers Afstand anbringes en Skjerm af Sernplader 1 à 1½ Alen høi, samt imellem Grisen og Skjermene et Hængetag af Sernplader, som gives et Forspring af 10 Tommer over Skjermen. Finder Bygningscommissionen denne Foranstaltning ikke anvendelig eller tilstrækkelig, bestemmer den, hvorledes den fornødne Sikkerhed paa anden Maade kan tilvejebringes.

§ 60. Nye Vagerovne skulle altid forsynes med dobbelte Hvelvinger.

§ 61. Alle til Næringsbrug indrettede Tørrerier skulle være underkastede Bygningscommissionens Bestemmelse om, hvorledes de skulle være indrettede, førend de maae tages i Brug.

XXI. Om Løfter af Papiir eller Lærred.

§ 62. Løfter maae ikke bestaae af Papiir eller Lærred, udspændt under eller imellem Bjælkerne.

XXII. Om Bygningers Farve.

§ 63. Ingen Bygning maae anstryges med en ublandet hvid Farve. Dette Forbud gjælder saavel om Sides-, Mellem- og Baghuse, som om Forhuse. Stødt Glas maae aldeles ikke bruges ved Bygningers Afspudsning.

XXIII. Om Indfjorsler og Gjennemfjorsler.

§ 64. Ved Opførelsen af nye Bygninger istedetfor afbrændte eller nedrevne, saavel som ved Forandring af ældre Eiendomme, er Bygningscommissionen berettiget til at fordrø, at de nuværende Indfjorsler, hvor Localiteterne udtræve det, vedblive til Udgang for Spræiter i Ildbrandsstilfælde. Det Samme gjælder ved Bebyggelsen af hidtil ubebyggede Grunde, der have en Dybde af 50 Alen eller derover. De i Overeensstemmelse med Placat af 4de Juli 1795 § 15 bestaaende Gjennemfjorsler eller Gjennemgange fra Bygninger i en Gade til Bygninger i en anden Gade maae ikke uden Bygningscommissionens Samtykke nedlægges.

XXIV. Om Gaardsrum.

§ 65. Det eller de til et Baaningshus hørende ubebyggede Gaardsrum maae ikke formindstes under ¼ af hele Grundens Areal, og enhver Gaard, ud til hvilken der anbringes Vinduer fra Værelser eller Kjøkkener, skal idetmindste indeholde 25 Qvadrat Alen ubebygget Areal, og maae ikke i nogen Retning have en mindre Udstrækning end 3 Alen. Hvor Gaardspladsen allerede er indstranfet til mindre end uysanført, maa ingen Forhøielse af de dertil hørende Bygninger finde Sted.

§ 66. Enhver Bygning bør saavel til Gade som til Gaard forsynes med Tagrender med nedlobende Rør. For de nuværende Bygningers Vedkommende skulle de ommeldte Forandringer være udførte inden 2 Aar fra Lovens Udgivelse. Fra den her givne Forskrift undtages de Bygninger, der kun bestaae af een Etage og ikke benyttes som Baaningshuse.

§ 67. Enhver Gaardsplads, ogsaa til de nuværende Eiendomme, bør være forsynet med Brøslægning idetmindste i en Afstand af 1½ Alen fra alle Bygninger, og saaledes indrettet, at Vandet fra Gaarden, Pøsten, Kjøkkenet og Tagrenderne har behørigt Afløb, hvilken Forandring bør være udført inden 1 Aar efter Lovens Udgivelse.

XXV. Om Beboelser i Kjælder, paa Loft og i Stue.

§ 68. Beboelseskjældere maae ikke anbringes i Gader, som ere over 12 Alen brede. Efter Udgangen af Aaret 1865 tør ingen ny Beboelseskjælder indrettes.

§ 69. Ingen Kjælder maa for Fremtiden indrettes til Beboelse, medmindre den af sin hele Høide har 4 Fod over Brolægningens Niveau. Derhos skal enhver Beboelseskjælder være forsynet med Binduer, der give tilstrækkelig Lys og Luft, samt have et ordentligt Brædegulv og en forsvarlig trækfende Vindovn. De af de nuværende Beboelseskjældere, som ikke opfylde de sidstnævnte Betingelser, skulle forandres i Overensstemmelse hermed og blive, naar dette ikke er skeet inden en vis af Bygningscommissionen fastsat Tid, af Politiet at tilslukke.

§ 70. Beboelsesleiligheder maae ikke indrettes paa Loftet, medmindre der findes Paneel mod Tagkraaning og Binduer, der kunne give tilstrækkelig Lysning og Luft i Localet.

§ 71. Enhver Stueetage, som for Fremtiden indrettes til Beboelse, skal, naar der ikke under samme findes Kjælder, have sit Gulv høvet idetmindste 6 Tommer over Brolægningens Niveau.

XXVI. Om Rendeestene gennem Huset og Latriner.

§ 72. Hvor Rendeestenen fra en Bygning maa ledes igjennem selve Huset, skulle disse Ledninger for Fremtiden bestaae af et lukket Rør enten af Metal eller af glaceret Leer.

§ 73. Ligesom Latriner ikke for Fremtiden maae anbringes under Beboelsesleiligheder eller Trapper, saaledes maae Retrader med Udlobsrender til Latringruber eller Tønder kun anbringes i Bygningernes Etager under Sagttagelse af de Forstrifter, som Bygningscommissionen finder det nødvendigt at foreskrive.

§ 74. Ethvert nyt Latrinhus bør være fjernet 3 Alen fra Post eller Brønd og indeholde mindst et Sæde for hver 20 Mennesker, som maatte antages at benytte samme. Under hvert Sæde henfattes en Tønde, som skal staae paa et Gulv, der enten ved Cement, Flisebedækning eller paa anden Maade er gjort uigjennemtrængelig, og som ikke maa ligge under Jordens Overflade. I Taget til Latrinhuset anbringes en Skorsteen eller et Rør til Afledning af Uddunstningerne, hvilket Rør, saafremt der findes Binduer fra Beboelsesleiligheder ovenover samme, kan af Bygningscommissionen fordres forlangt op over disse.

XXVII. Om Kofstalde og Gruber.

§ 75. Ingen Kofstald bør anlægges under Beboelsesleiligheder eller ud til Gaden. Heller ikke maae Stalde til Heste og Dvæg herefter anbringes i nogen Kjælder eller noget Rum, hvis Gulv er under Gaardens eller Gadens Niveau. Indenfor den i Loven af 10de Marts 1852 § 1 angivne Grændselinie maae Kofstalde ikke anlægges uden Bygningscommissionens Tilladelse, og Hestestalde kun, forsaavidt Gaardspladsen har den i § 65 bestemte Udstrækning. I enhver ny Heste- eller Kofstald skal derhos Bunden i den Deel af samme, som optager Urinen, brolægges saaledes, at den gjøres uigjennemtrængelig.

§ 76. Gruber til Optagelse af Kreaturgjødning, som i Fremtiden indrettes, skulle være fjernede 3 Alen fra Post eller Brønd, ikke staae i Forbindelse med Latringruberne, samt indvendig cementeres og forsynes med en tætsluttende Lem.

XXVIII. Om Kjøkkenvandske og Rønder.

§ 77. Alle nye Kjøkkenvandske og Kjøkkenrender skulle være af Steen eller Metal, og skal Kjøkkenrenden naae op til Taget og være aaben foroven. I nye Bygninger maa Kjøkkenvandsken ikke anbringes paa Gangen eller Trappen.

XXIX. Om Etagerens Høide.

§ 78. Ingen Etage, som indrettes til Beboelse, maa være under 4 Alens Høide, denne regnet fra Gulv til Loft.

XXX. Om Naboforholdene.

§ 79. Naar en Eier enten vil nedrive en Bygning, der støder op til en Andenmands Grund eller Bygning, eller vil opføre en ny Bygning ind mod Nabogrunden, har han mindst 14 Dage forud derom skriftlig at underrette Naboen. De Foranstaltninger og Bygningsforetagender, som Naboen, da, paa Grund af den tilstødende Eiendoms Nedrivelse eller Opsørelse, seer sig nødt til at træffe paa sin Grund eller Bygning, skulle, naar de enten aldeles ikke eller ikke uden uforholdsmæssig Besøining kunne skee paa selve denne, kunne fordres foretagne fra den tilstødende Eiendom under Udførelsen af de der paatænkte Bygningsanlæg, dog paa Vedkommendes egen Besøining. Kunne Parterne ikke derom i Mindelighed forenes, har

Bygningsinspecteuren og, hvis nogen af dem ikke er tilfreds med hans Afgjorelse, Stadsbygmesteren at bestemme, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes, hvorved bør iagttages, at den Eier, paa hvis Grund Naboen vil udføre deslige Bygningsforetagender, saalidt som mulig derved generes i sine egne Bygningsanlæg. Til den Byggende indrette, Kjeldere eller andre underjordiske Anlæg af mere end 3 Alens Dybde under Jordfladen, er han pligtig til paa sin egen Bekostning paa en forsvaerlig Maade at udmure Naboens tilgrandsende Muur og derhos paa sin egen Grund træffe de Foranstaltninger, som udtræves for at betrygge Naboen for de deraf opstaaende Ulemper, og blive de derom opstaaende Spørgsmaal ligeledes at afgjøre af Bygningsinspecteuren eller i fornødent Fald af Stadsbygmesteren.

§ 80. Paa en Muur, der vender ind mod Naboendommen, og ikke er i en Afstand af 2 Alen fra samme, maa der ikke uden Naboens Samtykke eller anden særlig Adkomst anbringes større Vys eller Luftaabninger end 9 Tommer i Firkant og med mindst 3 Alens Mellemrum, og som ikke maae være til at aabne eller tilstede Udsigt til Naboens Eiendom. De skulle derfor være dækkede enten med fast indsat mat Glas eller med et Sengitter, hvis Aabninger maae holde høist 1 Tomme og være stillede saaledes, at der ikke kan sees igjennem dem ind til Naboen, eller være indrettede paa anden for Naboen ligesaa betryggende Maade, og blive alle herom opstaaende Spørgsmaal at afgjøre af Stadsbygmesteren. Til Anbringelse af Aabninger i slike Mure udtræves dog Bygningscommissionens Tilladelse. Det er en Selvsølge, at Naboen ikke derved berøves Ret til at bygge umiddelbart paa Grændsen af sin Eiendom.

§ 81. Enhver Eier er, forsaavidt ikke Andet er hjemlet ved Overenskomst eller Hævd, pligtig til at lede Tagdrøppet og andet Vandafløb fra sin Eiendom paa sin egen Grund, saaledes at det ikke paa noget Sted har Fald paa Naboens Bygning eller Grund, hvorhos han skal give det behørigt Afløb, saa at Naboendommen ikke derved bestadiges.

XXXI. Om Beboefestilladelse.

§ 82. Ingen ny Bygning eller nogen Deel af samme tør

tages i Beboelse, før Eieren har erholdt en skriftlig Beboefestilladelse, som Bygningsinspecteuren først meddeler, naar han har forsikret sig om, at Bygningen er udført efter den approberede Plan, at ingen af denne Lovs Bestemmelser ere tilfidesatte, og at Bygningen er tilstrækkelig udtørret.

XXXII. Om Dispensationer.

§ 83. Foruden de Dispensationer fra nærværende Lov, som ifølge flere af de foregaaende Paragraffer deels Stadsbygmesteren og deels Bygningscommissionen kan meddele, skal det være Inspektionsministeriet forbeholdt, efterat bemeldte Commission desangaaende har afgivet Betænkning, at indrømme ogsaa andre Afvigelser fra samme, naar Lovens Forrifter i enkelte særegne Tilfælde ikke passende kunne anvendes, eller særdeles vægtige Grunde tale for en Afvigelse fra Lovens Bestemmelser, hvorved Næmmedet med disse ligesuldt kan opnaaes.

XXXIII. Om Modificationer med Hensyn til Forstaderne.

§ 84. Uagtet nærværende Lov ogsaa er anvendelig paa Stadens Forstæder (§ 2), er dette dog at forstaae med følgende Undtagelser og nærmere Bestemmelser:

Bygninger af Muur- og Bindingsværk maae sammesteds opføres, dog at de indrettes med brandsfrit Tag, at deres Høide til Tagrygningen ikke overstiger 12 Alen, og at de ere fjernede 15 Alen fra anden Mands Grund. Fra denne Afstand undtages dog smaa Udhuse, Stalde, luffede Skure og deslige.

§ 85. I samme Afstand kunne smaa Udhuse, Stalde, luffede Skure og deslige, der med Taget ikke ere over 8 Alen høie og intet Udsted indeholde, opføres af hvilket som helst Materiale, kun at de dækkes med et uantændeligt Materiale.

§ 86. Bygninger, der ere dækkede med Straa eller andet antændeligt Materiale, maae i Forstaderne (§ 2) kun opføres i 50 Alens Afstand fra andre Bygninger og fra anden Mands Grund.

§ 87. Vindmøller maae ikke opføres nærmere ved andre Bygninger eller anden Mands Grund end 30 Alen. Dog maa Møllehuset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en kortere Afstand end den ommeldte, kun at det i saa Fald ikke maa

indrettes til flere end en Familie. Stubmøller og lignende laastaaende Møller, saavel de nuværende som de fremtidige, skulle være omgivne af et Stafit eller andet forsvarligt Hegn udenom Vingelaget.

§ 88. Hvor de i §§ 86 - 87 omhandlede straatakte Bygninger og Vindmøller nu ere eller herefter blive opførte, maa paa samme Mand's Grund ingen anden Bygning opføres indenfor de i disse Paragrapher angivne Grændser; den samme Indstrankning vedbliver at hvile paa denne Grund, om den bliver deelt imellem flere Eiere, derimod skal Tilstedeværelsen af nogle af de i §§ 85-88 ommeldte Bygninger, der, forinden denne Lovs Emanation, ere opførte nærmere ved Naboen's Grund end ovenfor fastsat, ikke hindre denne i at bygge til Grændsen af sin Grund, naar dette ikke kommer i Strid med andre Bestemmelser i nærværende Lov.

§ 89. De i § 5 givne Regler om Hegn gjælde ikke for Forstæderne (§ 2), hvor det er overladt Enhver at indhegne sin Eigendom, saaledes som han finder for godt, og som han med sin Nabo kommer overeens om.

§ 90. Bygningshøiden beregnes i Forstæderne (§ 2) paa samme Maade som i selve Staden efter Bredden af den Vej, hvorved Bygningen ligger. Hvorledes denne skal maales, afgjøres, i Tilfælde af Meningsforskjellighed derom mellem Bygningsinspecteuren og den Byggende, af Brolægnings- og Veicommissionen.

§ 91. I Forstæderne (§ 2) maa ingen Bygning paabegyndes, forinden Kjøbenhavns Magistrat har meddeelt Resolution for, at Vandløbet er reguleret, og at der, om fornødent gjøres, er udlagt en Vej af tilstrækkelig Brede og i en hensigtsmæssig Retning ud til en tilstødende offentlig Vej, samt foreskrevet, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til Dverkhjører til denne Vej. Forinden Magistraten afgiver sin Bestemmelse, har den at indhente Erklæring fra Stadens Brolægnings- og Veicommission. Det Samme skal gjælde med Hensyn til de Bygninger, der opføres paa Stadens udenby's Grunde, udenfor den i § 2 nævnte Grændselinie. Den Anmeldelse, der saaledes stæer til Magistraten om et paatænt Bygningsforetagende paa Stadens Grund, gjør videre Anmeldelse for Ræmneren med Hensyn til Bygningens Opførelse overflødig.

XXXIV. Om Lovens Anvendelighed ved Om- og Tilbygninger.

§ 92. De i nærværende Lov indeholdte Forrifter skulle bringes til Udførelse ikke blot ved nye Bygningers Opførelse, men ogsaa ved Ombygning eller Tilbygning af ældre Bygninger, forsaavidt de derpaa ere anvendelige. Alle derom opstaaende Spørgsmaal afgjøres af Stadsbygmesteren og, forsaavidt den Byggende ikke dermed er tilfreds, af Bygningscommissionen som sidste Instants.

XXXV. Om Anmeldelse af Bygningsforetagender.

§ 93. Ingen ny Bygning i Kjøbenhavn eller dens Forstæder (§§ 1-2) maa opføres, eller nogen Forandring af Bygningen, som falder ind under denne Lovs Bestemmelser, foretages, forinden Saadant er anmeldt for vedkommende Bygningsinspecteur og Tilfælde dertil fra ham er erhvervet. Anmeldelsen skal ledsages af behørig Tegning og Forklaring i 2 Exemplarer over det tilfattede Arbejde samt i fornødent Fald af Attest fra Stadsconducteuren, at der fra hans Side Intet ved Bygningen er fundet at erindre, og fra Brolægningsinspecteuren i de Tilfælde, hvor Brolægningsvesenets Samtykke efter § 7 udkræves, ligesom der ved udenbys Bygninger skal medfølge den i § 91 befalede Resolution fra Kjøbenhavns Magistrat med Hensyn til Vandløb og Veianlag. Agtes Arbejdet paabegyndt strax efter Approbationen, skal dette udtrykkeligt bemærkes i Anmeldelsen. I modsat Fald bliver ny Anmeldelse herom at gjøre 2 Dage, før Arbejdet paabegyndes. Standses Arbejdet aldeles i 2 Maaned, skal der ligeledes stæe ny Anmeldelse 2 Dage, forinden det atter paabegyndes. Naar Arbejdet er færdigt, skal den Byggende erhverve Bygningsinspecteurens Attest om, at det er udført i Overensstemmelse med Bygningsloven, hvilken Attest erholdes hos Bygningscommissionens Kasserer, imod Erlæggelsen af den Betaling, der findes fastsat i den denne Lov vedhæftede Fortegnelse.

XXXVI. Om Bygningscommissionen, Stadsbygmesteren og Bygningsinspecteurerne.

§ 94. For Kjøbenhavn og dens Forstæder (§§ 1-2) skal der være en Bygningscommission, bestaaende af Politidirecteuren, Stadsbygmesteren, Brandmajoren, Stadsphysicus, to techniske Medlemmer (hvoriblandt mindst een Architect), som udnævnes af Justitsmini-

stieret paa 4 Aar, og et Medlem af Communalbestyrelsen, som denne selv dertil udnævner, ligeledes paa en Tid af 4 Aar. For denne Commission udfærdiges af Justitsministeriet en Instruction, indeholdende de nærmere Regler, som af den skulle iagttages i Forbindelse med nærværende Lovs Forrifter.

§ 95. Stadsbygmesteren, der udnævnes af Kongen, er Commissionens forretningsførende Medlem, og forbereder som saadan det Fornødne til Sagernes Behandling i Commissionen. Han fører Dvertilshn med det hele Bygningsvæsen, er Bygningsinspecteurernes nærmeste Foresatte, til hvem Enhver, der ikke er tilfreds med disses Beslutninger, har at henvende sig, og dispenserer fra Lovens Bestemmelser i de Tilfælde, hvor dette er ham overladt. Finder Nogen sig utilfreds med Stadsbygmesterens Afgjørelse, har han derom at henvende sig til Bygningscommissionen. For Stadsbygmesteren udfærdiges af Justitsministeriet en Instruction, hvori hans Forretninger og Pligter nærmere fastsættes.

§ 96. I Henseende til Tilshynet med Opførelsen af nye og Forandringer af ældre Bygninger inddeles Hovedstaden med Forstæder (§§ 1—2) i Districter, hvis Antal og Fordeling fastsættes af Communalbestyrelsen efter Indstilling af Bygningscommissionen. I hvert af disse Districter ansættes en Bygningsinspecteur. Disse Bygningsinspecteurer have, under Stadsbygmesterens Dvertilshn i Overensstemmelse med de i denne Lov indeholdte Bestemmelser og de nærmere Regler, som blive dem foreskrevne i en af Bygningscommissionen udfærdiget og af Justitsministeriet approberet Instrux, at vaage over de befalede Bygningsreglers Iagttagelse og Bygningslovens Overholdelse i det Hele. Bygningsinspecteurerne udnævnes af Justitsministeriet efter Forslag af Bygningscommissionen.

§ 97. Finder Bygningsinspecteuren den af den Byggende opfattede Bygnings- eller Forandringsplan (§ 93) overensstemmende med Bygningslovens Forrifter, meddeler han den fornødne Approbation paa samme. I modsat Fald gjør han den Byggende opmærksom paa de Forandringer, der maae foretages i Plan og Tegning, og, saafremt denne ikke hertil er villig, andrager han Sagen for Stadsbygmesteren. Under Arbeidets Udførelse har Bygningsinspecteuren at føre noiatigt Tilshn med, at den approberede Plan

og Tegning følges, og at Forrifterne i denne Lov nøie overholdes, Alt i Overensstemmelse med den ham meddelte Instrux.

XXXVII. Om Overtrædelse af Lovens Bestemmelser.

§ 98. Overtrædelse af de i §§ 3—4 givne Politiforrifter ansees, forsaavidt Handlingen ikke efter Lovgivningens øvrige Bestemmelser medfører højere Straf, med Bøder fra 2 til 20 Rd.

§ 99. Forsømmer Nogen at gjøre de i § 93 befalede Anmeldelser om Opførelsen af nye eller Forandring af ældre Bygninger m. m., skal han derfor bøde fra 10 til 100 Rd. Lige Straf skal den være udgivet, som tager en Bygning i Brug, eller benytter et udført Arbeide, uden forinden at have tilveiebragt den i saa Henseende befalede Attest.

§ 100. For andre Overtrædelse af denne Lovs Bestemmelser ansees den eller de Haandværksmestere, som have udført Arbeidet, med Bøder fra 20 til 200 Rd. Kan eller vil den Byggende ikke opgive disse, ansees han selv med samme Straf. Eieren skal derhos tilpligtes at rette det Lovstridige, ved enten at borttage eller forandre Arbeidet inden en vis bestemt Tid under Tvang af en tilstrækkelig daglig Mulct, indtil det efterkommes.

§ 101. Alle Bøder efter denne Lov tilfalde Staden Kjøbenhavns Fattigvæsen.

§ 102. Sager angaaende de Forseelser, for hvilke Straffen er fastsat i § 98, behandles ved Kjøbenhavns Criminal- og Politret.

§ 103. De i §§ 99—100 fastsatte Virkninger af de der omhandlede Overtrædelse af Bygningslovens Forrifter bestemmes af Bygningscommissionen ved Kjendelse. Rettergangsmaaden for denne Commission er summarisk, og forholdes der i Henseende til Sagernes Behandling og de affagte Kjendelsers Execution og Appel paa samme Maade, som for Kjøbenhavns Brandcommission er foreskrevet ved Forordningen af 1ste November 1805 §§ 131—133.

§ 104. Ligesom Stadsbygmesteren og Bygningsinspecteurerne blive at lønne af Stadens Kasse, saaledes afholdes alle Udgifter ved Bygningsfagers Behandling af denne Kasse. Derimod tilsthyder samme Betalingen for de offentlige Forretninger, som foresalde i Anledning af Bygningsfager, hvilke Gebyrer, der findes fastsatte i den denne Lov vedheftede Fortegnelse, indbetales til Bygningscommissionen, som for samme aflægger aarligt Regnskab til Communen.

XXXVIII. Om Ophævelsen af ældre Bestemmelser.

§ 105. Forordningen af 27de Februar 1863 om Kjøbenhavns Gader og Bygning, Pl. 14de Jan. 1779 om Maltkjøllers Indretning, Pl. 4de Decbr. 1793 om Uordeneres Forebyggelse ved Bygningers Opførelse i Henseende til Gadelinien, Pl. 4de Juli 1795 angaaende de Regler, som ved Bygningers Opførelse i Kjøbenhavn for Eftertiden blive at iagttage, Pl. 28de Juli 1795 angaaende Anvendelse af Pl. 4de Juli 1795 i Forstæderne, Pl. 9de Septbr. 1795 om Overtrædelse af Bygningsanordninger, Pl. 23de Septbr. 1795 om nærmere Bestemmelser ved nye Bygningers Opførelse, Pl. 1ste Marts 1796 om Straf for slet murede Gavl, Pl. 15de Marts 1796 om Bygningers Høide paa nyen Grund, Pl. 16de Marts 1796 om Muursteen paa Fladen paa Loftene at lægge, Trærender med Kobber, Bly, Blik at beklæde m. m., Pl. 20de Juli 1796 om Skorstenes Høide, Pl. 1ste August 1797 om Blændinger i Bygninger, der ingen Gjemmemgang tilføede, Pl. 2den Octbr. 1797 om Forbud mod Rønder uden Forskaling, Pl. 18de Juli 1799 angaaende visse Betingelser, under hvilke det tillades Huuseiere i Kjøbenhavn at foretage Forandringer med deres Bygninger, Pl. 17de Aug. 1803 om Forbud imod horizontale Skorstene, Pl. 5te Juli 1805 angaaende at Bygningerne i Forstæderne maae opføres af Bindingsværk, Pl. 2den Aug. 1808 angaaende at Dispensation fra Bygningsreglerne meddeles af Cancelliet, Pl. 12te April 1809 om Bygningsvæsenet i Kjøbenhavn og Stadsbygmesterens Betaling, Pl. 10de Juli 1809 angaaende at Stadsbygmesteren maa give skriftlig Approbation paa Bygningsforandringer, Pl. 11te Januar 1810 om Høiden af Bygninger i Gader under 18 Alens Brede, Pl. 8de Octbr. 1810 om flere Regler ved Bygningers Opførelse, Pl. 21de Mai 1811 om hvorvidt udbuede Binduer eller saakaldte Karnapper maae anbringes i Guse og Gaarde i Kjøbenhavn, Pl. 17de Juli 1811 om Kjælderhalse og fremspringende Trapper, Pl. 26de Febr. 1812 om Bygninger i Forstæderne, Pl. 2den April 1813 angaaende Anmeldelse for Stadsbygmesteren om Trappers og Kjælderhalses Indrykning, Pl. 28de April 1813 om Anmeldelse af udbvendigt Arbeide for Stadsbygmesteren, Pl. 25de Marts 1814 om Buers Indretning under

nye Bygninger til Vandrenders Indlæggelse, Pl. 17de Octbr. 1817 om at Bygninger paa Staden Grund udenfor Portene ei maae opføres, før Grunden er paavist af Kammeren m. m., Pl. 24de Septbr. 1819 om Forbud imod Kofstalde ud til Gaden, Lov 19de Marts 1854 indeholdende nogle Bestemmelser i Henseende til Bygninger, der opføres i Staden Kjøbenhavn eller dens nærmeste Omegn, §§ 1 og 2, ligesom alle andre ældre Lovbestemmelser, der ere i Strid med nærværende Lov, sættes, forsaavidt de endnu ere gjældende, ud af Kraft, hvilket ogsaa gjælder om de Bestemmelser i Forordningen angaaende Brandvæsenet i Kjøbenhavn af 1ste Novbr. 1805, navnlig den sammedes Capitel I, der ikke ere forenelige med nærværende Lov.

XXXIX. Om Tidspunctet, da Loven træder i Kraft.

§ 106. Denne Lov træder i Kraft den 1ste Mai 1856. Forsaavidt Approbation maatte være meddeelt paa paataente Bygningsforetagender, der staae i Strid med forestaaende Bestemmelser, taber saadan Approbation sin Gyldighed, hvis Bygningsforetagendet ikke paaabegyndes inden Forløb af en Maaned fra denne Lovs Datum.

Forteegnelse

over

de Gebyrer, der skulle erlægges til Stadens Kasse i Anledning af Bygningsforetagender.

Ved Forandring af en Etages Indre eller Udforelsen af mindre Bygningsarbeider, saasom Anbringelsen af nye eller Forandring af ældre Tidsstæder, Taggavste, Voutingsvædner, Latrinindretninger og lignende Arbeider, erlægges 4 Rd.

Betalingen bliver den samme, om ogsaa flere af disse Arbeider udføres i samme Bygning, naar det stæer samtidigen.

For Opførelsen af en Een=Etages Bygning eller for Paaførelsen af en Etage paa en Bygning erlægges 10 Rd.

For Opførelsen af en To=Etages Bygning eller for Paaførelsen af 2 Etager paa en Bygning erlægges 15 Rd.

For hver Etage, som kommer til, erlægges endvidere 5 Rd.

Kjælderen regnes altid for en Etage, uden Hensyn til om den er indrettet til Beboelse eller ikke.

Denne Betaling erlægges, naar Arbeidet er udført, og af Bygningsinspæctoren fundet forpærligt. Indbetalingen stæer til Bygningscommissionens Kasseferer, af hvem den Byggende da erholder udeliveret den af Bygningsinspæctoren udfærdigede Attest eller Arbeidets Fuldførelse, hvorpaa denne har anført Beløbet af Gebyrerne, forsynet med behørig Dwittering.

Bygningslov for Kjøbenhavn og dens Forstæder.

Sagregister.

	§§		§§
A.		Bygnings=Façaders Farve	63.
Kabninger til Naboens		Bygnings=Commissionen	6-7-
Eiendom.....	80.	20-26-34-35-38-39-	
Aflob	67-81.	40-41-43-44-45-58-	
Afstivninger	4.	59-60-64-69-73-74-	
Altaner	8-45.	80-92-94-95-103.	
Anmeldelse for Bygnings=		Bygningsinspecteurer	48-79-
inspecteuren	93-99.	82-93-95-96-97-104.	
Approbation af denne	97.	Boder	101.
— af Stadsbyg=		Boinger paa Skorstensrør	53.
mesteren	19-21-59.		
Asphalt til Tage	40.	C.	
Attest fra Brolægningssin=		Citabellet Frederikshavn ..	1.
specteuren	93.	Communalbestyrelsen ..	26-27.
— fra Bygningsinspecteuren	93.		
— fra Stadsconducteuren.	93.	D.	
B.		Dampbranderier	58.
Baad	8.	Demarcationslinie.....	2.
Bagerovne	60.	Dispensationer:	
Bagnure	12.	af Bygningscommissionen	6-
Beboelsesleiligheder i Kjal=		7-34-39-41-44-45.	
dere	68-69.	— af Justitsministeriet ..	83.
— i Stueetager	71.	— af Stadsbygmesteren ..	13.
— paa Loftet	70.	Dragere	35.
Beboesfestilladelse	82.	Døre	8.
Beklædning af Træ	45.	E.	
Bindingsværk	45-84.	Endemure	12.
Bjælker	14-15-35.	Etagers Høide	71-78.
Bjælkelag	16.	Expropriation	27.
Bjælkeantere	15.		
Blandinger	12-13.	F.	
Brandgavl	35-39.	Fabriker	58.
Brolægning=Commis=		Farve	63.
sionen	90-91.	Forlystelseslocaler	20-34.
Brolægning af Gaardspladje	67.	Formure	11.
Bruggerier	19-58.	Forstædernes Udstrækning	2.
Branderier	19.	— Modificationer for dem	84-91.
Bygningers Høide	28-30-32-	Fremspring	8.
84-90.		Fundament for Bygninger	9.
Bygnings=Districter	96.	— for Skorstene ..	48.

	§§		§§
G.		Latrinbuse	45-74.
Gaardskrum	5-65-67.	Leer	22.
Gader	25-27-30.	Leerlag	16.
Gavle	13.	Lofter af Papir og Lærred	62.
Gesimser	8-41.	Luger	43.
Gjemme gange	64.	Løbebroer	4.
Gjemmetjorsler	64.	M.	
Gjødning=gruber	76.	Muurmaterialer	22.
Glas	63.	Muurtykkelser	11-13.
Grise	59.	Mure, udvendige	10.
Grunde	2.	Muurlægter	35.
Grundmuur	10.	Muursten	21-23.
		Møller	87-88.
H.		N.	
Galutage	31.	Naboforhold ..	5-37-79-81.
Gaver	5.	Nyholm	1.
Hegn	5-29-89.	O.	
Hefestalde	75.	Ombygninger	92.
Hjørnebygninger	6.	Ophævelse af ældre Be=	
		stemmelser	105.
I.		Overtjorsler	91.
Ildstæder	55-56-58.	Overtredelser af Loven:	
Indtjorsler	64.	Behandlingsmaaden	102-103.
Indstud	16-19.	Straffebestemmelser.	98-110.
Jerndøre i Gavle	28.	P.	
Jernbøsninger	52.	Pakbuse	19.
Jernfarme	28.	Piller	13.
Justitsministeriet	27-83.	Pladse	29.
		Porte	8.
K.		Q.	
Kaffelovne	57.	Qviste	29-33.
Kaffelovnsrør	52.	R.	
Kaminer	57.	Rendestene	72.
Karnapper	8.	Rensedøre	46.
Kirker	8-20-34.	Reparationer	3-14.
Kjældervinduer	7-8-69.	Retirader	73.
Kjældermedgange	7.	Rettergang=maade	103.
Kjøkkenildsteder	54.	Rafværk paa Trapper	42.
Kjøkkenrender	77.	Røgfang	54.
Kjøkkenvaskte	77.	S.	
Kjoller	59.	Sikkerum	18.
Kogeindretninger	56.	Skorstensantere	55.
Kostalde	75.	Skorstensrør ..	46-47-48-
Kreaturgjødning	76.	49-50-51-52-53.	
		Skræbrædt paa Luger	43.
L.			
Laboratorier	19.		
Latriner	73-74.		

	§§
Sfure.....	45—85.
Sluuke.....	56.
Smedejern.....	21.
Snoreapparater.....	50.
Spjæld.....	57.
Stadsbygmesteren 13—19—21— 79—80—92—95—104.	
Stalbe.....	11—75—85.
Stilladser.....	4.
Stole til Skorstensrør.....	49.
Straatag.....	86—88.
Støbejern.....	21.
Sæbegruus.....	22.
Sæbesyderier.....	57.
Svaler.....	45.

Z.

Zage.....	17.
Zagdrupp.....	81.
Zagbeldning.....	31—34.
Zagmateriale.....	40.
Zagqviste.....	29—33.
Zagrender.....	41—66.
Zheatre.....	8—20—34.
Zilbygning.....	92.
Zorve.....	29.
Zrapper.....	44—45.
Zraaltaner.....	45.

	§§
Zrægestimser.....	41.
Zræluger.....	43.
Zræpiller.....	45.
Zræsfure.....	45.
Zræsfvaler.....	45.
Zræsvært til udvendige Vægge	45.
Zørrestuer.....	61.

II.

Udenbyses Grund.....	2.
Udhuse.....	11—85.
Udledninger.....	8.
Udleggere.....	42.
Udstillingslocaler.....	20—34.
Udvidelse af Loven.....	2.
Understøtninger.....	14.

B.

Badsferhuse.....	11.
Bandafløb.....	91.
Bandlebninger.....	24.
Banger.....	44.
Beie, udenbyses.....	27.
Beicommisjonen.....	90—91.
Binduer i Formure.....	12.
— i Gaarde.....	13—35.
— i Kældere.....	69—78.
— udbuede.....	8.
— i Stueetager.....	8.

Bygningslov

for

Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark,

fastsættet af Hs. Majestæt Kongen den 30te December 1858.

Forsynet med et Sagregister.

§ 1. Nærværende Lov gjælder ikke alene for selve Kjøbstæderne, men ogsaa for de Bygninger, der opføres paa Kjøbstadens Grund indenfor en Grændse, der efter Communalbestyrelsens Forslag bestemmes af Justitsministeriet.

Hvor en til en Landjurisdiction hørende Grund enten er indsluttet af bebygget Kjøbstadgrund, eller strækker sig ind i samme, eller de paa samme værende Bygninger danne en saadan Fortsættelse af selve Kjøbstaden, at de for denne givne Forrifter findes derpaa at burde anvendes, kan Justitsministeriet udvide Lovens Omraade til en i Henhold hertil bestemt Deel af Landjurisdictionens Grund efter Indstillinger af Communalbestyrelsen og vedkommende Sogneforstanderskab.

§ 2. Ingen ny Gade maa anlægges med en Brede af mindre end 16 Alen; dog kan Amtet, forsaavidt alt bestaaende Bygninger maatte gjøre det nødvendigt, tilstede en Undtagelse fra denne Bestemmelse.

Naar Communalbestyrelsen anseer det nødvendigt, at en allerede anlagt Gade gives en større Brede, skal Enhver, som opfører nogen ny Bygning til Gaden, hvad enten dette skeer paa en hidtil ubebygget Grund eller istedetfor en ældre nedbrudt eller nedbrændt Bygning, eller

som eier nogen ubebygget, til Gaden stødende Plads, være pligtig at afstaae saa meget af sin Grund til Gaden, som anses fornødent til at give samme den behørig Brede, imod Erstatning af Kjøbstadens Kasse efter uvillige Mands Skjon. Foretrækker Eieren at afstaae hele den omhandlede Eiendom fremfor en saadan Deel deraf, er Communen pligtig at overtage samme imod at give Erstatning derfor efter Taxation; og er han i saa Fald, hvis den tidligere Bygning er nedbrændt, berettiget til at anvende Assurancesummen til Opførelse af Bygninger paa et andet Sted af Byens Grund. Communalbestyrelsen kan ogsaa fordre Expropriation af Bygninger i det nævnte Tiemed mod Erstatning efter de almindelige Regler om Afstaaelse af Eiendom til offentlig Brug; dog skal det naae Vedkommende frit at begjære Spørgsmaalet om Afstaaelsens Nødvendighed undergivet Justitsministeriets Afgjørelse.

§ 3. Hjørnebygninger skulle have afbrudte Hjørner af idetmindste 3 Alens Brede med lige store Vinkler med Sidefladerne; dog kunne Hjørnerne ogsaa afrundes, men i saa Fald maa Buen ikke springe mere end 12 Tommer ud fra den ovenfor bestemte Linie. Hvor de locale Forhold ikke fordre Sagttagelse af denne Forskrift, eller Stilen i Bygningens Ydre taler derfor, kan vedkommende Bygningscommission tilstaae Dispensation fra samme.

§ 4. Ved nye Bygninger eller ved saadan Ombygning af ældre, som dermed (efter § 32) skal sættes i Klasse, maae Kjældermedgange og udvendige Trapper ikke gives længere Fremspring fra Gudslinien end 18 Tommer, og dette kun under Forudsætning af, at Pasagen paa Fortouget ud for Nedgangen eller Trappen er mindst 1½ Alen bred. Trapperne skulle derhos gives afrundede Hjørner. De nuværende Kjældermedgange og udvendige Trapper maae ikke forstørres, medmindre Fortougets Omlægning skal ved Terrainets Forhold eller Sænkning gjøre dette nødvendigt, og skulle borttages eller indskrænkes, naar Communalbestyrelsen finder dem farlige for den almindelige Færdsel, dog mod Erstatning efter uvillige Mands Skjon. Spørgsmaalet om Borttagelsens eller Indskrænkningens Nødvendighed kan altid begjæres indfattet til Justitsministeriets Afgjørelse.

§ 5. Ligesom Karnapper og udbuede Vinduer for Fremtiden ikke maae anbringes udover Gaden, saaledes skal dette ogsaa gjælde

om andre Fremspring paa Bygninger, der ikke ere anbragte i en Høide af mindst 3½ Alen fra Fortouget.

Porte, Døre eller Vinduer maae kun indrettes til at aabnes udad, naar de, selv efterat være aabne, lade en Passage af 1½ Alen fri paa Fortouget, eller naar Vinduerne ere anbragte i en Høide af 3½ Alen.

§ 6. Alle udvendige Mure, som vende ud mod Gade eller Torv, eller som ere nærmere ved anden Mands Grund end 10 Alen, skulle herefter opføres af Grundmure; dog maae Bygninger paa een Etage eller een Stages Paabygning paa ældre Bygninger udføres af Muur- og Bindingsværk.

Udhuse, Stalde, lukkede Skuur og deslige kunne opføres af hvilket som helst Materiale, naar de, foruden at være forsynede med brandsrit Tag, ere fjernede 10 Alen fra anden Mands Grund, ikke ere over 6 Alen til Taget, og de derhos ikke indeholde noget Ildsted. Nabne Skuur, som hvile paa Trappiller, og Latrinhuse, der ikke ere over 4½ Alen høie, skulle dog ikke være underkastede ovennævnte Indskrænkninger.

§ 7. Bygninger, som opføres af Grundmure, skulle, naar de kun ere een Etage høie, have en Muurtykkelse af mindst een Steen. I grundmurede Bygninger paa flere Etager skal den øverste Etage have en Muurtykkelse af mindst een Steen, og for hver af de nedenfor liggende Etager forøges Muurtykkelsen med en halv Steen. Som en Etage betragtes enhver Kjælder, som er 2 Alen høi over Jordsmonnet, og enhver med grundmuret Dvæst forsynet Tagleilighed.

Med Hensyn til de i denne Lov fastsatte Muurtykkelser er en Muursteen steds regnet at have en Længde af 8½ Tomme.

§ 8. Enhver ny Gavlf, der adskiller en Bygning fra Naboeiendommen, skal være en Brandgavl. En Brandgavl skal være af Grundmure af mindst een Stens Tykkelse og, naar Afstanden til den nærmeste Bygning ikke er større end 5 Alen, rakte 6 Tommer op over Taget. Ingen Træger eller andet Træverk maa lægges dybere ind i en Brandgavl end Murens halve Tykkelse, og maa der i samme kun anbringes Vinduer eller andre Abninger, naar Bygningscommissionen dertil meddeler Tilladelse.

Hvor der endnu findes Gavle af Fjæl eller andet brændbart

Materiale, kunne disse fremdeles vedligeholdes og med Bygnings-commissionens Tilladelse udbedres, dog ikke ud over et Lidsrum af 10 Aar.

I en Bygnings Ydermure maa der kun anbringes Vinduer, naar de ere fjernede mindst 1 Alen fra Naboeiendommens Skjel.

§ 9. Ingen Bygning maa deles i flere særskilte Eiendomme, medmindre disse adskilles ved en Brandgavl.

En Brandgavl kan være fælles for to til hinanden stødende Eiendomme, naar den, foruden at opfylde de i § 8 fastsatte Betingelser, er forsvarligen forbunden med begge Bygninger, og der ved thinglæste Declarationer er erhvervet Sikkerhed for, at den ikke kan borttages af nogen af Eierne, saalange en af Bygningerne endnu staaer.

Naar sammenstødende Bygninger ønskes satte i en midlertidig Forbindelse med hverandre, kan Bygningscommissionen give Tilladelse dertil. Ere Bygningerne adskilte ved Brandgavl, skal i saa Fald deri anbringes Jernfarm med Jerndøre til begge Sider, som maae slutte tæt i Karmen, og have mindst en Afstand af 9 Tommer fra hverandre.

Ved Omdannelsen af 2 eller flere Bygninger til een kunne de Brandgavle, der adskille disse, af Bygningscommissionen tillades borttagne.

§ 10. Ingen Bygning, som vender umiddelbart ud mod Gaden, maa gives en større Høide end Gadens Brede med Tillæg af en Fjerdedeel, Høiden maalt paa Midten af Bygningen fra Fortouget indtil Overkanten af Bjælkelaget, hvorfra Taget bliver at regne (jfr. dog § 11). Ved Bygninger, der ikke vende umiddelbart ud mod Gaden, bliver det mellemiggende bebyggede eller ubebyggede Rum at tillægge Gadens Brede ved Bestemmelsen af den forholdsmaessige Høide, hvortil der kan bygges.

Ingen Bygning maa have en større Høide til Bjælkernes Overkant end 25 Alen, selv om den opføres paa Torve og aabne Pladse eller i Gader af over 20 Alens Brede (jfr. dog § 11); Dviste til Barers Opheisning, der kun have den dertil fornødne Størrelse, maae dog overalt opføres over den normerede Høide.

Gadebredden udfor en Bygning maales efter den Linie, som, dragen fra Midten af Bygningen, danner samme Vinkel med Gadens

to Sider paa dette Sted. Ved Hjørnebygninger regnes Høiden efter den Gades Brede, hvortil de have den længste Side, og, naar de have en lige lang Facade ud til to Gader af forskjellig Brede, be- regnes Høiden efter den bredeste af disse.

Den Omstændighed, at en Gade støder Iodret*) mod en Bygning, berettiger ikke til at opføre denne høiere end ellers efter Bredden af den Gade, hvori den ligger.

§ 11. Intet Tag eller nogen Deel af samme maa danne en større Vinkel med Horizontalplanen end 50 Grader. Nygningen af Halvtage maa i intet Tilfælde ligge mere end 8 Alen over Facadehøiden.

Naar et Tag gives en mindre Reisning, end det isølge denne § maa have, kunne de i § 10 fastsatte Bygningshøider forøges med Halvdelen af den Størrelse, som Tagrygningen derved kommer til at ligge lavere.

§ 12. Alle Tage skulle være dækkede med uantændeligt Materiale, og hvor det Modsatte endnu maatte finde Sted paa ældre Bygninger eller Skuur, skulle disse Tage inden Forløbet af 5 Aar forandres i Overensstemmelse hermed. Med Hensyn til Kjøbstæderne paa Bornholm har det dog sit Forblivende ved de derom i den allerhøieste Resolution af 6te August 1834 givne Regler. Forsaaavidt Nogen vil benytte Asphalt til Tagbedækning, forholdes dermed efter Placat af 29de Januar 1845.

§ 13. Tagrender af Træ, saavel til Gade som til Gaard, maae for Fremtiden ikke anbringes eller fornøes.

Indenfor en Afstand af 10 Alen fra anden Mands Grund skulle udvendige Gesimsfer af Træ, som fremtidig anbringes paa grundmurede Bygninger, enten røres og gibses eller dækkes med andet usforbrændeligt Materiale. Paa Bygninger af Muur- og Bindingsværk er det tilladt at anbringe Trægesimsfer eller Sugskjel, naar Taget overskyder samme; dog at Taggesimsfen, naar den anbringes aaben, for som Rende at modtage Vandløbet fra Taget, indvendig beklædes med uantændeligt Materiale.

§ 14. I enhver ny Bygning, der foruden Kjælder har meer end een til Beboelse indrettet Etage, og hvis bebyggede Grundflade udgjør

*) vinkelret?

over 300 □ Alen, skulle anbringes to Trapper, hvis Brede imellem Bangerne skal være for den ene mindst 1 Alen 9 Tommer, og for den anden mindst 1 Alen 3 Tommer, og skal den Gang, der forbinder den større Trappe med Gade eller Gaard, have en Brede af mindst 2 Alen. Disse Trapper skulle indrettes saaledes, at der i hver Etage er Forbindelse imellem dem.

§ 15. Skorsteensrør, der tjene til Afledning af Røg fra Kjøkken-ildsteder, Kaffelovne og Kaminer, skulle, naar de ved Mensningen maae passeres af Skorstensfejeren, være overalt af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Grundmuur og have et indvendigt Gjennemsnit af 18 Tommer i Kvadrat, eller af respective 16 Tommer og 20 Tommer, naar en rectangulair Form foretraktes, samt være forsynede med en i enhver Henseende forsvarlig Mensedør af samme Pysning.

Naar Røret passerer igennem Bjælkelaget og Forkalingen, skal dets indvendige Side holdes mindst $8\frac{1}{2}$ Tomme fjernet fra alt Tommerværk, ligesom et saadant Rør ikke maa paneles, forskales eller gives Betræk paa Blindlister.

Røret maa være opført enten fra Grunden af eller hvile paa en Hvelving mellem to Grundmure, og i intet Tilfælde kunne komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udkrage disse Rør fra en Grundmuur, naar denne af Bygningscommissionen erkjendes stærk nok dertil.

Naar Rørene trækkes i en skraa Retning, skulle deres verticale Sider være understøttede af en Stol, forsynet med en tør Muursteen paa Fladen mellem Stolen og Røret; dog maa den skraae Retning ikke danne en mindre Vinkel end 45 Grader med Horisonten.

Istedetfor de ovenfor omhandlede Skorsteensrør skal det være tilladt ogsaa at benytte snevne Rør, der renses med Snoreapparater. Det overlades iøvrigt Justitsministeriet at give de nærmere Forskrifter angaaende disses Indretning.

Alle Skorsteensrør skulle være opførte mindst $1\frac{1}{4}$ Alen over Taget.

§ 16. Alle større Ildsteder, saasom i Branderier, Bryggerier, Sæbespinderier og Fabriker, skulle, forsaavidt deres Røgmasse er saa stor, at den af Bygningscommissionen antages at ville blive til Besvær for de tilgrændsende Ejenomme, have Skorsten af en Høide af mindst 25 Alen over Jordfladen, hvorhos Skorstenen her gives

en forholdsmaessig Vidde og Muurtykkelse, samt opføres lodret uden at trækkes i Vinkel paa Stel.

§ 17. Stunke eller aabne Ildsteder, anlagte paa Bjælkelag, forbydes aldeles. Luffede Ildsteder, eller de saakaldte Kogeindretninger, kunne anlægges paa Bjælker, naar der gives dem et Underlag af et dobbelt Lag Muursteen, lagte i Forbandt paa Fladen og indfattet i Jernramme, eller af anden ligesaa betryggende Bestaandhed.

§ 18. Alle Kjøller skulle være af Grundmuur rundt om, mindst een Sten tyk, og hvalvede. Griben skal overalt være af samme Tykkelse, og Kjøllen være forsynet med Sten- eller Metalslager, saa at Alt i, ved eller omkring Kjøllen bliver af Muur eller Metal.

Gamle uhvalvede Kjøller maae sikkes derved, at der uden omkring Griben i nogle Tommers Afstand anbringes en Skjerm af Jernplader, 1 à $1\frac{1}{2}$ Alen høi, samt imellem Griben og Flagerne et Hængetag af Jernplader, som gives et Forspring af 10 Tommer over Skjermen, eller ved anden lige saa betryggende Foranstaltning.

Nye Bagerovne skulle altid forsynes med dobbelte Hvalvinger.

§ 19. Loftet maae ikke bestaae af Papir eller Lærred, udspændt under eller imellem Bjælkerne.

§ 20. Ved nye Bygningers Opførelse er den Byggende pligtig at underkaste sig de Regler, som Vandledningens henfigtsvarende Andringelse gjør fornødne.

Engen ny Bygning maa paabegyndes, forinden Bygningscommissionen har erklæret, at Vandlobet er reguleret, og at der, hvor det behøves, er ndlagt en Vej eller Gade af tilstrækkelig Brede, og i en, ikke blot med Hensyn til den omspurgte Bygning, men ogsaa med Hensyn til det hele bestaaende eller vedtagne System af Gader og Veie, hensigtsmaessig Retning ud til en tilstødende offentlig Vej, samt forekrevet, hvorledes der skal forholde sig med Dverfjorsler til denne Vej.

§ 21. Det til et Vaaningshus hørende ubebyggede Areal maa i intet Tilfælde være mindre end det bebyggede, og enhver Gaard, ud til hvilken der anbringes Vinduer fra Værelser eller Kjøkkener, og som til alle Sider er eller ved Tilbygning, være sig af Eieren eller Naboerne, kan blive indestuet af Bygninger, skal idetmindste indeholde 100 Kvadrat Alen ubebygget Areal, og maa ikke i nogen

Retning have en mindre Udstrækning end 4 Alen. 3 Bygninger, som indrettes til Beboelse i flere end 2 Etager, blive de Arealer, som ifølge foranstaaende Forskrift skulle være ubebyggede, at forøge med $\frac{1}{6}$ for enhver Etage, som Bygningen indeholder mere end for- anført. Hvor ved nuværende Bygninger det ubebyggede Areal eller Gaardspladsen allerede er indskrænket til et mindre Areal, end an- ført, maa Bygningen ikke forhøies — hverken ved Paabygning eller Ombygning — ei heller det ubebyggede Areal formindskes, undtagen i det Tilfælde, hvor en Deel af samme (efter § 2) afgives til det Offentlige.

§ 22. Enhver Gaardsplads, ogsaa til de nuværende Eien- domme, skal være forsynet med Brolægning idetmindste i en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Alen fra alle Bygninger, og saaledes indrettet, at Vandet fra Gaarden, Posten, Kjøkkenet, og Tagrenderne har behørigt Aflob, hvilken Forandring skal være udført inden 1 Aar efter Lovens Ud- givelse.

§ 23. Enhver Bygning, som fremtidig opføres, skal til Gaden forsynes med Tagrender med nedløbende Rør.

§ 24. Ingen til Beboelse eller andet stadigt Ophold bestemt Kjælder maa anbringes, forinden der er sørget for, at Grundvandet erhoder tilbørligt Aflob. Enhver saadan Kjælder skal idetmindste have to Alens Høide over Jordsmønnen og indrettes saaledes, at Lys og Luft erholve tilbørlig Afgang til samme.

§ 25. Beboelsesleiligheder maae ikke indrettes paa Loftet, med- mindre der findes Panel mod Tagtraaningene og Vinduer, der kunne give tilstrækkelig Lysning og Luft i Lokalet.

§ 26. Enhver Stueetage, som for Fremtiden indrettes til Be- boelse, skal, naar der ikke under samme findes Kjælder, have sit Gulv havet idetmindste 6 Tommer over Brolægningens Overflade. I enhver ny Bygnings Fundamentmure skal der 6 Tommer over Jorden anbringes et Lag af Tjærepap, Mastixpapir, Skifer, Glas eller andet for Fugtigheden uigjennemtrængeligt Materiale.

§ 27. Ved enhver Bygning skal der være de fornødne Latriner. Ligeom disse for Fremtiden ikke maae anbringes under Beboelses- leiligheder eller Trapper, saaledes maae Retirader med Udløbsrender til Latrinergruber eller Tønder kun anbringes i Bygningernes Etager

under Sagtagelse af de Forskrifter, som Bygningscommissionen finder det nødvendigt at foreskrive. Ethvert nyt Latrinhuus skal være fjernet 3 Alen fra Post eller Brønd.

§ 28. Ingen Svinesji, Kofald o. s. v. maa anlægges under Beboelsesleiligheder; Gruber, som i Fremtiden indrettes til Op- tagelse af Kreaturgjødning, skulle være fjernede mindst 3 Alen fra Post eller Brønd.

§ 29. Ingen Beboelsesleilighed maa være under $3\frac{1}{2}$ Alens Høide, denne regnet fra Gulv til Loft.

§ 30. Vindmøller maae ikke opføres nærmere ved andre Byg- ninger eller anden Mands Grund end 30 Alen. Dog maa Mølle- huset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en fortere Afstand end den ovenmeldte. Stubmøller og lignende lavt- staaende Møller, saavel de nuværende, som de fremtidige, skulle om- gives af et Stakit eller andet forsvartligt Hegn udenom Vingeflaget.

§ 31. Ingen Bygningside, der vender imod Gaden eller imod anden Mands Grund, maa anstryges med hvid Farve. Stødt Glas maa aldeles ikke bruges ved Bygningers Afspudning.

§ 32. De i nærværende Lov indeholdte Forskrifter skulle bringes til Udførelse ikke blot ved nye Bygningers Opførelse, men ogsaa ved Ombygning af eller Tilbygning til ældre Bygninger, forsaavidt de derpaa ere anvendelige. Alle herom opstaaede Spørgsmaal afgjøres af Bygningscommissionen, og, forsaavidt den Byggende ikke dermed er tilfreds, af Justitsministeriet.

§ 33. Den ved Forordningen af 6te April 1832 for hver Kjøbstad indførte Bygningscommission skal føre det ved nærværende Lov foreskrevne Tilsyn indenfor det Omraade, hvorfor Loven (ifølge § 1) gælder. Ingen ny Bygning maa derpaa opføres eller nogen Forandring af Bygningen, som falder ind under denne Lovs Be- stemmelser, foretages, forinden Saadant er anmeldt for Bygnings- commissionen og sammes Tilladelse dertil er erhvervet. Anmeldelsen om en Bygning skal ledsages af et Grundrids over det tilsigtede Arbejde. Naar Arbejdet er færdigt, skal den Byggende, forinden samme tages i Brug, erhverve Bygningscommissionens Attest om, at det er udført i Overensstemmelse med Byggeoven.

§ 34. Bygningscommissionen skal nærmest vaage over, at de i

nærværende Lov giøve særlige Bestemmelser opfyldes. Skulde den imidlertid i Tilfælde, for hvilke der ikke indeholdes bestemte Regler i Loven, finde, at der ved nogen Bygning — navnlig saadanne, som ere bestemte til i store Rum at samle en betydelig Menneftmasse — bruges en uforsvarlig Byggemaade eller upaalidelige Materialier, eller skulde den — navnlig i Bygninger, som efter deres Bestemmelse forudsætte en stærk Anvendelse af Ild — støde paa nogen Indretning, som den finder aabenbar brandfarlig, da skal den derom advare den Paagjældende. Hvis denne da ikke selv retter den paaundede Feil, skal Bygningscommissionen gjøre skriftlig Indsigelse mod Arbejdets Fortsættelse, ledsaget af en muligt nøie Betegnelse af, hvori Udsættelsen bestaaer, og bliver det da den Byggenes Ege, hvis han ikke vil underkaste sig den stillede Fordring, at indbringe Sagen til Justitsministeriets Afgjørelse.

§ 35. Med Justitsministeriets Samtykke kan Communalbestyrelsen beslutte Ansættelsen af en Bygningsinspecteur, som da indtræder som Medlem i Bygningscommissionen. Ved en af Communalbestyrelsen affattet, af Justitsministeriet stadfæstet Vedtægt, som bliver at thinglase, fastsættes det, i hvilke Tilfælde Bygningsinspecteuren skal træde i Bygningscommissionens Sted, hvilken Løn han skal opbevare af Stadens Kæmmerkasse, og hvilken Betaling der for de enkelte Forretninger skal af Vedkommende erlægges til ham eller til Kæmmerkassen. Bygningsinspecteuren vælges af Communalbestyrelsen paa Justitsministeriets Approbation.

§ 36. Forsømmer Nogen at gjøre den i § 33 befalede Anmeldelse om Opførelsen af nye eller Forandring af ældre Bygninger, skal han derfor bøde fra 1 til 20 Rd. Lige Straf skal den være undergivet, som tager en Bygning i Brug, eller benytter et udført Arbejde, uden forinden at have tilveiebragt den i saa Henseende befalede Attest, eller som overtræder et af Bygningscommissionen overensstemmende med § 34 nedlagt Forbud.

For andre Overtrædelser af denne Lovs Bestemmelser ansees den eller de Haandværkere, som have besørget Arbejdet udført, med Bøder fra 5 til 100 Rd. Kan eller vil den Byggende ikke opgive disse, ansees han selv med samme Straf. Eieren skal derhos tilpligtes at rette det Lovstridige, ved enten at borttage eller forandre Arbejdet

inden en vis bestemt Tid under Lvang af en tilstræffelig daglig Mulet, indtil det efterkommes, medmindre Justitsministeriet meddeler Samtykke til, at Sagen kan frasælbes mod at den paa anden Maade afgjøres efter et af den Skyldige tilbudt Forlig.

§ 37. Sager angaaende Forseelser mod denne Lov behandles ved vedkommende Politiret.

Alle Bøder efter denne Lov tilfalde vedkommende Fattigtaske.

§ 38. Denne Lov træder i Kraft den 1ste Juli 1859. Forjaaviddt Approbation maatte være meddeelt paa paatænkte Bygningsarbejder, der staae i Strid med foranstaaende Bestemmelser, taber saadan Approbation sin Gyldighed, hvis Bygningsforetaget ikke paabegyndes inden Forløb af 3 Maanedes fra denne Lovs Datum.

§ 39. Hvor enkelte af denne Lovs Bestemmelser efter de bestaaende Forhold ikke passende kunne anvendes paa visse af Landets Kjøbstæder, kan Justitsministeriet, efter Andragende af vedkommende Communalbestyrelse, indtil videre fritage disse for samme.

Saa kan det nævnte Ministerium ogsaa, hvis særdeles vægtige Grunde tale derfor, i enkelte Tilfælde efter Indstilling af Communalbestyrelsen tillade en Afvigelse fra Lovens Bestemmelser.

§ 40. Finder nogen Kjøbstads Communalbestyrelse yderligere Forordninger nødvendige for at fuldstandiggjøre nærværende Lovs Bestemmelser, kunne saadanne optages i en Bygningsvedtægt, der affattes af Communalbestyrelsen efter Bygningscommissionens Forslag og approberes af Justitsministeriet. En saadan Vedtægt, der vil være at thinglase, bliver gjældende for det Omraade, der falder ind under nærværende Byggelov.

§ 41. For den Deel af Kjøbstadens Grund, som efter § 1 ikke er indbragen under nærværende Lov, skulle de for Landbygninger gjældende Bestemmelser komme til Udvævelse. Dog skulle de i nærværende Lovs § 20 indeholdte Forordninger ogsaa derpaa finde Anvendelse.

§ 42. Forjaaviddt der ved nærværende Lovs Bestemmelser er tillagt Communalbestyrelsen nogen Virksomhed, vil Sagen være at behandle paa den i Forordningen af 24de October 1837 § 17 foreskrevne Maade.

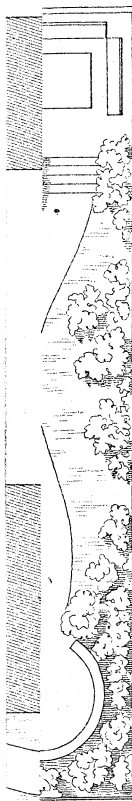
Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark.

Sagregister.

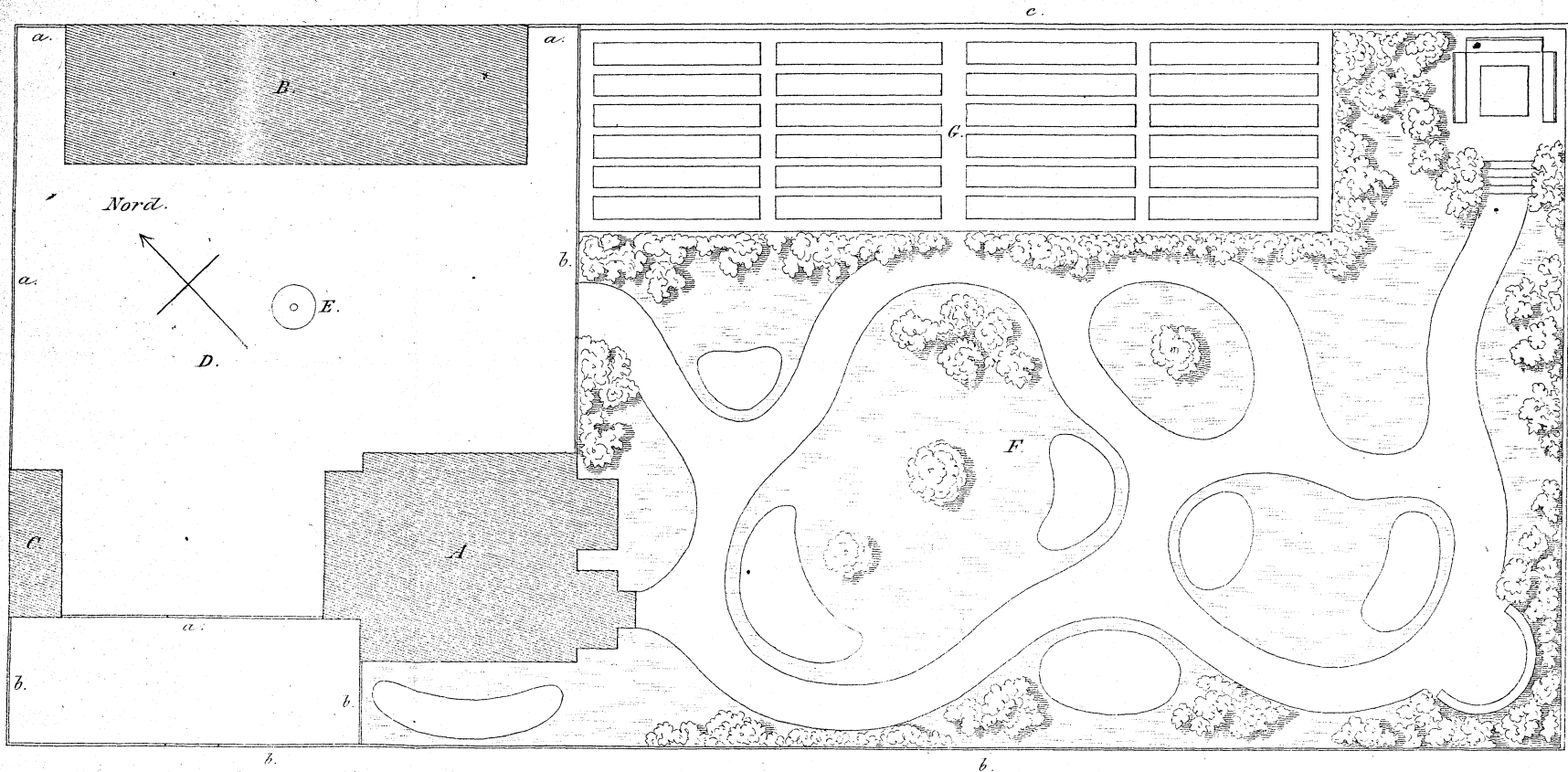
B.	§§	G.	§§
Bagerovne	18.	Patrinhuse	6.
Beboelsesleilighed i Kjælderen	24.	—	24.
— i Stueetagen	26.	Poste af Papir eller Lærred	19.
— paa Loftet ..	25.		
Beboelsesleilighedens Høide.	29.	M.	
Brandgavle	8.	Mure, udvendige, Grund-	
—	9.	mur ..	6.
Bygninger af Grundmur ..	7.	— — Bindings-	
Bygningers Høide	10.	værk ..	6.
Bygningsfagaders Farve ..	31.	Muurtykkelse	7.
D.		P.	
Døre, udvendige	5.	Porte, udvendige	5.
E.		S.	
Gaders Brede	2.	Storstensrør	15.
Gadebreddens MaaLING	10.	Storstene i Fabriker	16.
Gavle	8.	Skure, aabne	6.
Gesimser af Træ	13.	— lukkede	6.
Gruber til Kreaturgjødning.	28.	Stunke eller aabne Ildsteder	
Gaardspladses Størrelse ..	21.	paa Bjætkelag	17.
— ..	22.	Stalde	6.
		Svinestier ..	28.
H.			
Hjørnebygninger	3.	T.	
Hjørnebygningers Høide ..	10.	Tages Høide	11.
		Tagebedækninger	12.
I.		Tageender af Træ	13.
Ildsteder i Brandrier, Bryg-		Tageender til nye Bygninger	23.
gerier, Sæbesnyderier og		Trapper	14.
Fabriker	16.	— udvendige	4.
K.		U.	
Karnapper	5.	Udhuse	6.
Kjældernebgange	4.		
Kjældere til Beboelse	24.	V.	
Kjeller	18.	Vandsledninger	20.
Køgeindretninger paa Bjæl-		Vinduer, udvendige	5.
kelag	17.	— i Brandgavle	8.
Kostalde	28.	Vindmøller	30.

EXPLICATION.

- A. Beboelsesbygningen.
 B. Staldbygningen.
 C. Brandehus og Locum.
 D. Gaardsplads.
 E. Brønd.
 F. Blomsterhave.
 G. Kjøkkenhave.
 a. Plankeværk
 b. Stakitværk.
 c. Kampesteensmur.

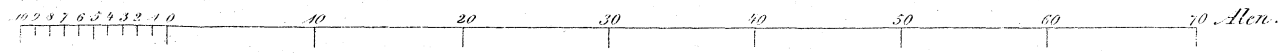

Situationsplan.

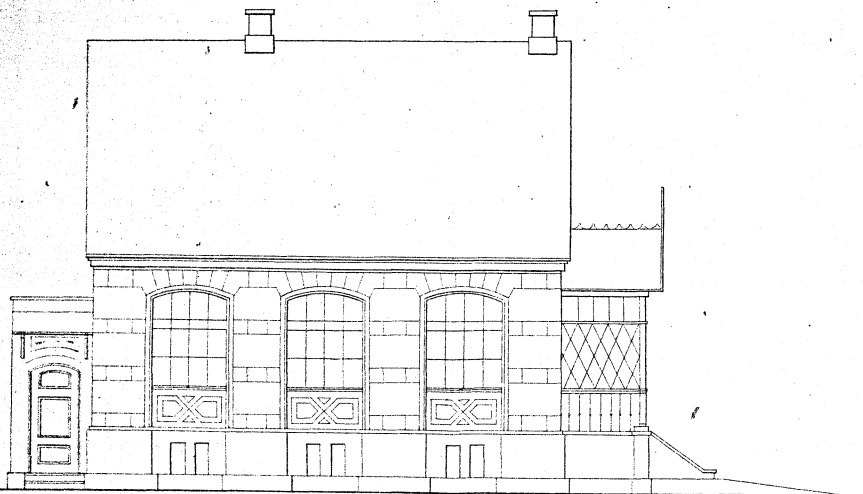

EXPLICATION.

- A. Beboelsesbygningen.*
- B. Staldbygningen.*
- C. Brøndhuus og Locu.*
- D. Gaardsplads.*
- E. Brønd.*
- F. Blomsterhave.*
- G. Kjøkkenhave.*
- a. Plankeværk*
- b. Stakitværk.*
- c. Kampestensmuur.*

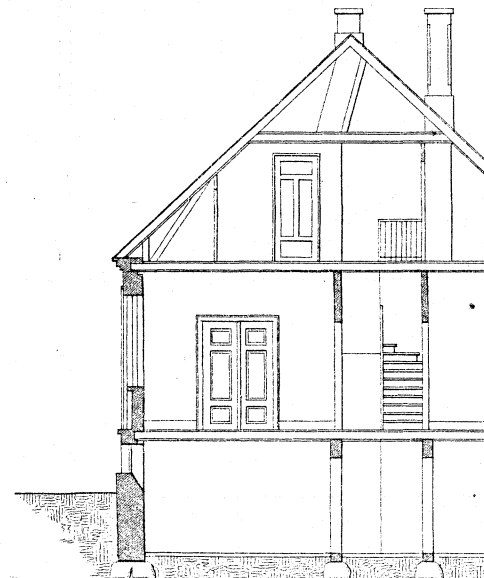
Beboelsesbygningen.

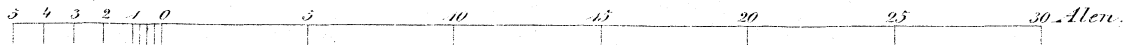
Facade imod Veien.

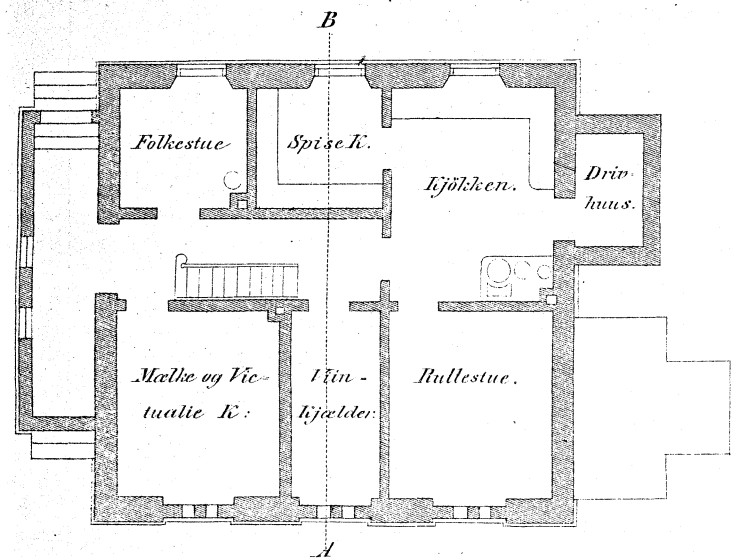
Facade imod Haven.

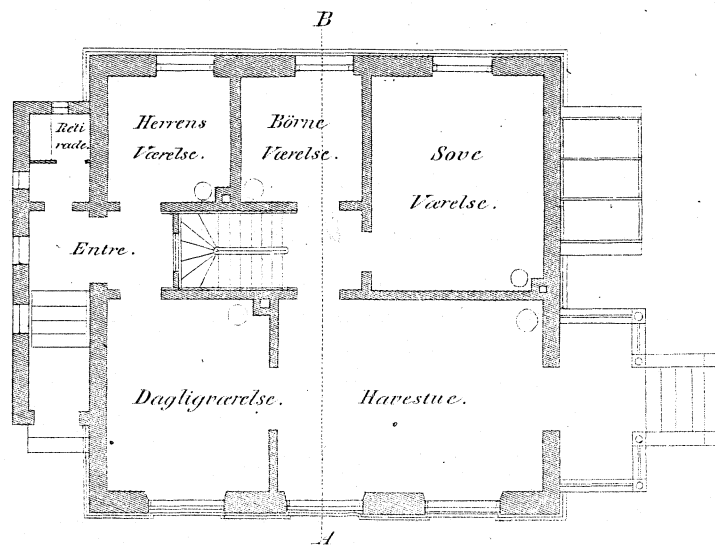
Gjennemsnit efter Linien A

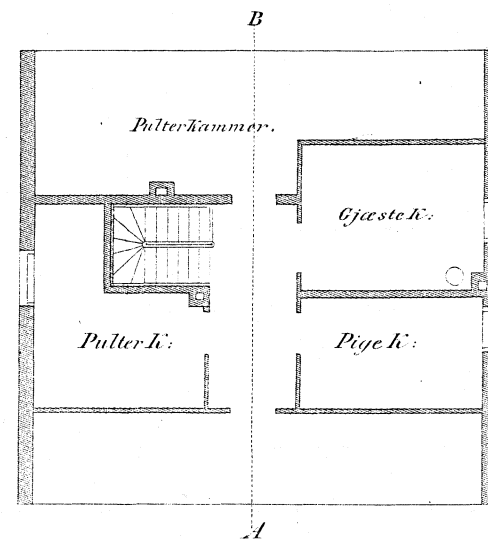
Beboelsesbygningen.

Plan af Kjælderen.

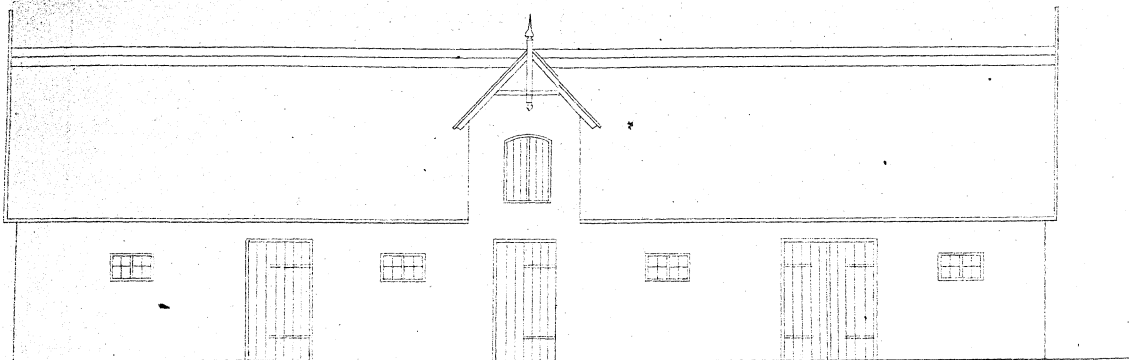
Plan af Stueetagen.

Plan af Loftetagen.

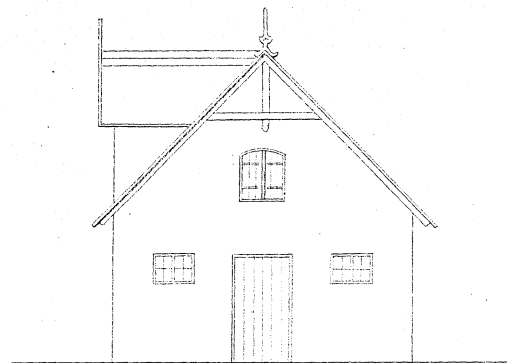

Staldbygningen.

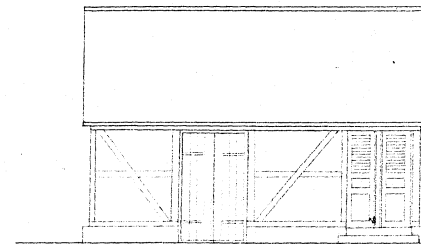

For Facade.

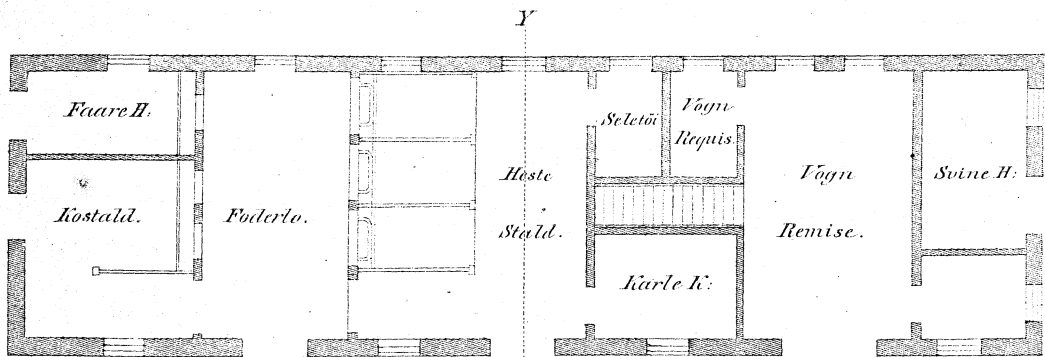
Brendehuus og Locum.

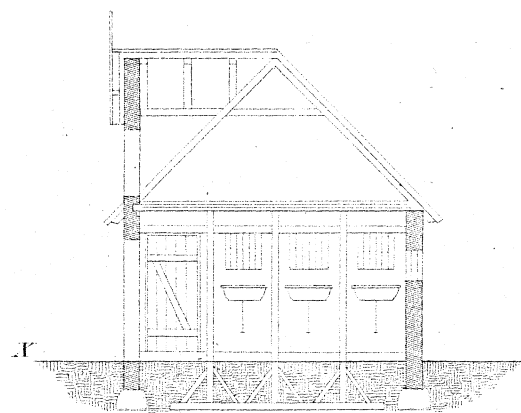
For Facade.

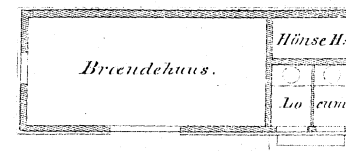
For Facade.

Plan.

Ojennemetsnit efter Linien XY.

Plan.

